

Hallituksen esitys eduskunnalle painelaitelaiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi painelaitelaki. Lailla on tarkoitus panna täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston painelaitteita koskevat direktiivit. Painelaitteita koskevat direktiivit ovat osa Euroopan unionissa toteutettavaa laajaa tuotesääntelyuudistusta. Direktiiveihin perustuvan sääntelyn lisäksi lakiin sisältyisi myös painelaitteita koskeva kansallinen sääntely.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	4
1 JOHDANTO.....	4
2 NYKYTILA.....	4
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	4
Painelaitteita koskevat säännökset.....	4
Painelaitteiden valvonta.....	5
2.2 Euroopan yhteisön uusi lainsäädäntökehys ja direktiivit.....	6
NLF-mukautukseen perustuva Euroopan unionin lainsäädäntö.....	6
Painelaitedirektiivi.....	6
Yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivi.....	7
2.3 Nykytilan arviointi.....	8
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	8
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	9
4.1 Vaikutukset viranomaisen toimintaan.....	10
4.2 Vaikutukset talouden toimijoiden toimintaan.....	10
5 ASIAN VALMISTELU.....	12
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	13
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	14
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT.....	14
1 luku Yleiset säännökset.....	14
2 luku Painelaitteiden turvallisuuden varmistaminen.....	18
3 luku Yleiset säännökset painelaitteiden vaatimustenmukaisuudesta ja valmistajan velvollisuuksista.....	20
4 luku Painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointi.....	25
5 luku Yksinkertaisten painesäiliöiden vaatimustenmukaisuuden arviointi.....	26
6 luku Maahantuojan, jakelijan ja valtuutetun edustajan velvollisuudet.....	27
7 luku Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokset.....	30
8 luku Tarkastuslaitokset.....	33
9 luku Painelaitteiden tarkastaminen.....	36
10 luku Painelaitteen käyttö ja käytön valvonta.....	43
11 luku Painelaitteiden käytön aikainen viranomaisvalvonta.....	47
12 luku Kuljetettavan painelaitteen käyttö.....	51
13 luku Sotilaspainelaitteet sekä puolustusvoimien ja puolustusministeriön erityissuojattaviin kohteisiin kiinteästi asennetut painelaitteet.....	54
14 luku Aluksen painelaitteet.....	56
15 luku Erinäiset säännökset.....	57
16 luku Voimaantulo.....	62
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET.....	63
3 VOIMAANTULO.....	63
4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	63
4.1 Asetuksen antaminen ja lainsäädäntövallan siirtäminen.....	64
4.2 Hallintotehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle.....	65
4.3 Oikeus työhön ja elinkeinovapaus.....	67
4.4 Yksityiselämän suoja.....	68

HE 117/2016 vp

LAKIEHDOTUS	70
Painelaitelaki.....	70

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat 15 päivänä toukokuuta 2014 direktiivin 2014/68/EU painelaitteiden asettamista saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta (uudelleenlaadittu), jäljempänä *painelaitedirektiivi*. Direktiivin mukaan kansalliset säännökset on saatettava voimaan 19 päivänä heinäkuuta 2016.

Lisäksi Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat 26 päivänä helmikuuta 2014 direktiivin 2014/29/EU yksinkertaisten painesäiliöiden asettamista saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta (uudelleenlaadittu), jäljempänä *yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivi*. Yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin mukaan kansalliset säännökset on saatettava voimaan 20 päivänä huhtikuuta 2016.

Molemmat direktiivit ovat osa Euroopan unionissa toteutettavaa laajaa tuotesäätelyuudistusta. Direktiivit ovat osana niin kutsuttua direktiivipakettia, jossa yhdeksän direktiiviä on sopeutettu Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseen N:o 768/2008/EY tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvistä yhteisistä puitteista ja päätöksen 93/465/ETY kumoamisesta, jäljempänä *NLF-päätös*.

Aiempi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/23/EY painelaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä, jäljempänä *vanha painelaitedirektiivi*, on Suomessa toimeenpantu kansallisesti painelaitelaila (869/1999) sekä sen nojalla annetuilla, kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksellä painelaitteista (938/1999) ja asetuksella painelaitelaisissa tarkoitetuista tarkastuslaitoksista (890/1999).

Aiempi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/105/EY yksinkertaisista paineastioista, jäljempänä *vanha yksinkertaisista paineastioista annettu direktiivi*, on Suomessa kansallisesti toimeenpantu painelaitelaila sekä kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksellä yksinkertaisista painesäiliöistä (1478/1993) ja asetuksella painelaitelaisissa tarkoitetuista tarkastuslaitoksista.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Painelaitteita koskevat säännökset

Painelaitelaki on painelaitteita koskeva yleislaki. Lailla on pantu täytäntöön aiemmat painelaitteita ja yksinkertaisia paineastioita koskeneet direktiivit. Laissa painelaitteella tarkoitetaan säiliötä, putkistoa ja muuta teknistä kokonaisuutta, jossa on tai johon voi kehittyä ylipainetta. Lakia sovelletaan laitteisiin, joissa ylipaineesta voi aiheutua vaaraa.

Voimassa oleva laki korostaa painelaitteen markkinoille saattajan sekä painelaitteen omistajan ja haltijan vastuuta painelaitteen turvallisuudesta. Markkinoille saatettavien painelaitteiden turvallisuuden varmistamiseksi painelaitteiden markkinoille saattajien on osoitettava kaupan pidettävien painelaitteiden vaatimustenmukaisuus. Lain tavoitteena on turvallisuuden ylläpitäminen ja edistäminen. Painelaitteiden valmistajien ja käyttäjien omaksuma turvallisuuskulttuuri, toimintatavat ja asenteet ovat ensisijaisia onnettomuuksien ehkäisemiseen vaikuttavia tekijöitä. Toimijoiden oma vastuu on olennaista vaatimusten täyttämässä niin painelaitteita markkinoille saatettaessa kuin niiden käytön aikana. Vastuun merkitystä ovat korostaneet me-

HE 117/2016 vp

nettelyt, joissa ulkopuolisen tarkastuslaitoksen osuutta voidaan korvata painelaitteen valmistajan tai omistajan omilla toimenpiteillä.

Laissa määritellään painelaitteiden turvallisuudelle asetettavat vaatimukset yleisellä tasolla sekä säädetään valvontaviranomaiselle keinot painelaiteturvallisuuden ylläpitämiseksi. Turvallisuus tulee varmistaa vaaran arvioinneilla ja vaaratilanteisiin varautumisella sekä suunnittelussa että käytön aikana. Sääntely on kohdistettu paineesta aiheutuvaan vaaraan, jotta vältetään päällekkäisyys esimerkiksi kemikaaleja ja ympäristöä koskevien säädösten kanssa. Kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksellä painelaitteista ja kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksellä yksinkertaisista painesäiliöistä) säädetään tarkemmin painelaitteiden ja painesäiliöille asetetuista vaatimuksista. Säädökset perustuvat vanhaan painelaitedirektiiviin ja vanhaan yksinkertaisista paineastioista annettuun direktiiviin.

Vanhassa painelaitedirektiivissä ja vanhassa yksinkertaisista paineastioista annetussa direktiivissä on säännöksiä useista erityyppisistä tarkastuslaitoksista. Myös painelaitteiden käytön aikaisen turvallisuuden varmistamiseen tarvitaan tarkastuslaitoksia. Erilaisia tarkastuslaitoksia koskeva sääntely on koottuna yhteen säädökseen, painelaitelaissa tarkoitetuista tarkastuslaitoksista annettuun asetukseen.

Myös painelaitteiden käyttöön liittyvistä vaatimuksista on voitu antaa tarkempia säännöksiä lakia alemmanasteisten säännösten nojalla. Lisäksi painelaitteiden käyttöturvallisuutta on varmistettu mahdollisuudella säätää lakia alemmanasteisella säädöksellä, että tietynlaisille painelaitteille olisi tehtävä määräaikaistarkastuksia ja eräiden painelaitteiden sijoitus olisi tarkastettava. Valvontaviranomaisella on velvollisuus pitää rekisteriä määräajoin tarkastettavista painelaitteista. Alemmanasteisilla säädöksillä säädetään lisäksi painelaitteen turvallista käyttöä varten tarvittavista laitteista, laitteistoista ja laitejärjestelmistä sekä tarvittavasta vaaran arvioinnista ja vaaratilanteisiin varautumisesta. Näistä on säädetty kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksellä painelaiteturvallisuudesta (953/1999).

Painelaitteiden tarkastuslaitoksista ja kattilalaitosten käytön valvojien pätevyyskirjoista on säädetty asetuksella kattilalaitosten käytön valvojien pätevyyskirjoista (891/1999).

Painelaitteiden valvonta

Viranomaisen valvonnan toimivaltuudet ovat painelaitelaissa. Lain sekä sen nojalla annettujen säännösten noudattamista valvoo Turvallisuus ja kemikaalivirasto (Tukes). Lisäksi alusten painelaitteiden osalta valvontaviranomaisena on toiminut Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lisäksi Liikenteen turvallisuusvirasto (Trafi). Sotilaspainelaitteiden ja puolustusministeriön tai puolustusvoimien hallinnassa oleviin erityissuojattaviin kohteisiin kiinteästi asennettujen painelaitteiden osalta valvontaviranomaisena on toiminut pääesikunta. Käytännössä näistä Turvallisuus- ja kemikaalivirasto tekee markkinavalvontaa.

Valvontakeinoista säädetään lain 3 luvussa sekä pakkokeinoista ja seuraamuksista lain 4 luvussa. Valvonta kattaa markkinavalvonnan keinot markkinoille saatettuun tuotteeseen puuttumiseksi sekä keinot valvoa käyttöön otettuja painelaitteita.

Lain mukaan ministeriön ja valvontaviranomaisen lain perusteella tekemään hallintopäätökseen haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin määrää. Painelaitelain rikkomisesta voidaan tuomita enintään sakkoon, jollei muualla säädetä ankarampaa rangaistusta. Menettämisseuraamuksia koskevat säännökset täydentävät rangaistussäännöksiä.

2.2 Euroopan yhteisön uusi lainsäädäntökehys ja direktiivit

NLF-mukautukseen perustuva Euroopan unionin lainsäädäntö

Niin sanotun uuden lainsäädäntökehysten (NLF, New Legislative Framework) avulla pyritään osaltaan edistämään tuotteiden yhtenäistä ja tehokasta sääntelyä kaupan esteiden poistamiseksi sekä ihmisten terveyden, turvallisuuden ja ympäristönsuojelun edistämiseksi. Uuden lainsäädäntökehysten perustana on kaksi säädöstä: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 765/2008 tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta (jäljempänä *NLF-asetus*) sekä jo edellä mainittu NLF-päätös. Säädöksissä määritetään ne keskeiset käsitteet ja periaatteet, joihin sektorikohtainen tuotesääntely nojaa ja joiden mukaisesti sääntelyä tulee kehittää. NLF-asetus sääntelee akkreditointia, kolmansista maista tuotavien tuotteiden valvontaa ja CE-merkintää.

NLF-asetus velvoittaa jäsenvaltiot lainsäädäntö- ja muihin toimenpiteisiin riittävän markkinavalvonnan järjestämiseksi. NLF-päätöksessä vahvistetaan EU:n yhteiset puitteet tuotteita koskevalle yhdenmukaistamislainsäädännölle. Nämä puitteet koostuvat säännöksistä, joita yleisesti käytetään EU:n tuotelainsäädännössä (esimerkiksi määritelmät, elinkeinonharjoittajien velvollisuudet, ilmoitetut laitokset, suojamekanismit ja tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt) ja joilla pyritään parantamaan markkinoilla olevien tuotteiden turvallisuutta. Uuteen lainsäädäntökehykseen sisältyy toiminnanharjoittajia koskevia, tuotelainsäädännön täytäntöönpanoa ja valvontaa tehostavia velvollisuuksia. NLF-päätöksessä on kuvattu vaihtoehtoiset tavat osoittaa tuotteen vaatimustenmukaisuus. NLF-päätös ei ole suoraan sovellettavaa oikeutta, vaan se on ohje lainsäätäjälle uutta sektorikohtaista lainsäädäntöä valmisteltaessa.

Euroopan unionissa on ollut käynnissä kaksi uudistushanketta, jotka yhdenmukaistavat ja selkeyttävät tuotteiden vaatimustenmukaisuutta ja turvallisuutta sekä niiden markkinavalvontaa koskevaa sääntelyä. Euroopan komissio antoi 21 päivänä marraskuuta 2011 yhdeksän direktiiviehdotusta Euroopan parlamentin ja neuvoston tuotedirektiiveiksi, niin sanottu "Alignment Package" (jäljempänä *direktiivipaketti*). Direktiivipaketissa oli mukana yhdeksän direktiiviehdotusta.

Direktiiviehdotukset on sopeutettu NLF-päätökseen. Tästä johtuen direktiiviehdotuksissa on samanlainen lainsäädäntösystematiikka ja paljon yhtäläisyyttä rakenteen, artiklojen sekä termistön osalta. Direktiivipaketin direktiivit ovat tulleet voimaan 18 päivänä huhtikuuta 2014 ja niiden kansallinen soveltaminen alkoi 20 päivänä huhtikuuta 2016.

Euroopan komissio antoi lisäksi helmikuussa 2013 osana tuoteturvallisuus- ja markkinavalvontapakettia ehdotukset tuoteturvallisuusasetukseksi ja markkinavalvonta-asetukseksi. Tavoitteena on parantaa sisämarkkinoilla liikkuvien kuluttajien käyttöön tarkoitettujen tavaroiden turvallisuutta ja tehostaa markkinavalvontaa, joka kohdistuu muihin tuotteisiin kuin elintarvikkeisiin. Ehdotuksessa yhdistetään markkinavalvontaa koskevat säännöt, joista nykyisellään on säädetty jopa kolmen eri sääntelyn puitteissa. Markkinavalvontaa koskevaa sääntelyä on lisäksi kunkin tuotesektorin omassa harmonisointisääntelyssä sekä yleisessä tuoteturvallisuusdirektiivissä. Ehdotuksilla on arvioitu olevan laajahkoja vaikutuksia tuoteturvallisuutta ja markkinavalvontaa koskevaan lainsäädäntöön. EU:n tuoteturvallisuus- ja markkinavalvontapakettin käsittely on kesken.

Painelaitedirektiivi

HE 117/2016 vp

Painelaitedirektiivi perustuu pitkälti vuonna 1997 annettuun vanhaan painelaitedirektiiviin. Uudella direktiivillä on tarkoitus mukauttaa vanha direktiivi NLF-asetuksessa ja NLF-päätöksessä annettuihin puitteisiin ja näin ollen yhdenmukaistaa painelaitedirektiivin sisältöä ja rakennetta muiden samaan aikaan annettujen tuotedirektiivien kanssa.

Direktiivillä tavoitellaan markkinoille saatettavien direktiivin soveltamisalaan kuuluvien painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden ja turvallisuuden varmistamista sekä vapaan liikkuvuuden turvaamista. Direktiivi on luonteeltaan täysharmonisointidirektiivi, joten kansallista liikumavaraa ei toimeenpanossa paljонkaan ole.

Uuden direktiivin soveltamisalaan kuuluvat sellaiset tuotteet, jotka ovat markkinoille saatettaessa uusia Euroopan unionin markkinoilla, eli ne ovat joko unioniin sijoittautuneen valmistajan valmistamia uusia tuotteita tai kolmannesta maasta tuotuja uusia tai käytettyjä tuotteita.

Painelaitedirektiivin 2 artiklassa on määritelty direktiivissä käytettyjä käsitteitä. Käsitteet vastaavat pitkälti NLF-asetuksessa ja NLF-päätöksessä määriteltyjä käsitteitä. Osa käsitteistä on kuitenkin yksinomaan painelaitedirektiivin tarpeisiin liittyviä.

Jäsenvaltiot veloitetaan myös säätämään seuraamuksista, joita sovelletaan talouden toimijoiden rikkoessa direktiivin nojalla annettuja kansallisia säännöksiä. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

Vanhaan sääntelyyn verrattuna uudessa painelaitedirektiivissä on tarkennettu lähinnä toiminnanharjoittajien (valmistajat, maahantuojat, jakelijat) velvollisuuksia, vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten ilmoittamista koskevia artikloja sekä markkinavalvontaa koskevia artikloja.

Painelaitedirektiivi irrotettiin direktiivipaketista alkuvaiheessa CLP-mukautuksesta johtuen ja annettiin tästä syystä muuta tuotelainsäädännön direktiivipakettia myöhemmin eli 15 päivänä toukokuuta 2014. Direktiivin soveltaminen alkaa 19 päivänä heinäkuuta 2016.

Direktiivin siirtymäsäännöksissä on todettu, että jäsenvaltiot eivät saa estää sellaisten painelaitteiden ja laitekokonaisuuksien käyttöönottoa, jotka ovat direktiivin soveltamispäivänä niiden alueella voimassa olevien määräysten mukaisia ja jotka on saatettu markkinoille viimeistään 29 päivänä toukokuuta 2002.

Jäsenvaltiot eivät saa myöskään estää sellaisten vanhan painelaitedirektiivin 97/23/EY soveltamisalaan kuuluvien painelaitteiden tai laitekokonaisuuksien asettamista saataville markkinoilla ja/tai käyttöönottoa, jotka ovat mainitun direktiivin mukaisia ja jotka on saatettu markkinoille ennen 1 päivää kesäkuuta 2015.

Yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivi

Yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivi perustuu vuonna 2009 yksinkertaisista paineastioista annettuun direktiiviin. Myös yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivissä on otettu huomioon NLF-asetus ja siihen on lisätty NLF-päätöksessä käsiteltyjä asiakokonaisuuksia. Direktiivi on sopeutettu NLF-päätökseen painelaitedirektiiviä vastaavalla tavalla. Direktiivin soveltaminen alkoi 20 päivänä huhtikuuta 2016.

Direktiivin siirtymäsäännöksissä on todettu, että jäsenvaltiot eivät saa estää sellaisten tuotteiden asettamista saataville markkinoilla, jotka ovat vuonna 2009 annetun yksinkertaiset pai-

neasiat -direktiivin mukaisia ja jotka on saatettu markkinoille ennen 20 päivää huhtikuuta 2016.

2.3 Nykytilan arviointi

Keskeiset säännökset painelaitteista ja yksinkertaisista painesäiliöistä sisältyvät painelaitelakiin. Lisäksi alemmanasteisilla säädöksillä on säädetty laajasti muun muassa painelaitteiden ja yksinkertaisten painesäiliöiden vaatimustenmukaisuuden arvioinnista sekä tarkastuslaitoksista. Keskeisiä säädöksiä ovat kauppa- ja teollisuusministeriön päätös painelaitteista ja kauppa- ja teollisuusministeriön päätös yksinkertaisista painesäiliöistä sekä painelaitelaisissa tarkoitetuista tarkastuslaitoksista annettu asetus. Näillä säädöksillä on toimeenpantu kattavasti vanhan painelaitedirektiivin ja vanhan yksinkertaisista painestioista annetun direktiivin vaatimukset.

Painelaiteturvallisuutta koskeva kansallinen sääntely on annettu käytännössä kokonaan kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksellä painelaiteturvallisuudesta. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston painelaiterekisterissä on noin 39 000 käytössä olevaa painelaitetta. Määräaikaistarkastuksia tehdään noin 10 000 kappaletta vuodessa ja niitä tekee neljä tarkastuslaitosta. Vain kaksi vakavaa painelaiteturvallisuutta on tapahtunut 2000-luvulla, vuosina 2005 ja 2007.

Kansallinen sääntely on sisältönsä puolesta toiminut hyvin. Mainittu voimassa oleva alemmanasteinen sääntely on kuitenkin annettu vanhan perustuslain aikana, mistä johtuen sillä säädetään useista sellaisista yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista, joista nykyisin tulisi säätää lailla. Myöskään voimassa olevan lain asetuksenantoa koskevat valtuussäännökset eivät kaikilta osin vastaa nykyisestä perustuslaista johtuvia täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimuksia.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi painelaitelaki. Tämän esityksen tavoitteena on erityisesti ehdottaa uuteen lakiin sellaiset säännökset, jotka ovat tarpeen uuden painelaitedirektiivin ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin säännösten sisällyttämiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä. Osasta direktiivin vaatimuksista on tarkoituksena säätää ehdotettavan lain perusteella annettavilla valtioneuvoston asetuksilla. Uuteen painelaitelakiin sisällytettäisiin myös painelaitteita koskeva kansallinen sääntely. Kansalliset säännökset vastaisivat sisällöltään, mitä voimassa olevassa laissa tai alemmanasteisissa säädöksissä säädetään.

Uuden lain esittämiseen on päädytty ensisijassa lainsäädäntöteknisistä syistä Euroopan unionin ja kansallisen sääntely-ympäristön muutoksen vuoksi. Euroopan unionin tuotelainsäädäntö on uudistumassa kokonaisvaltaisesti ja uudistuksella arvioidaan olevan laajahkoja vaikutuksia tuoteturvallisuutta ja markkinavalvontaa koskevaan lainsäädäntöön. Uudistamalla koko painelaitelaki uskotaan selkeytettävän painelaitteita koskevaa sääntelyä. Sinänsä uusien direktiivien toimeenpano ei merkitse merkittäviä muutoksia aineelliseen sääntelyn sisältöön, vaan uudistus on lähinnä lainsäädäntötekniinen. Ehdotettu laki on kuitenkin huomattavasti nykyistä laajempi, sillä siinä otettaisiin huomioon nykyisen perustuslain vaatimukset säädöstason valinnasta ja asetuksenantovaltuuksien täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta.

Painelaitteella tarkoitettaisiin ehdotetussa laissa voimassa olevaa lakia vastaavasti säiliötä, putkistoa ja muuta teknistä kokonaisuutta, jossa on tai johon voi kehittyä ylipainetta. Lakia sovellettaisiin lähtökohtaisesti laitteisiin, joissa ylipaineesta voi aiheutua vaaraa. Painelaitteeksi olisi laissa yleiskäsite, joka kattaa painelaitedirektiivissä ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivissä tarkoitettut painelaitteet ja laitekokonaisuudet. Laissa painelaitteella tarkoitettaisiin myös edellä mainittujen direktiivien soveltamisaloihin kuulumattomia painelaitteita, joi-

hin liittyy paineesta aiheutuvaa vaaraa, mutta niihin ei sovellettaisi direktiiveihin perustuvia markkinoille saattamiseen liittyviä säännöksiä. Tyypillisiä painelaitteita ovat energiantuotannossa käytettävät höyrykattilat, lämmityskattilat, kemianteollisuuden paineelliset prosessisäiliöt, painevesisäiliöt, paineilmasäiliöt, kuljetettavat kaasusäiliöt sekä paineputkistot.

Uuteen lakiin ehdotetaan koottavan painelaitedirektiivin ja yksinkertaiset painesäiliöt-direktiivin täytäntöönpanon kannalta tarpeelliset säännökset direktiivien soveltamisalaan kuuluville tuotteille asetettavista vaatimuksista vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi sekä NLF-mukautuksesta seuraavat säännökset: eräät määritelmät, talouden toimijoiden velvollisuudet, vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt sekä mahdolliset pelkästään kansalliseen lainsäädännön valvontaan liittyvät säännökset esimerkiksi käytön aikaisen olosuhdevalvonnan suorittamiseksi sekä mahdolliset rangaistussäännökset. Lakiin ehdotettaisiin otettavaksi lisäksi valtuudet säätää tietyistä tarkemmista vaatimuksista valtioneuvoston asetuksella. Nykytilaan verrattuna direktiivien perusteella esitetyt merkittävimmät muutokset tarkentavat lähinnä valmistajien, maahantuojien ja jakelijoiden velvollisuuksia.

Tuoteturvallisuuslainsäädännön direktiivipakettiin kuuluvien direktiivien markkinavalvonnasta ja ilmoitettujen laitosten hyväksymis- ja ilmoitusmenettelystä on tarkoitus antaa erilliset horisontaaliset lakiesitykset. Näin ollen uudessa painelaitelaissa ei ole säännöksiä markkinavalvonnasta ja ilmoitettujen laitosten hyväksymis- ja ilmoitusmenettelystä, vaan näiden osalta viitataan asianomaisiin horisontaalisiin lakeihin. Tämä keventää jonkin verran tuotekohtaisten säädösten rakennetta ja sisältöä.

Ehdotettavan uuden painelaitelain soveltamisala on laajempi kuin painelaitteita ja yksinkertaisia painesäiliötä koskevien direktiivien, sisältäen myös puhtaasti kotimaista sääntelyä. Uuteen lakiin sijoitettaisiin myös aiemmin alemmanasteisella sääntelyllä annetut painelaiteturvallisuutta koskevat kansalliset säännökset. Nämä sisältäisivät muun muassa säännökset painelaitteiden tarkastuksia suorittavista tarkastuslaitoksista, painelaitteiden rekisteröinnistä ja määräaikaistarkastuksista. Myös painelaitteiden käytön aikaisesta valvonnasta säädettäisiin ehdotetussa laissa, muilta osin valvonnassa noudatettaisiin samaan aikaan säädettäväksi ehdotettua lakia eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta, jäljempänä *markkinavalvontalaki*.

Valvontaviranomaisella tarkoitettaisiin laissa Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa. Alusten painelaitteiden osalta valvontaviranomaisena toimisi kuitenkin lisäksi Liikenteen turvallisuusvirasto. Sotilaspainelaitteiden ja puolustusministeriön tai puolustusvoimien hallinnassa oleviin erityissuojattaviin kohteisiin kiinteästi asennettujen painelaitteiden osalta valvontaviranomaisena olisi puolustusvoimat.

Jäsenvaltioiden on sovellettava yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivistä johtuvia säännöksiä 20 päivästä huhtikuuta 2016 lukien. Painelaitedirektiivin säännöksiä on sovellettava 19 päivästä heinäkuuta 2016 lukien. Lain on tarkoitus tulla mahdollisimman pian yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin soveltamispäivän 20.4.2016 jälkeen.

Ehdotetulla lailla on tarkoitus kumota voimassa oleva painelaitelaki ja sen nojalla annetut asetukset. Erikseen on tarkoitus jättää kokonaan voimaan vanhan painelaitelain nojalla annettu asetus kattilalaitosten käytön valvojien pätevyyskirjoista.

4 Esityksen vaikutukset

Esityksen tavoitteena on ehdottaa uuteen lakiin sellaiset säännökset, jotka ovat tarpeen painelaitedirektiivin ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin voimaansaattamiseksi. Esitys on suu-

relta osin lainsäädäntötekniinen eikä siinä ole merkittäviä muutoksia painelaitteiden ja yksinkertaisten painesäiliöiden teknisiin tai turvallisuutta koskeviin vaatimuksiin.

4.1 Vaikutukset viranomaisen toimintaan

Ehdotetun lain valvontaviranomaisena olisi Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, joka toimii myös nykyisin voimassa olevan lain perusteella vastaavien tuotteiden markkinavalvontaviranomaisena. Alusten painelaitteiden osalta valvontaviranomaisena toimisi Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lisäksi Liikenteen turvallisuusvirasto. Sotilaspainelaitteiden ja puolustusministeriön tai puolustusvoimien hallinnassa oleviin erityissuojattaviin kohteisiin kiinteästi asennettujen painelaitteiden osalta valvontaviranomaisena olisi puolustusvoimat.

Ehdotetussa laissa säädettäisiin lain soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden käytön aikaisesta olosuhdevalvonnasta. Tämän lain valvontaan sovellettaisiin osaltaan myös samaan aikaan säädettäväksi ehdotettua markkinavalvontalakia. Tässä markkinavalvontaa koskevassa laissa tarkennetaan markkinavalvontaa koskevia säännöksiä. Kyseisessä laissa säännellään myös Tullin tehtävästä tuotteiden NLF-asetuksessa tarkoitettuna ulkorajavalvontaviranomaisena. Säännösten voidaan olettaa selkeyttävän valvontaviranomaisten toimintaa lain soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden valvonnassa.

Ehdotetusta sääntelystä ei aiheudu merkittäviä muutoksia viranomaisten tämänhetkiseen toimintaan.

Lain soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinoille saattamisessa ilmoitetuilla laitoksilla on merkittävä tehtävä, koska pääosassa painelaitteita edellytetään vaatimustenmukaisuuden arvioinnissa ilmoitetun laitoksen palvelujen käyttämistä. Eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetussa laissa (278/2016) tarkennetaan myös ilmoitettuja laitoksia koskevia säännöksiä. Ilmoitetuille laitoksille laissa edellytetään eräitä uusia toimenpiteitä ja hyväksymisen uudelleen hakemista. Painelaitteiden ja yksinkertaisten painesäiliöiden osalta ilmoitetun laitoksen hyväksymistä haetaan työ- ja elinkeinoministeriöltä. Ilmoitettujen laitosten toiminnan kannalta on myös ensiarvoista, että ne voivat tuottaa arviointipalveluita keskeytyksettä ja että niillä on oikeus toimia uuden painelaitedirektiivin ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin mukaisina ilmoitettuina laitoksina direktiivien soveltamisen alkaessa. Uuden painelaitedirektiivin ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin kansallinen toimeenpano on tämän vuoksi tärkeää.

4.2 Vaikutukset talouden toimijoiden toimintaan

Esityksessä ehdotetulla uudella lailla ei ole merkittävää vaikutusta alalla toimivien talouden toimijoiden toimintaan. Kyseessä on pääasiassa lainsäädäntötekniinen uudistus, jolla asetetaan joitakin tarkentavia vaatimuksia talouden toimijoille. Esityksen tarkoituksena ei ole kuitenkaan muuttaa tai lisätä talouden toimijoiden hallinnollisia velvoitteita. Lisäksi ehdotetun lain siirtymäsäännöspykälässä säädettäisiin, että ennen ehdotetun lain voimaantuloa markkinoille saatetut tuotteet, joiden vaatimustenmukaisuus on varmistettu lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti, saavat olla markkinoilla myös ehdotetun lain voimaan tulon jälkeen. Myös näihin tuotteisiin liittyvät todistukset vaatimustenmukaisuudesta jäävät voimaan. Ehdotettu säännös on omiaan turvaamaan alalla toimivien asemaa.

Suomessa on painelaitteita valmistavia yrityksiä noin 160 kappaletta ja maahantuojia noin 250 kappaletta.

HE 117/2016 vp

Yrityksille on tärkeää, että lainsäädäntömuutokset eivät aiheuta viivästystä uusien tuotteiden markkinoille saattamisessa ja että ne saavat uusiin tuotteisiinsa liittyvät vaatimustenmukaisuuden arviointiin liittyvät palvelut viivytyksettä.

Direktiivien edellyttämät muutokset ovat pääasiassa hallinnollisia ja uusiin vaatimuksiin vaikuttaa talouden toimijan sijainti toimitusketjussa. Käytännössä valmistajilla on eniten vaatimuksia ja jakelijoilla vähiten. Painelaitteiden valmistajat vievät säädösmuutosten vaatimukset sisäisiin ohjeisiinsa tai laatujärjestelmiinsä, jotka otetaan huomioon laitteiden suunnittelussa, valmistuksessa ja vaatimustenmukaisuuden arvioinneissa. Painelaitteita valmistavat yritykset kouluttavat suunnittelijoita ja tuotannosta vastaavia henkilöitä. Vastaavasti maahantuojat ja jakelijat ohjeistavat hankinnoista ja vastaanottotarkastuksista vastaavia sekä myyjiä uusista säädösvelvoitteista ja järjestävät tarvittaessa sisäistä koulutusta. Yrityksissä laadusta vastaavat seuraavat alansa säädösuudistuksia muun muassa viranomaisten verkkosivujen avulla.

Muutokset vaativat lähinnä henkilöstön koulutusta. Tuotelainsäädännön uudistuksista on tiedotettu laajasti jo säädösten valmisteluvaiheesta lähtien viranomaisten taholta, mm. turvallisuustekniikan neuvottelukunnassa ja sen jaostoissa, standardisointi- ja tarkastuslaitosyhteistyöelimissä sekä valvontakäyntien yhteydessä ja verkkosivuilla. Koulutusjärjestöt ja tarkastuslaitokset ovat järjestäneet uudistuksiin liittyvää koulutusta.

Yrityksissä mukauttamistoimiin kuluvaan aikaan vaikuttavat jossain määrin yrityksen valmistaman painelaitteen tyyppi ja tuotanto (yksittäistuotanto, sarjatuotanto, mahdollinen laatujärjestelmä). Näin ollen aika voi vaihdella viikoista useisiin kuukausiin. Isoissa laitostoimituksissa voi aika olla vielä huomattavasti pidempi. Maahantuojilla ja jakelijoilla mukauttamisaika on huomattavasti lyhyempi.

Keskimäärin alalla toimivan yrityksen koko vaihtelee muutamista henkilöistä muutamiin satoihin henkilöihin. Keskimääräinen koko on noin kymmenen henkilöä. Esityksen arvioidaan aiheuttavan hieman enemmän hallinnollista taakkaa pienemmille yrityksille, sillä niiden resurssit ovat yleensä vähäisemmät kuin suurilla yrityksillä.

Euroopan unionin jäsenmaiden hyväksymät ja nimeämät ilmoitetut laitokset ovat nähtävissä Euroopan unionin komission ylläpitämässä Nando-tietojärjestelmässä. Vanhan painelaitedirektiivin mukaisena ilmoitettuna laitoksena toimivat Inspecta Tarkastus Oy, Dekra Industrial Oy ja Insteam Oy. Ilmoitettuja laitoksia koskeva sääntely sisältyisi jatkossa lakiin eräitä tuoterhymiä koskevista ilmoitetuista laitoksista.

Painelaitedirektiivissä säädetään lisäksi käyttäjien tarkastuslaitoksen ja tunnustetun kolmantena osapuolena olevan organisaation suorittamasta vaatimustenmukaisuuden arvioinnista tai arviointimenettelyn osasta. Käyttäjien tarkastuslaitoksina toimivat Teollisuuden Voima Oy, joka on TVO:n tarkastuslaitos sekä Fortum Power and Heat Oy, joka on Loviisan voimalaitoksen tarkastuslaitos. Pätevöintilaitoksina toimivat Bureau Veritas Branch Office for Finland, Inspecta Sertifiointi Oy, Jokiedu Oy, Länsirannikon koulutus Oy ja Savon koulutuskuntayhtymä Savon ammatti- ja aikuisopiston Varkauden yksikkö.

Direktiiveihin perustuvat vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokset osoittavat käytännössä akkreditoinnilla uusien vaatimusten täyttymisen. Arvioinnit tehdään mahdollisuuksien mukaan osana määräaikaisarviointia muutoshakemusmenettelyn mukaisesti.

Direktiiveihin perustuvan sääntelyn lisäksi ehdotuksen mukaan kotimaisina tarkastuslaitoksina voisivat toimia hyväksytyt laitokset ja omatarkastuslaitokset. Hyväksytyjä laitoksia on yhteensä viisi kappaletta ja omatarkastuslaitoksia kaksi kappaletta. Ehdotetulla lailla ei ole vai-

kutuksia näiden laitosten toimintaan. Niiden velvollisuuksista säädettäisiin kuitenkin lain tasolla aiemman alemmanasteisen sääntelyn sijaan.

Painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointi on tehtävä, jonka suorittaminen on tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi katsottu tarpeelliseksi antaa viranomaisen ulkopuolelle. Ehdotetussa laissa tarkoitettut direktiiveihin perustuvat vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokset ja kotimaiset tarkastuslaitokset ovat yksityisiä yrityksiä, jotka vaatimustenmukaisuuden arviointia tai sen osaa suorittaessaan hoitavat julkista hallintotehtävää. Tämän vuoksi laitoksiin liittyviä velvollisuuksia on ehdotuksessa täsmennetty nykyisen perustuslain edellyttämällä tavalla.

5 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä yhteistyössä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kanssa. Esitysluonnosta on käsitelty myös työ- ja elinkeinoministeriön alaisen turvallisuustekniikan neuvottelukunnan painelaitajaostossa.

Esitysluonnoksesta pyydettiin lausuntoa eri ministeriöiltä, viranomaisilta, elinkeinoelämän järjestöiltä sekä ammattijärjestöiltä. Lausunto pyydettiin yhteensä 27 organisaatiolta. Lausuntoja saatiin 25 kappaletta, joista yhdeksän taho ilmoitti, että heillä ei ole erityistä lausuttava asia johdosta.

Lausunnoissa esitetyt näkökohdat ja muutosehdotukset on pyritty ottamaan huomioon esityksen jatkovalmistelussa ja esitykseen tehdyissä muutoksissa.

Oikeusministeriö kiinnitti lausunnossaan huomiota muun muassa asetuksenantovaltuuksien muotoiluun ja perussäännösten sijoittamiseen lain tasolle. Oikeusministeriö katsoi, että tavoite ei täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden osalta ole kokonaan toteutunut, johtuen muun muassa siitä, että lakiehdotuksessa on runsaasti säännöksiä, jotka on siirretty voimassa olevasta laista ja alemmanasteisista säännöksistä. Myös rangaistussäännösten täsmällisyysvaatimukseen ja rangaistussäännösten tarpeellisuuteen kiinnitettiin huomioita. Erikseen esitettiin elinkeinovapauteen rinnastuvien säännösten tarkastelua.

Myös Kemianteollisuus ry kiinnitti huomiota säännösten kokonaistarkastelun tarpeeseen.

Lausuntokierrokselle toimitetussa lakiehdotuksessa oli tarkoitus jättää voimaan voimassa olevan lain nojalla annetut kauppa- ja teollisuusministeriön päätös painelaiteturvallisuudesta ja asetus kattilalaitosten käytönvalvojien pätevyyskirjoista. Lausuntokierroksen perusteella havaittiin, että painelaiteturvallisuutta koskevat säännökset sisältävät sellaisia säännöksiä, jotka perustuslain mukaan kuuluvat lain alaan. Jatkovalmistelussa lakiehdotukseen on sisällytetty myös painelaiteturvallisuutta koskevat kansalliset säädökset. Sellaiset tekniset ja yksityiskohdalliset säännökset, joista voidaan säätää asetuksella ja joiden perussäännökset olisivat laissa, annettaisiin kuitenkin jatkossa valtioneuvoston asetuksella painelaiteturvallisuudesta.

Puolustusministeriön lausunnossa kiinnitettiin huomioita tarpeisiin, jotka kohdistuvat puolustusvoimien hallinnon alan painelaitteisiin. Nämä seikat on otettu huomioon jatkovalmistelussa. Myös muun muassa rangaistussäännöstä ja elinkeinovapauteen puuttumiseen rinnastuvaa säännöstä on ehdotetulla tavalla täsmennetty.

Lausuntokierroksella esitettiin, että Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvan painelaitteen ohjeet tulisi antaa suomen ”tai” ruotsin kielellä. Esitystä muutettiin niin, että jompikumpi kieli on riittävä, molemmilla kotimaisilla kielillä ohjeita ei siis vaadittaisi. Tätä

voidaan perustella sillä, etteivät kyseessä olevat ohjeet ole kuluttajakäytössä vaan ammattilaisten käytössä.

Lausuntokierroksella todettiin yleisesti, että uudistus on pitkälti lakitekkinen eikä sillä ole tarkoitus tehdä merkittäviä muutoksia voimassa olevan sääntelyn sisältöön. Lausunnoissa esitettiin monia yksityiskohtaisia huomioita lakiehdotukseen. Lausunnoissa esitetyt parannusehdotukset on pyritty soveltuvien osin ottamaan huomioon hallituksen esityksen jatkovalmistelussa.

Ahvenanmaan maakunnan hallitus katsoi launnossaan, että esitys ei sisällä säännöksiä, jotka ovat ristiriidassa itsehallintolain tai muun maakunnan lainsäädännön kanssa.

Keskeisiä sidosryhmiä kuultiin erikseen myös lakiehdotukseen jatkovalmistelussa lisättyjen paineturvallisuutta koskevien säännösten johdosta.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Erityisesti esitykseen vaikuttaa samaan aikaan voimaan tulevaksi ehdotettu horisontaalinen eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettava laki eli niin sanottu markkinavalvontalaki. Lailla on tarkoitus panna täytäntöön direktiivipaketin direktiivien markkinavalvontaa, unionin markkinoille tuleville tuotteille tehtäviä tarkastuksia sekä unionin suojamenettelyä koskevat luvut. Toinen direktiivipakettiin kuuluva horisontaalinen laki eli eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annettu laki on tullut voimaan 27 päivänä huhtikuuta 2016. Kaikkia painelaitedirektiivin ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin säännöksiä ei toimeenpanna tässä esityksessä ehdotetulla lailla, vaan painelaitteita koskevien säännösten kokonaisvaltainen soveltaminen riippuu myös edellä mainittujen kahden horisontaalisen säädöksen täytäntöönpanosta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

1 luku Yleiset säännökset

1 §. Soveltamisala. Ehdotetun lain soveltamisalaa koskeva pykälä vastaisi pääosin voimassa olevan lain 1 §:n soveltamisalasäännöksiä. Säännöksiä on kuitenkin täsmennetty siten, että ehdotettu pykälä sisältäisi pääasiallisesti aineelliset säännökset, jotka määräävät lain soveltamisalan. Sellaiset informatiivisia viittauksia muuhun lainsäädäntöön sisältävät pykälät, joissa ei määrätä ehdotetun lain soveltamisesta, olisivat lain 3 §:ssä.

Pykälän 1 momentin mukaan laki olisi painelaitteita koskeva yleislaki. Ehdotettua lakia sovellettaisiin myös alusten painelaitteisiin. Alusten painelaitteita koskevat erityissäännökset olisivat ehdotetun lain 14 luvussa.

Lakiin lisättäisiin vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa (719/1994) tarkoitettujen kuljetettavien painelaitteiden käyttöä koskevat säännökset, jotka ehdotetaan sijoitettavaksi lakiehdotukseen omaksi luvukseksi. Pykälän 2 momentin mukaan kuljetettavista painelaitteista ja kuljetettavan painelaitteen kaltaisista painelaitteista säädettäisiin ehdotetussa 12 luvussa.

Ehdotettua lakia sovellettaisiin myös puolustusvoimien ja puolustusministeriön painelaitteisiin. Pykälän 3 momentti sisältäisi uuden säännöksen, jonka mukaan sanotuista painelaitteista säädettäisiin tarkemmin ehdotetussa 13 luvussa. Ehdotetuilla säännöksillä ei kuitenkaan muutettaisi nykytilaa.

Lisäksi ehdotettua lakia sovellettaisiin osittain myös ydinlaitosten painelaitteisiin ja ydinaineiden tai ydinaineiden kuljetuksessa käytettäviin painelaitteisiin. Pykälän 4 momentin mukaan ehdotetun lain soveltamisesta ydinlaitosten painelaitteisiin ja ydinaineiden tai ydinaineiden kuljetuksessa käytettäviin painelaitteisiin säädetään ydinenergialaissa (990/1987), joka sisältää säännökset ydinlaitosten painelaitteiden valvonnasta. Ydinlaitosten painelaitteita ovat mainittu lain 60 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan erityisesti ydinlaitoksiin suunnitellut painelaitteet, joiden toimintahäiriö voi aiheuttaa radioaktiivisen päästön (ydintekninen painelaitte) sekä 2 kohdan mukaan ydinlaitosten muut painelaitteet (tavallinen painelaitte). Mainittu pykälän 2 momentin mukaan ydinlaitosten tavallisten painelaitteiden teknisistä vaatimuksista, turvallisuuden osoittamisesta ja muista markkinoille saattamista koskevista edellytyksistä säädetään painelaitelaissa. Vastaava säännös on voimassa olevan lain 1 §:n 2 momentissa.

2 §. Määritelmät. Pykälässä määriteltäisiin laissa käytetyt keskeiset käsitteet. Määritelmässä noudatetaan pääasiassa painelaitedirektiivissä ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivissä esitettyä terminologiaa. Pykälässä on avattu kansalliseen lainsäädäntöön vastaavia käsitteitä kuin direktiivien 2 artiklassa. Terminologian lisääntyminen joiltain osin ei aiheuta merkittäviä muutoksia voimassa olevaan kansalliseen terminologiaan.

Pykälän 1 kohta vastaisi voimassa olevan lain 2 §:n 1 kohdan määritelmää. Painelaitteella tarkoitettaisiin säiliötä, putkistoa ja muuta teknistä kokonaisuutta, jossa on tai johon voi kehittyä ylipainetta. Painelaitteeksi luettaisiin myös painelaitteen turvallisuuden varmistamiseksi tarkoitettut tekniset kokonaisuudet. Painelaitelakia sovellettaisiin siten selkeästi myös varolaitteisiin, joiden tarkoituksena on suojata painelaitteita sallittujen raja-arvojen, kuten paine ja lämpötila, ylitymiseltä. Painelaitteiden osiksi luettaisiin tarvittaessa myös paineenalaisiin osiin kiinnitetyt osat, kuten laipat, yhteyt ja liittimet. Painelaitte olisi laissa yleiskäsite, joka kattaa painelaitedirektiivissä ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivissä tarkoitettut painelaitteet ja lai-

tekokonaisuudet. Laissa painelaitteella tarkoitettaisiin myös edellä mainittujen direktiivien soveltamisaloihin kuulumattomia painelaitteita, joihin liittyy paineesta aiheutuvaa vaaraa. Tyyppillisiä painelaitteita ovat energiantuotannossa käytettävät höyrykattilat, lämmityskattilat, kemianteollisuuden paineelliset prosessisäiliöt, painevesisäiliöt, paineilmasäiliöt, kuljetettavat kaasusäiliöt sekä paineputkistot.

Pykälän 2 kohdan aluksen painelaitteen määritelmä vastaisi myös voimassa olevan lain määritelmää. Kohdassa tarkoitettun kaasusäiliöaluksen rakenteen ja varustelun osalta sovelletaan kansainvälistä kaasualussäännöstöä, jos alus on tarkoitettu kotimaan liikenteeseen. Lain aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä (1686/2009) 6 §:n mukaan SOLAS-yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvan aluksen on täytettävä SOLAS-yleissopimukseen liittyvien säännösten velvoittavat määräykset, jotka koskevat alusten rakenteita, varusteita ja niiden järjestelyjä.

Myös pykälän 3 kohdan sotilaspainelaitteen määritelmä vastaisi voimassa olevan lain vastaavaa määritelmää. Pykälän 4 kohdaksi lakiin lisättäisiin uusi erityissuojattavan kohteen määritelmä. Käsite tarkoittaisi asiallisesti samaa kuin nykyisessä laissa käytetty termi maanpuolustuksen kannalta salassa pidettävä kohde ja muutoksella tältä osin vain päivitetäisiin lain terminologia vastaamaan puolustusvoimissa ja puolustusministeriössä nykyään käytettävää terminologiaa. Erityissuojattavan kohteen voidaan katsoa kuvaavan paremmin sitä, mitä toimenpiteitä kohteiden ja siellä harjoitettavan toiminnan suojaamiseksi tehdään.

Pykälän 5 kohdan kuljetettavan painelaitteen määritelmä perustuisi vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain vastaavaan määritelmään. Sanotussa laissa viitataan kuljetettavista painelaitteista sekä neuvoston direktiivien 76/767/ETY, 84/525/ETY, 84/526/ETY, 84/527/ETY ja 1999/36/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/35/EU 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun painelaitteeseen.

Pykälän 6 kohdan mukaan kuljetettavan painelaitteen kaltaisella painelaitteella tarkoitettaisiin painelaitetta, joka rakenteeltaan ja käytöltään vastaa kuljetettavaa painelaitetta. Tällaisia laitteita olisivat esimerkiksi käsisammuttimet ja hengityslaitteiden happipullot.

Pykälän 7 kohdan mukaan laitekokonaisuudella tarkoitettaisiin valmistajan yhtenäiseksi ja toiminnalliseksi kokonaisuudeksi kokoamia useita painelaitteita.

Pykälän 8 kohdan ilmoitetun laitoksen määritelmä vastaisi eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain määritelmää. Ehdotetun lain soveltamisalalla ilmoitettuna laitoksena toimisi vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos, joka on todettu päteväksi ilmoitetuista laitoksista annetun lain nojalla ja jolla on oikeus suorittaa painelaitteen vaatimustenmukaisuuden arviointi ja materiaalien eurooppalainen hyväksyntä.

Pykälän 9 kohdassa määriteltävällä vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksella tarkoitettaisiin painelaitedirektiivin mukaista ilmoitettua laitosta, käyttäjien tarkastuslaitosta ja tunnustettua kolmantena osapuolena olevaa organisaatiota sekä yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin mukaista ilmoitettua laitosta, jotka suorittavat direktiiveihin perustuvia vaatimustenmukaisuuden arviointitoimia.

Pykälän 10 kohdan mukaan yksinkertaisella painesäiliöllä tarkoitettaisiin yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin soveltamisalaan kuuluvaa painelaitetta. Määritelmä sisältyy direktiivin 1 artiklaan.

Pykälän 11 kohta vastaisi painelaitedirektiivin ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin määritelmiä.

Pykälän 12 kohdassa tarkoitettu tarkastuslaitos olisi kansallisen lainsäädännön nojalla päteväksi todettu organisaatio, jolla olisi oikeus suorittaa kansalliseen lainsäädäntöön perustuva vaatimustenmukaisuuden arviointi.

Pykälän 13 kohdassa määriteltäisiin valmistajan käsite, joka vastaisi painelaitedirektiivin ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin sekä NLF-asetuksen ja NLF-päätöksen määritelmiä.

Pykälän 14 kohta yhdenmukaistetusta standardista vastaisi painelaitedirektiivin ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin määritelmiä.

Myös 15—17 kohdan määritelmät perustuisivat painelaitedirektiivin ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin määritelmiin. Pykälän 18 kohta perustuisi painelaitedirektiivin vastaavaan määritelmään. Pykälän 19 kohdan määritelmä perustuisi yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin liitteen II 1 artiklan 1 kohdan määritelmään. Pykälän 20 kohdan määritelmä perustuisi yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin liitteen II 2 artiklan 1 kohdan määritelmään.

Pykälän 21—26 kohdassa määriteltäisiin, maahantuojaa, jakelijaa, valtuutettua edustajaa, asettaminen saataville markkinoilla, markkinoille saattaminen sekä talouden toimija. Käsitteet vastaisivat painelaitedirektiivin ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin sekä NLF-asetuksen ja NLF -päätöksen määritelmiä.

Pykälän 27 kohdassa ehdotetulla määritelmällä tarkoitettaisiin painelaitedirektiivin 24 artiklassa tarkoitettua tunnustettua kolmantena osapuolena olevaa organisaatioita, josta käytettäisiin kotimaista termiä pätevöintilaitos vastaten voimassa olevan painelaitelaisissa tarkoitetuista tarkastuslaitoksista annetun asetuksen 1 §:n 1 momentin 3 kohtaa. Pätevöintilaitos suorittaisi painelaitteiden pysyviä liitoksia ja rikkomatonta aineenkoetusta tekevien henkilöiden sekä liitosmenetelmien pätevöintiä ja hyväksymistä.

Pykälän 28 kohdassa tarkoitettua käyttäjien tarkastuslaitoksen määritelmä perustuisi painelaitedirektiivin johdantoluvussa käytettyyn määritelmään. Käyttäjien tarkastuslaitoksella tarkoitettaisiin sellaista painelaitedirektiivissä tarkoitettua vaatimusmukaisuuden arviointilaitosta, joka suorittaa tietyille painelaitteen käyttäjryhmille tehtäviä tarkastuksia.

Pykälän 29 kohdassa tarkoitettu hyväksytty laitos olisi kansalliseen lainsäädäntöön perustuva tarkastuslaitos, joka suorittaisi ehdotetussa laissa sille säädetyt kansallisia painelaitteiden turvallisuuden varmistamiseen liittyviä tehtäviä.

Pykälän 30 kohdan mukaan omatarkastuslaitoksella tarkoitettaisiin kansallista yksinomaan tietyille painelaitteen käyttäjryhmille tarkoitettuja tarkastuksia tekevää tarkastuslaitosta.

Pykälän 31 kohdan mukaan painelaitteen käytön valvojalla tarkoitettaisiin henkilöä, jonka painelaitteen omistaja tai haltija on nimennyt vastaamaan painelaitteen asianmukaisesta käytöstä.

Pykälän 32 kohdan mukaan kattilalaitoksella tarkoitettaisiin yhden tai useamman höyry- tai kuumavesikattilan ja niihin liittyvien putkistojen, painesäiliöiden, tukirakenteiden, polttoaineen ja syöttöveden syöttöjärjestelmien sekä rakennusten muodostamaa yhtenäistä kokonaisuutta.

Pykälän 33 kohdan mukaan autoklaavilla tarkoitettaisiin painelaitetta, jonka sisältöä kuumentetaan ja jossa on pikalukittava pääty, seinä tai kansi toistuvaa täyttöä ja tyhjennystä varten.

Pykälän 34 kohta sisältäisi höyrykattilan määritelmän. Höyrykattilalla tarkoitettaisiin vesihöyryn tuotantoon tai lämpötilaltaan yli 100 °C olevan muun nesteen kuin veden kuumentamiseen tarkoitettua laitekokonaisuutta, johon kuuluu vähintään yksi lämmitetty painelaite, jossa on ylikuumenemisen vaara. Pykälän 35 kohdan mukaan kuumavesikattilalla tarkoitettaisiin veden kuumentamiseen tarkoitettua laitekokonaisuutta, johon kuuluu vähintään yksi lämmitetty painelaite, jossa on ylikuumenemisen vaara ja jossa vettä kuumentetaan yli 100 °C lämpötilaan.

Pykälän 36 ja 37 kohtaan sisältyisivät tehon ja teholumun määritelmät. Teholla tarkoitettaisiin suurimmalla jatkuvalla kuormituksella höyry- tai kuumavesikattilassa nesteeseen tai höyryyn aikayksikössä siirtyvän lämpöenergian tehoa. Teholuvulla tarkoitettaisiin lukua, joka saadaan laskemalla yhteen kattilalaitoksen käytössä olevien eri höyry- ja kuumavesikattiloiden suurimman sallitun käyttöpaineen ja tehon lukuarvojen tulot.

3 §. *Suhde muuhun lainsäädäntöön.* Pykälässä määriteltäisiin ehdotetun lain suhde muuhun painelaitteiden kannalta keskeiseen lainsäädäntöön.

Pykälän 1 momentin mukaan markkinavalvonnasta, NLF-asetuksen 27—29 artiklan mukaisesta ulkorajavalvonnasta, valvontaviranomaisista ja muutoksenhausta säädettäisiin markkinavalvontalaissa. Horisontaalinen markkinavalvontalaki perustuisi NLF-asetukseen ja yhdeksän tuoteryhmän erityissäätelyyn Euroopan unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä. Markkinavalvontalailla toimeenpantaisiin pääosin kansallisesti painelaitedirektiivin V luku ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin V luku eikä ehdotetussa laissa säädettäisi mainittujen direktiivien markkinavalvontaa koskevista asioista. Markkinavalvontalaissa Turvallisuus- ja kemikaalivirasto olisi lain markkinavalvontaviranomainen ja Tulli laissa tarkoitettu ulkorajavalvontaviranomainen. Laki sisältäisi yleiset säännökset viranomaisten toimivaltuuksista ja markkinavalvontaviranomaisen valvontakeinoista tuotteiden vaatimustenvastaisuustilanteissa. Lisäksi laissa olisi säännökset muutoksenhausta viranomaisen markkinavalvontapäätökseen. Ehdotetun lain soveltamisalaan kuuluvien painelaitteiden käyttöön liittyvästä valvonnasta säädettäisiin kuitenkin uuden painelaitelain 11 luvussa. Kansallisen sääntelyn valvonta, muun muassa painelaitteiden tarkastaminen, olisi uudessa painelaitelaissa.

Pykälän 2 momentissa viitattaisiin lakiin eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista, jossa säädetään ilmoitetuista laitoksista, niille asetetuista vaatimuksista, pätevyyden toteamisesta, ilmoitettujen laitosten valvonnasta ja muutoksenhausta. Mainitulla lailla toimeenpantaisiin kansallisesti pääosin yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin IV luku ja painelaitedirektiivin IV luku, siltä osin kuin ne koskevat ilmoitettuja laitoksia. Ilmoitettujen laitosten yleislaki sisältäisi säännökset, jolla laitos saisi ainoastaan ”ilmoitetun laitoksen statuksen” ja lisäksi yleislaissa säädettäisiin statuksen saamisen ja säilyttämisen edellytyksistä. Painelaitelain 7 luvussa säädettäisiin osin painelaitedirektiivin ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin mukaisien ilmoitettujen laitosten toiminnan aikaisista asioista. Myös ehdotetussa 5 luvussa olisi painelaitedirektiiviin perustuvia ilmoitettuja laitoksia koskevia velvollisuuksia.

Pykälän 3 momentissa viitattaisiin NLF-asetukseen, joka on sellaisenaan velvoittavaa sääntelyä jäsenvaltioissa, ja sisältää myös viranomaisia koskevia säännöksiä markkinavalvontaan liittyvistä toimista, kuten vakavaa riskiä aiheuttavien tuotteiden poistamisesta markkinoilta, tullitarkastuksista sekä tiedonvaihdosta ja yhteydenpidosta muiden Euroopan unionin jäsenmaiden ja Euroopan komission kesken. Lain soveltamisalaan kuuluviin laitteisiin ja suojausjärjestelmiin sovelletaan NLF-asetuksessa vahvistettuja sääntöjä, jotka koskevat unionin

markkinavalvontaa ja unionin markkinoille tuleville tuotteille tehtäviä tarkastuksia. NLF-asetuksessa säädetään myös CE-merkintää koskevista yleisistä periaatteista, joita sovelletaan lain soveltamisalaan kuuluviin laitteisiin ja suojausjärjestelmiin.

Pykälän 3 momentissa olisi myös viittaus CE-merkintärikkomuksesta annettuun lakiin (187/2010). Mainitussa laissa säädetään NLF-asetuksessa tarkoitetun CE-merkinnän asetuksen vastaisen käytön seuraamuksista. Lakia sovelletaan CE-merkintärikkomuksiin, jollei muualla laissa toisin säädetä. Kyseisellä lailla osaltaan varmistetaan painelaitedirektiivin 19 artiklan 6 kohdan ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin 16 artiklan 5 kohdan mukaisesti CE-merkintää koskevan järjestelmän moitteeton toiminta silloin, kun CE-merkintää käytetään sääntöjen vastaisesti. Laki kattaa näin myös ehdotetun lain mukaiset laitteet. Laissa ei kriminalisoida tuotteen markkinoille saattamista ilman CE-merkintää, vaan se on jätetty sektori-kohtaisen sääntelyn varaan.

Pykälän 4 momentti sisältäisi voimassa olevan lain 1 §:n 5 momenttia vastaavan viittauksen ilma-alusten painelaitteisiin sovellettavasta lainsäädännöstä.

4 §. Valvontaviranomainen. Pykälässä säädettäisiin lain noudattamista valvovista valvontaviranomaisista. Ehdotettu laki sisältäisi Turvallisuus- ja kemikaaliviraston, Liikenteen turvallisuusviraston ja puolustusvoimien toimialaan kuuluvien painelaitteiden sääntelyä. Tämän vuoksi pykälässä ehdotetaan säädettäväksi kunkin valvontaviranomaisten toimivallasta painelaitteiden valvonnan osalta. Ehdotuksella ei muutettaisi nykytilaa. Suurin osa painelaitteista kuuluisi Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimialaan.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että valvontaviranomaisena olisi Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Alusten painelaitteet kuuluvat kuitenkin Liikenteen turvallisuusviraston toimialalle, joten pykälän 2 momenttiin ehdotetulla säännöksellä alusten painelaitteiden osalta valvontaviranomaisena olisi Liikenteen turvallisuusvirasto. Momentti sisältäisi myös poikkeuksen ensimmäisessä virkkeessä ehdotetusta säännöksestä. Sen mukaan Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoisi kuitenkin alusten painelaitteiden CE-merkinnän vaatimustenmukaisuutta.

Ehdotettu laki koskee lisäksi osittain puolustusvoimien toimialaan kuuluvia painelaitteita. Pykälän 3 momentin mukaan sotilaspainelaitteiden ja puolustusministeriön tai puolustusvoimien hallinnassa oleviin erityissuojattaviin kohteisiin kiinteästi asennettujen painelaitteiden osalta valvontaviranomaisena olisi puolustusvoimat. Sillä olisi oltava samat toimivaltuudet kuin siviiliviranomaisilla tavanomaisten painelaitteiden osalta. Esimerkiksi ehdotettua 11 lukua sovellettaisiin siten kokonaisuudessaan myös sotilaspainelaitteiden sekä puolustusvoimien ja puolustusministeriön erityissuojattaviin kohteisiin kiinteästi asennettuihin painelaitteisiin, mutta niiden osalta kaikki 11 luvussa säädetyt viranomaistehtävät ja -oikeudet kuuluisivat puolustusvoimille.

2 luku **Painelaitteiden turvallisuuden varmistaminen**

Ehdotettu luku sisältäisi painelaitteiden turvallisuuden varmistamista koskevan kansallisen sääntelyn. Luvun säännökset koskisivat kaikkia ehdotetussa laissa tarkoitettuja painelaitteita eli kansalliseen lainsäädäntöön perustuvia painelaitteita sekä Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvia painelaitteita. Panielaitedirektiivin 3 artiklan 2 kohdan ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin 3 artiklan 2 kohdan mukaan direktiivien säännökset eivät estä jäsenvaltioiden mahdollisuutta asettaa sellaisia vaatimuksia, jotka ne katsovat tarpeellisiksi säännösten soveltamisalaan kuuluvia tuotteita käyttävien ihmisten ja erityisesti työntekijöiden suojelemisen varmistamiseksi, jos tämä ei merkitse tuotteiden muuttamista tavalla, josta ei ole säädetty mainituissa direktiivissä. Säännösten sisältämät keskeiset turvallisuusvaatimukset olisivat

keskeisiä erityisesti niiden painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden arvioinnissa, jotka eivät kuulu mainittujen direktiivien soveltamisalaan.

5 §. Yleiset turvallisuusvaatimukset. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin kaikkia painelaitteita koskevista yleisistä turvallisuusvaatimuksista. Sääntely vastaisi pääosin voimassa olevan lain 3 §:ää, mutta painelaitteen sijoituksesta säädettäisiin erikseen 6 §:ssä. Pykälän 2 momentti perustuisi voimassa olevan lain 9 §:ään ja sen mukaan painelaitteessa olisi oltava riittävät käyttöturvallisuuteen vaikuttavat laitteet ja laitejärjestelmät, joiden olisi toimittava asianmukaisesti. Säännöksellä pyritään edistämään painelaiteturvallisuutta. Laitteiden ja järjestelmien riittävyys määräytyisi painelaitteen ominaisuuksien perusteella. Riittävyys ja toimivuus olisi todettava markkinoille saatettaessa sekä määräaikaistarkastuksissa. Tarkastuksissa arvioitaisiin samalla järjestelmien ja niiden laitoskohtaisen toteutuksen asianmukaisuus, jollei se ole jo sisällynyt laitteen markkinoille saattamiseen liittyvään vaatimustenmukaisuuden arviointiin.

6 §. Painelaitteen sijoituksen turvallisuus. Pykälä sisältäisi uudet painelaitteiden turvallista sijoittamista koskevat säännökset. Aiemmin painelaitteen sijoittamista koskeva sääntely on ollut kokonaan lakia alemmanasteisissa säännöksissä. Painelaitteen sijoituksen turvallisuudesta huolehtiminen olisi omistajan ja haltijan velvollisuus. Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan painelaite olisi sijoitettava niin, että vaurio- tai käyttöhäiriötilanteessa aiheutuva vaara on mahdollisimman vähäinen. Momentin 2 kohdan mukaan painelaite tulisi sijoittaa niin, että sitä voidaan käyttää laitteen käyttötarkoituksen edellyttämällä tavalla. Momentin 3 kohdan mukaan sijoituksessa tulisi huomioida, että painelaite voidaan asianmukaisesti tarkastaa ja pitää kunnossa. Pykälään ehdotetun 2 momentin mukaan painelaitetta ympäröivät tilat ja rakenteet olisi suunniteltava ja toteutettava niin, että vaurio- tai käyttöhäiriötilanteessa aiheutuva vaara, esimerkiksi painelaitteen sisällön purkautuessa, on mahdollisimman vähäinen.

7 §. Sijoitussuunnitelma. Pykälän 1 momentin mukaan omistajan tai haltijan olisi laadittava painelaitteelle sijoitussuunnitelma, jos painelaite voi aiheuttaa sijoituspaikkansa vuoksi merkittävää vaaraa. Merkittävällä vaaralla tarkoitettaisiin laitteen sisältämästä paineesta aiheutuva vaara ja siihen liittyviä riskejä. Tällaisia painelaitteita olisivat esimerkiksi tietyt kuuma-vesikattilat ja autoklaavit sekä eräät sisätiloihin, yleisötiloihin tai yleisen kulkuväylän välittömään läheisyyteen sijoitettavat painelaitteet. Sijoitussuunnitelmaan voisivat sisältyä tiedot painelaitteesta, sijoituspiirustus, tiedot viereisistä tiloista ja rakenteista, tiedot painelaitteen käyttäjistä ja painelaitteen lähellä työskentelevistä työntekijöistä sekä poistumisreitit.

Ehdotetun 2 momentin mukaan painelaitetta ei saisi asentaa paikalleen ennen kuin tarkastuslaitos on tarkastanut sijoitussuunnitelman. Sijoitussuunnitelman tarkastuksessa olisi todettava, että sijoitus on tehty ehdotetussa 6 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Sijoitussuunnitelman tarkastuksessa tarkastetaan painelaitteen sijoituksen turvallisuuden varmistavat menettelyt ja järjestelyt. Pykälän 3 momentin mukaan siirrettävän painelaitteen sijoitussuunnitelmassa tulisi olla yleiset periaatteet, joita noudatetaan painelaitetta eri kohteisiin sijoitettaessa. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin sellaisista painelaitteiden teknisistä ominaisuuksista, jotka voivat aiheuttaa ehdotetussa 1 momentissa tarkoitettua merkittävää vaaraa. Valtuussäännös olisi pykälän 4 momentissa.

8 §. Vaatimustenmukaisuuden osoittaminen. Pykälän 1 momentin mukaan painelaitteen vaatimustenmukaisuus osoitettaisiin vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten ja tarkastuslaitoksen tekemillä tarkastuksilla. Säännös on tarpeen painelaiteturvallisuuden varmistamiseksi. Tarkastuslaitoksen tehtävistä säädettäisiin tarkemmin ehdotetun lain 10 luvussa.

Pykälän 2 momentin mukaan vaatimustenmukaisuuden osoittamista tarkastuslaitosten tekemillä tarkastuksilla ei kuitenkaan edellytettäisi, jos paineeseen liittyvä vaara on vähäinen.

Vaaralla tarkoitettaisiin paineeseen liittyviä riskejä. Painelaitelain soveltamisala kattaa kaikki ylipaineiset painelaitteet, myös ne, jotka eivät kuulu painelaitedirektiivin tai yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin soveltamisalaan. Suuri osa direktiivien soveltamisalaan kuulumattomista painelaitteista on sellaisia, joissa paineeseen liittyvä vaara on vähäinen. Direktiivien soveltaminen alkaa vasta yli 0,5 baarin paineesta. Paineeseen liittyvä vaara olisi vähäinen ainakin alle 0,5 baarin painelaitteissa sekä ehdotetussa 21 §:ssä tarkoitettulla tavalla hyvän konepajakäytännön mukaan suunniteltavissa painelaitteissa.

9 §. *Velvollisuus osoittaa painelaitteen vaatimustenmukaisuus.* Pykälässä säädettäisiin velvollisuudesta osoittaa painelaitteen vaatimustenmukaisuus. Pykälän 1 momentin mukaan valmistajan olisi voitava osoittaa saattaessaan painelaitteen markkinoille, että painelaite ja painelaitteen suunnittelu sekä valmistus täyttävät 5 §:ssä säädetyt yleiset turvallisuusvaatimukset. Pykälän 2 momentissa täsmennettäisiin voimassa olevan lain 6 §:ää vastaavalla tavalla tahot, joita 1 momentissa säädetty velvollisuus koskisi valmistajan lisäksi.

10 §. *Painelaitteen omistajan ja haltijan velvollisuudet vaurio- ja onnettomuustilanteessa.* Pykälässä säädettäisiin painelaitteen omistajan ja haltijan velvollisuuksista vaurio- ja onnettomuustilanteessa. Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin omistajan ja haltijan velvollisuudeksi ryhtyä toimenpiteisiin vaurioituneen painelaitteen korjaamiseksi tai käytön lopettamiseksi. Kyseessä olisi lain tasolla uusi velvollisuus, joka lähinnä vastaisi tuoteturvallisuuden osalta vallitsevaa käytäntöä ja korostaisi omistajan ja haltijan vastuunkantoa painelaiteturvallisuudesta. Lisäksi 2 momentissa säädettäisiin omistajan tai haltijan velvollisuudesta ilmoittaa valvontaviranomaiselle painelaitteen vaurioitumisesta ja paineen äkillisestä purkautumisesta aiheutuneesta henkilövahingosta. Vastaavat momentissa tarkoitettut velvollisuudet ovat voimassa olevan lain 19 §:n 1 ja 2 momentissa.

11 §. *Valmistajan velvollisuus ilmoittaa henkilö- ja omaisuusvahingosta.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin valmistajalle vastaava velvollisuus ilmoittaa henkilö- ja omaisuusvahingosta kuin ehdotetussa 10 §:n 2 momentissa painelaitteen omistajalle ja haltijalle. Pykälän 2 momentti sisältäisi informatiivisen viittauksen siitä, että velvollisuudesta ilmoittaa onnettomuudesta tai vaaratilanteesta Onnettomuustutkintakeskukselle säädetään turvallisuustutkintalain (525/2011) 16 §:ssä.

12 §. *Sovellettavat standardit.* Pykälän mukaan valvontaviranomainen julkaisisi luettelon niistä standardeista, joita noudattaen katsotaan painelaitteen täyttävän tämän lain vaatimukset. Vastaava säännös on aiemmin ollut painelaitteista annetussa kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksessä. Standardin tai sen painoksen vaihtuessa valvontaviranomainen päivittäisi standardien luettelon. Luettelon päivityshetkellä rakenteilla oleva painelaite voitaisiin rakentaa valmiiksi ja ottaa käyttöön edellisen standardin mukaisena kolmen vuoden kuluessa päivityksestä.

3 luku **Yleiset säännökset painelaitteiden vaatimustenmukaisuudesta ja valmistajan velvollisuuksista**

Ehdotettu luku koskisi vain painelaitedirektiivin mukaisia painelaitteita ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin mukaisia yksinkertaisia painesäiliöitä.

Luvun 14—18 §:ssä säädettäisiin yleisesti mainituissa direktiiveissä tarkoitetuille painelaitteille asetettavista vaatimuksista ja niiden täyttämistä. Talouden toimijoiden velvollisuudet ja vastuut toimijaketjussa on painelaitedirektiivissä ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivissä mukautettu NLF-päätökseen korostaen näin valmistajan ensisijaista vastuuta tuotteen vaatimustenmukaisuuden varmistamisessa. Vaatimustenmukaisuuden arvioinnin olisi kuuluttava

edelleen yksinomaan valmistajan velvollisuuksiin. Valmistajalla onkin parhaat mahdollisuudet suorittaa vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely, koska valmistajalla on yksityiskohtaiset tiedot suunnittelu- ja tuotantoprosessista.

Luvun lopussa säädettäisiin lisäksi valmistajia koskevista muista painelaitedirektiiviin ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiiviin perustuvista velvoitteista, muun muassa menettelystä tuotteen vaatimustenvastaisuustilanteessa. Muiden talouden toimijoiden kuin valmistajan vastaavista velvollisuuksista säädettäisiin ehdotetun lain 6 luvussa.

13 §. 3 luvun soveltamisala. Pykälä sisältäisi rajauksen, jonka mukaan luvun soveltamisala koskisi ainoastaan painelaitedirektiivissä tarkoitettuja painelaitteita ja yksinkertaisia painesäiliöitä. Luku sisältäisi mainittujen painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevat yhteiset säännökset.

14 §. Olennaiset turvallisuusvaatimukset. Pykälässä säädettäisiin painelaitteiden olennaisista turvallisuusvaatimuksista. Pykälällä toimeenpantaisiin painelaitedirektiivin 4 artikla ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin 4 artikla. Pykälän 1 momentin mukaan tuotteiden olisi täytettävä ehdotetussa laissa säädetyt olennaiset turvallisuusvaatimukset, jotta ne voitaisiin saattaa markkinoille ja ottaa käyttöön.

Pykälän 2 momentin mukaan markkinoille saatettava painelaite olisi suunniteltava, valmistettava, tarkastettava, varustettava ja asennettava siten, että sen turvallisuus pystytään takaamaan, jos painelaitetta käytetään valmistajan ohjeiden mukaisesta normaaleissa ja kohtuudella ennakoitavissa olevissa käyttöolosuhteissa.

Pykälän 3 momentin mukaan painelaitteet olisi suunniteltava asianmukaisesti ottaen huomioon kaikki sellaiset tekijät, joiden ansiosta on mahdollista taata laitteen turvallisuus koko sen käyttöajan. Painelaitteen valmistuksessa olisi käytettävä sellaista tekniikkaa ja sellaisia valmistusmenetelmiä, jotta sille suunnitteluvaiheessa vahvistetut edellytykset voidaan täyttää.

Pykälän 4 momentissa ehdotetut säännökset sisältäisivät yleisen tuoteturvallisuudessa noudatettavan periaatteen. Valittaessa tarkoituksenmukaisimpia menettelytapoja painelaitteeseen liittyvät vaarat olisi pyrittävä poistamaan tai pienentämään niitä siinä määrin kuin kohtuudella on mahdollista. Sellaisten vaarojen varalta, joita ei voida poistaa, olisi toteutettava tarvittavia suojatoimenpiteitä. Käyttäjille olisi tiedotettava tarvittaessa jäljelle jäävistä vaaroista ja ilmoitettava tarvittavista erityistoimenpiteistä, joiden tarkoituksena on pienentää vaaraa asennuksen tai käytön aikana.

Pykälän 5 momentin mukaan, jos virheellisestä käytöstä aiheutuva vaara on todellinen tai ennakoitavissa, painelaitteet olisi suunniteltava siten, että tällaisesta virheellisestä käytöstä aiheutuvat riskit voidaan välttää tai jollei tämä ole mahdollista, painelaitteen käyttäminen riskiä aiheuttavalla tavalla tulisi kieltää.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin painelaitteiden olennaisia turvallisuusvaatimuksia koskevasta asetuksenantovaltuudesta. Tarkempia säännöksiä on tarpeellista antaa valtioneuvoston asetuksella niistä olennaisista turvallisuusvaatimuksista, jotka koskevat painelaitteissa noudatettavaa suunnittelua, valmistusmenetelmiä, varustamista ja asentamista. Näistä säädetään painelaitedirektiivissä ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivissä ja mainittujen direktiivien liitteissä. Asetuksenantovaltuutus on kytketty informatiiviseksi viittaukseksi mainittuihin direktiiveihin. Valtuutuksen tarkoitus olisi, että asetuksella voitaisiin antaa painelaitedirektiivin 4 artiklan 1 kohdan ja direktiivin liitteen I mukaisia teknisiä säännöksiä olennaisista turvalli-

suusvaatimuksista ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin 4 artiklan 1 kohdan ja direktiivin liitteen I mukaisia teknisiä säännöksiä olennaisista turvallisuusvaatimuksista.

15 §. *Vaatimustenmukaisuusolettama.* Pykälän 1 momentin mukaan tuotteen katsottaisiin täyttävän olennaiset turvallisuusvaatimukset, jos se on sitä koskevien yhdenmukaistettujen standardien mukainen. Säännöksellä toimeenpantaisiin painelaitedirektiivin ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin 12 artiklat. Pykälässä ilmaistu periaate on vanha, ja se on ollut käytössä siitä asti, kun teknisen yhdenmukaistamisen uusi lähestymistapa otettiin käyttöön 1980-luvulla Euroopan yhteisön lainsäädännössä.

16 §. *Valmistajan velvollisuus varmistaa painelaitteen vaatimustenmukaisuus.* Painelaitteiden ja laitekokonaisuuksien käyttöön liittyvien riskien luonteen huomioon ottaen ja jotta talouden toimijoilla olisi mahdollisuus osoittaa ja toimivaltaisilla viranomaisilla mahdollisuus varmistaa, että markkinoilla saataville asetettavat painelaitteet tai laitekokonaisuudet ovat olennaisten turvallisuusvaatimusten mukaisia, on tarpeen säätää vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä. Nämä menettelyt olisi suunniteltava painelaitteisiin tai laitekokonaisuuksiin olennaisesti liittyvän vaaran suuruuden mukaisesti. Tämän seurauksena jokaista painelaiteluokkaa varten olisi oltava riittävä menettely tai mahdollisuus valita useiden, vaatimustasoltaan vastaavien menettelyjen välillä. Päätöksessä N:o 768/2008/EY säädetään vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyissä käytettävistä moduuleista, joihin sisältyy menettelyjä vähiten tiukoista tiukimpiin suhteutettuna kyseiseen riskitasoon ja vaadittuun turvallisuustasoon. Eri alojen välisen johdonmukaisuuden varmistamiseksi ja tapauskohtaisten variaatioiden välttämiseksi vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt olisi valittava kyseisten moduulien joukosta. Tällaisiin menettelyihin lisättyjä yksityiskohtia voidaan perustella painelaitteilta edellytettyjen tarkastusten luonteella.

Pykälässä säädettäisiin valmistajan velvollisuuksista painelaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi. Pykälä perustuisi painelaitedirektiivin 6 ja 14 artikloihin ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin 6 ja 13 artikloihin. Valmistajan velvollisuudet säänneltäisiin yksityiskohtaisemmin kuin voimassa olevassa laissa.

Pykälän 1 momentin mukaan valmistajan on ennen tuotteen markkinoille saattamista tai käyttämistä sitä omiin tarkoituksiinsa varmistettava, että se on suunniteltu ja valmistettu 14 §:ssä säädettyjen olennaisten turvallisuusvaatimusten mukaisesti.

Pykälän 2 momentin mukaan valmistajan olisi suoritettava painelaitteelle soveltuvat vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt. Arvioinnissa olisi käytettävä ilmoitettua laitosta, jos painelaitteeseen sovellettava vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely sitä edellyttää. Menettely määräytyisi painelaitteeseen sovellettavan moduulin perusteella. Vaatimustenmukaisuuden arvioinnin olisi kuuluttava yksinomaan valmistajan velvollisuuksiin. Valmistajalla on parhaat mahdollisuudet suorittaa vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely, koska valmistajalla on yksityiskohtaiset tiedot suunnittelu- ja tuotantoprosessista. Vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä on säädetty tarkemmin painelaitedirektiivin liitteessä III ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin liitteessä II.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin muista painelaitteen vaatimustenmukaisuuden arviointiin liittyvistä valmistajan velvollisuuksista. Momentin 1 kohdan mukaan valmistajan olisi laadittava tuotteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi tekniset asiakirjat. Ehdotetun 2 kohdan mukaan valmistajan olisi laadittava EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus, kun tuotteen vaatimustenmukaisuus on sovellettavien vaatimusten suhteen osoitettu. Painelaitedirektiivin 17 artiklan 4 kohdassa ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin 14 artiklan 4 kohdassa säädetään, että valmistaja ottaa vastuun tuotteen vaatimustenmukaisuudesta laatimalla EU-

vaatimustenmukaisuusvakuutuksen. Momentin 3 kohdan mukaan valmistajan olisi säilytettävä tekniset asiakirjat ja EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus kymmenen vuotta sen jälkeen, kun tuote on saatettu markkinoille tai otettu käyttöön.

Pykälän 4 momentin mukaan tekniset asiakirjat ja EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus tulisi laatia suomen tai ruotsin kielellä taikka muulla valvontaviranomaisen hyväksymällä kielellä. Tältä osin kyseessä olisi kansalliseen harkintaan perustuva vaatimus.

Pykälän 5 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä, teknisistä asiakirjoista ja EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta.

17 §. CE-merkintä. Pykälässä säädettäisiin CE-merkinnän kiinnittämistä koskevista vaatimuksista. Kiinnittämällä CE-merkinnän tuotteeseen talouden toimija osoittaa ulospäin tuotteen vaatimustenmukaisuuden. CE-merkintä onkin näkyvä seuraus vaatimustenmukaisuuden arvioinnin koko prosessista laajassa merkityksessä. CE-merkintää koskevista yleisistä periaatteista säädetään NLF-asetuksen 30 artiklassa. Pykälällä pantaisiin täytäntöön painelaitedirektiivin 19 artikla ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin 16 artikla.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että valmistajan olisi kiinnitettävä ehdotetun lain vaatimukset täyttävään painelaitteeseen tai sen arvokilpeen CE-merkintä ennen sen markkinoille saattamista. Ehdotetussa laissa olisi myös määräyksiä Euroopan unionin lainsäädännön alaan kuuluvista painelaitteista, joihin ei tulisi kiinnittää CE-merkintää. Tästä säädettäisiin erikseen kyseisen säännöksen yhteydessä.

Pykälän 2 momentin mukaan CE-merkintä olisi kiinnitettävä näkyvästi, helposti luettavasti ja pysyvästi. Ilmoitetun laitoksen ollessa mukana tuotannon tarkastusvaiheessa, CE-merkinnän jälkeen olisi merkittävä ilmoitetun laitoksen tunnusnumero. Tunnusnumeron kiinnittäisi laitos itse tai sen ohjeiden mukaisesti valmistaja tai valmistajan valtuutettu edustaja.

Pykälän 3 momentissa todettaisiin, että ehdotetussa pykälässä tarkoitettuun CE-merkintään, tunnuksiin ja tietoihin voitaisiin liittää muuta tietoa, joka liittyy erityisvaaraan tai -käyttöön.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin valtuutussäännös, joka oikeuttaisi valtioneuvoston asetuksella säätämään tarkemmin CE-merkintään ja ilmoitetun laitoksen tunnusnumeroon liitettävistä tiedoista. Tarkoituksena olisi mahdollistaa erityisesti 3 momentissa tarkoitetuista muista merkinnöistä ja tiedoista säätäminen asetuksella.

18 §. Ohjeet, turvallisuustiedot, merkinnät ja yhteystiedot. Pykälässä säädettäisiin valmistajan velvollisuudesta huolehtia riittävästi merkinnöistä ja tuotteen mukana seuraavista asiakirjoista. Säännöksessä mainitut valmistajan velvoitteet olisivat yksityiskohtaisempia kuin nykyisin on säädetty. Pykälällä pantaisiin täytäntöön painelaitedirektiivin 6 artiklan 5—7 kohta ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin 6 artiklan 5—7 kohta.

Pykälän 1 momentin mukaan valmistajan olisi varmistettava, että tuotteeseen liitetään ohjeet ja turvallisuustiedot. Ohjeiden ja turvallisuustietojen olisi oltava selkeitä, ymmärrettäviä ja helpotajuisia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valmistajan velvollisuudeksi varmistaa, että markkinoille saatettuun tuotteeseen on kiinnitetty tyyppi-, erä- tai sarjanumero tai muu tuotteen tunnistamiseksi tarpeellinen merkintä. Jos merkintää ei tuotteen koon tai luonteen vuoksi voitaisi kiinnit-

tää tuotteeseen, se olisi kiinnitettävä tuotteen pakkaukseen tai sen mukana oleviin asiakirjoihin.

Pykälän 3 momentin mukaan valmistajan olisi ilmoitettava nimensä, rekisteröity tuotenimensä tai rekisteröity tavaramerkkinsä ja postiosoitteen saantipaikka tuotteessa tai mikäli se ei ole mahdollista, tuotteen mukana seuraavassa asiakirjassa. Osoitteessa olisi ilmoitettava yksi yhteyspiste, josta valmistajaan saa yhteyden. Säännöksellä pyritään varmistamaan, että valvontaviranomainen pystyy tarvittaessa ilmoitetusta osoitteesta saamaan yhteyden valmistajaan. Kyseessä on NLF-mukautukseen perustuva uusi vaatimus.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että pykälän 1 momentissa tarkoitettujen merkinnät sekä tuotteeseen liitettävien ohjeiden, turvallisuustietojen ja muiden tuotteen mukana seuraavien asiakirjojen tiedot tulee antaa suomeksi tai ruotsiksi. Tältä osin kyseessä olisi kansalliseen harkintaan perustuva vaatimus. Säännös vastaisi pitkälti nykytilaa. Suomen tai ruotsin kielen edellyttäminen on riittävää, sillä säännöksen soveltamisalaan kuuluvat painelaitteet on tarkoitettu ammattikäyttöön, ei kuluttajakäyttöön.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin asetuksenantovaltuudesta. Sen mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin tuotteen merkinnöille, ohjeille ja turvallisuustiedoille asetettavista vaatimuksista.

19 §. *Valmistajan velvollisuus varmistaa sarjatuotannon jatkuva vaatimustenmukaisuus.* Pykälässä säädettäisiin valmistajan velvollisuuksista varmistaa sarjatuotannon jatkuva vaatimustenmukaisuus. Kyseessä on uusi vaatimus, ja se perustuisi painelaitedirektiivin 6 artiklan 4 kohtaan ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin 6 artiklan 4 kohtaan. Valmistajan olisi varmistettava, että käytössä on menettelyt, joilla varmistetaan, että sarjatuotannossa valmistettu painelaite on olennaisten turvallisuusvaatimusten mukainen. Huomioon olisi otettava erityisesti muutokset painelaitteen suunnittelussa tai ominaisuuksissa sekä muutokset yhdenmukais-tetuissa standardeissa tai muissa teknisissä eritelmissä, joihin nähden painelaitteen vaatimustenmukaisuus ilmoitetaan. Sarjatuotannolla tarkoitetaan ehdotetussa pykälässä tuotantoa, jossa valmistetaan tuotteita muutoin kuin yksittäiskappaleina.

20 §. *Valmistajan velvollisuudet vaatimustenvastaisuustilanteissa.* Pykälässä säädettäisiin valmistajan velvollisuuksista vaatimustenvastaisuustilanteissa. Pykälällä pannaan täytäntöön painelaitedirektiivin 6 artiklan 8 kohta ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin 6 artiklan 9 kohta.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tilanteesta, jossa valmistajalla on syytä epäillä, että sen markkinoille saattama tuote ei täytä tämän lain vaatimuksia. Valmistajan olisi tällöin ryhdyttävä välittömästi oma-aloitteisesti toimenpiteisiin tuotteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai toimenpiteisiin sitä koskevan palautusmenettelyn järjestämiseksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valmistajan velvollisuudesta välittömästi ilmoittaa valvontaviranomaiselle yksityiskohtaiset tiedot tuotteesta havaitusta vaatimustenvastaisuudesta ja kaikista toteutetuista toimenpiteistä.

Pykälän 3 momentin mukaan valmistajan olisi silloin, kun se katsoo tämän aiheelliseksi painelaitteeseen liittyvien riskien vuoksi, testattava kuluttajien terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi näyte markkinoilla saataville asetetusta painelaitteesta. Valmistajan olisi tutkittava valitukset, vaatimustenvastaiset tuotteet ja tuotteiden palautukset sekä pidettävä niistä kirjaa ja tiedotettava jakelijoille kaikista momentissa ehdotetusta valvonnasta. Pykälän 3 momentilla

pannaan täytäntöön painelaitedirektiivin ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin 6 artiklojen 4 kohdan jälkimmäinen kappale.

21 §. *Hyvän konepajakäytännön mukaan suunniteltavat ja valmistettavat painelaitteet.* Painelaitedirektiivin 4 artiklan 3 kohdan mukaan painelaitteet ja laitekokonaisuudet, joiden ominaisuudet ovat direktiivissä asetettujen rajojen alapuolella tai yhtä suuria niiden kanssa, on suunniteltava ja valmistettava Euroopan unionin jäsenvaltiossa noudatettavan hyvän konepajakäytännön mukaisesti, jotta niiden turvallinen käyttö voidaan taata. Vastaava säännös direktiivissä asetettujen rajojen alapuolella olevien painelaitteiden suunnittelusta ja valmistamisesta hyvän konepajakäytännön mukaisesti on yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivissä. Näissä painelaitteissa ja laitekokonaisuuksissa on oltava mukana riittävät käyttöohjeet. Hyvä konepajakäytäntö voi olla erilainen eri jäsenvaltioissa.

Hyvään konepajakäytäntöön kuuluvat tuotteet määräytyvät painelaitedirektiivin liitteessä II olevien vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevien taulukoiden mukaan ja ne katsotaan vähemmän vaarallisiksi painelaitteiksi, joista ei aiheudu merkittävää paineeseen liittyvää riskiä. Hyvän konepajakäytännön mukaiset painelaitteet voivat olla erityyppisiä painelaitteita (säiliöt, putkistot, lisälaitteet) tai laitekokonaisuuksia sijaiten ominaisarvojen perusteella vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevien taulukoiden 4 artiklan 3 kohdassa. Näihin ei sovelleta direktiivissä tarkoitettuja olennaisia turvallisuusvaatimuksia eikä tarkkoja teknisiä vaatimuksia, mutta tuotteiden on oltava turvallisia niiden elinkaaren aikana.

Pykälän 1 momentin mukaan painelaitteet, jotka ovat ominaisuuksiensa perusteella sellaisia, että niihin ei sovelleta ehdotetun lain 14 §:ssä tarkoitettuja olennaisia turvallisuusvaatimuksia, voitaisiin suunnitella ja valmistaa jossain Euroopan unionin jäsenvaltiossa noudatettavan hyvän konepajakäytännön mukaisesti.

Pykälän 2 momentin mukaan hyvän konepajakäytännön mukaan suunniteltuun tai valmistettuun painelaitteeseen ei saisi kiinnittää ehdotetun lain 17 §:ssä tarkoitettua CE-merkintää. Huomattavaa olisi, että hyvän konepajakäytännön painelaitteisiin voi liittyä myös muuta Euroopan unionin lainsäädäntöä. Mikäli tästä lainsäädännöstä seuraa, että tuotteessa on oltava CE-merkintä, tulisi sellainen voida kiinnittää myös hyvän konepajakäytännön mukaiseen painelaitteeseen.

Pykälän 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin niiden painelaitteiden ominaisuuksista, joiden suunnittelu ja valmistus voisi tapahtua hyvän konepajakäytännön mukaan. Ominaisuuksilla tarkoitettaisiin painelaitedirektiivissä ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiiveissä määriteltyjä raja-arvoja.

4 luku **Painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointi**

22 §. *4 luvun soveltamisala.* Painelaitedirektiivissä ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivissä säädetään kummassakin erikseen niiden soveltamisalaan kuuluvien painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden arvioinnista. Direktiiveissä tarkoitettujen painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointiin liittyvien erojen vuoksi ehdotetun luvun säännökset koskisivat vain painelaitedirektiivissä tarkoitettujen painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointia. Direktiiveissä tarkoitettujen painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevat yleiset säännökset olisivat edellä ehdotetun lain 3 luvussa.

23 §. *Painelaitteiden luokitus.* Pykälällä pantaisiin täytäntöön painelaitedirektiivin 13 artikla.

Pykälän 1 momentin mukaan painelaitteet luokiteltaisiin eri luokkiin niiden aiheuttaman vaaran perusteella. Painelaitteen luokittelu kuuluisi valmistajan velvollisuuksiin osana vaatimustenmukaisuuden arviointia. Painelaitteiden luokittelusta säädetään painelaitedirektiivin liitteessä II. Painelaitteet luokitellaan direktiivin liitteen II vaatimustenmukaisuuden arviointitaulukoilla painelaitteen tyyppin ja sen ominaisuuksien (sisältö, PN, V, DN) perusteella luokkiin I, II, III, IV tai niin sanottuihin hyvän konepajakäytännön painelaitteisiin. Pykälän 2 momentin mukaan luokan perusteella määräytyvät vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt, joilla vaatimustenmukaisuuden arviointi tehdään. Vaatimustenmukaisuuden arvioinnista säädetään painelaitedirektiivin liitteessä III. Kussakin vaatimustenmukaisuuden arvioinnissa noudatettavassa moduulissa on tehtäviä valmistajalle ja vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokselle ja niillä selvitetään vain, ovatko painelaitteeseen liittyvät olennaiset turvallisuusvaatimukset täyttyneet. Pykälän 3 momentin mukaan tarkempia säännöksiä painelaitedirektiivissä säädetystä painelaitteiden luokittelusta annettaisiin valtioneuvoston asetuksella.

24 §. Materiaalien eurooppalainen hyväksyntä. Pykälällä pantaisiin täytäntöön painelaitedirektiivin 15 artiklan 1—4 kohta. Painelaitteiden valmistus edellyttää turvallisten materiaalien käyttämistä. Pykälän 1 momentin mukaan yhdenmukaistettujen standardien puuttuessa painelaitteiden valmistuksessa toistuvaan käyttöön tarkoitettujen materiaalien ominaisuudet olisi vahvistettava materiaalien eurooppalaisella hyväksynnällä.

Pykälän 2 momentin mukaan eurooppalaisen hyväksynnän saaneet materiaalit täyttäisivät ehdotetun lain 14 §:ssä säädetty olennaiset turvallisuusvaatimukset. Eurooppalaisen hyväksynnän saaneiden materiaalien olisi saatava myös vaatimustenmukaisuusolettama painelaitedirektiivissä tarkoitettujen olennaisten turvallisuusvaatimusten osalta.

Pykälän 3 momentin mukaan materiaalien eurooppalaisen hyväksynnän myöntäisi jokin tähän tehtävään erityisesti nimetty ilmoitettu laitos. Pykälän 4 momentin mukaan ilmoitetun laitoksen olisi määriteltävä ja tehtävä tai teetettävä asianmukaiset tutkimukset ja kokeet varmistukseksi siitä, että materiaalityypit täyttävät niille asetetut vaatimukset.

Pykälän 5 momentin mukaan ilmoitetun laitoksen olisi toimitettava kopio myönnetystä materiaalien eurooppalaisesta hyväksynnästä Euroopan talousalueeseen kuuluville valtioille, ilmoitetuille laitoksille ja Euroopan komissiolle.

Pykälän 6 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin materiaalien eurooppalaisessa hyväksynnässä noudatettavassa menettelystä, ilmoituksista, materiaalityypeistä ja vaatimuksista sen mukaan kuin painelaitteita koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään.

25 §. Materiaalien eurooppalaisen hyväksynnän peruuttaminen. Pykälällä pantaisiin täytäntöön painelaitedirektiivin 15 artiklan 4 ja 5 kohdat.

Pykälän 1 momentin mukaan materiaalien eurooppalaisen hyväksynnän painelaitteille myöntäneen ilmoitetun laitoksen olisi peruutettava hyväksyntä, jos se toteaa, että kyseistä hyväksyntää ei olisi pitänyt myöntää tai jos materiaalityypin sovelletaan yhdenmukaistettua standardia. Pykälän 2 momentin mukaan ilmoitetun laitoksen on välittömästi ilmoitettava materiaalien eurooppalaisen hyväksynnän peruuttamisesta valvontaviranomaiselle, muille Euroopan talousalueeseen kuuluville valtioille, ilmoitetuille laitoksille ja Euroopan komissiolle.

5 luku **Yksinkertaisten painesäiliöiden vaatimustenmukaisuuden arviointi**

26 §. 5 luvun soveltamisala. Ehdotetussa luvussa säädettäisiin yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivissä tarkoitettujen painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden arvioinnista vastaavasti kuin ehdotetussa 4 luvussa säädetään painelaitedirektiivin soveltamisalaan kuuluvien painelaitteiden osalta. Luvun säännöksillä pantaisiin täytäntöön yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin 13 artikla. Pykälässä rajattaisiin tämän luvun säännökset koskemaan vain mainitussa direktiivissä tarkoitettuja yksinkertaisia painesäiliöitä.

27 §. Yksinkertaisten painesäiliöiden vaatimustenmukaisuuden arviointi ennen valmistuksen aloittamista. Pykälällä pantaisiin täytäntöön yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin 13 artiklan 1 kohta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että yksinkertaiselle painesäiliölle, jonka suurimman sallitun käyttöpaineen ja tilavuuden lukuarvojen tulo on yli 50 baarilitraa, on ennen valmistuksen aloittamista tehtävä EU-tyyppitarkastus.

Pykälän 2 momentin mukaan EU-tyyppitarkastuksesta säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella sen mukaan kuin yksinkertaisia painesäiliöitä koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään.

28 §. Yksinkertaisten painesäiliöiden vaatimustenmukaisuuden arviointi ennen markkinoille saattamista. Pykälällä pantaisiin täytäntöön yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin 13 artiklan 2 kohta. Sen 1 momentin mukaan ennen yksinkertaisen painesäiliön markkinoille saattamista tuotteen vaatimustenmukaisuus olisi osoitettava sisäiseen tuotannonvalvontaan perustuvalla tyyppimukaisuudella ja valvotulla säiliön testauksella.

Pykälän 2 momentin mukaan sisäiseen tuotannonvalvontaan perustuvasta tyyppimukaisuudesta ja valvotusta säiliön testauksesta säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella sen mukaan kuin yksinkertaisia painesäiliöitä koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään.

6 luku **Maahantuojan, jakelijan ja valtuutetun edustajan velvollisuudet**

29 §. 6 luvun soveltamisala. Pykälä sisältäisi ehdotetun lain 6 luvun soveltamisalasäännöksen. Ehdotetussa luvussa säädettäisiin maahantuojan, jakelijan ja valtuutetun edustajan velvollisuuksista. Luvun lopussa säädettäisiin mainittujen talouden toimijoiden velvollisuuksista vaatimustenvastaisuustilanteessa sekä velvollisuudesta luovuttaa tietoja ja tehdä yhteistyötä valvontaviranomaisen kanssa. Näitä velvollisuuksia sovellettaisiin myös valmistajaan. Luvussa ehdotettu sääntely koskisi vain painelaitedirektiivin ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin soveltamisalaan kuuluvista painelaitteista johtuvia velvollisuuksia.

30 §. Maahantuojan velvollisuudet. Pykälässä säädettäisiin maahantuojan velvollisuuksista. Sääntely perustuu painelaitedirektiivin 8 artiklan ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin 8 artiklan säännöksiin. Pykälällä tarkennettaisiin maahantuojan nimenomaisia tehtäviä toimijaketjussa.

Pykälän 1 momentin mukaan maahantuoja saisi saattaa markkinoille ainoastaan olennaiset turvallisuusvaatimukset täyttäviä painelaitteita.

Pykälän 2 momentin mukaan maahantuojan olisi ennen tuotteen markkinoille saattamista varmistettava, että valmistaja on varmistanut painelaitteen vaatimustenmukaisuuden ja suorittanut ehdotetun lain 16 §:ssä tarkoitettut vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt. Lisäksi maahantuojan olisi varmistettava, että valmistaja on laatinut tekniset asiakirjat, painelaitteeseen on kiinnitetty CE-merkintä, sen mukana on EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus, siihen

on kiinnitetty laitteen tunnistetiedot sekä valmistajan tiedot ja että laitteeseen on liitetty ohjeet ja turvallisuustiedot suomeksi tai ruotsiksi.

Pykälän 3 momentissa velvoitettaisiin maahantuoja ilmoittamaan painelaitteesta aiheutuvasta vaarasta valmistajalle sekä valvontaviranomaiselle.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin maahantuojan velvollisuudeksi varmistaa, etteivät sinä aikana, jolloin maahantuoja vastaa painelaitteesta, sen varastointi- tai kuljetusolosuhteet vaaran painelaitteen vaatimustenmukaisuutta. Pykälän 5 momentin mukaan maahantuojan olisi ilmoitettava valmistajan yhteystietoja vastaavat yhteystietonsa.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin maahantuojan velvollisuudesta pitää EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen jäljennös viranomaisten saatavilla kymmenen vuoden ajan siitä, kun tuote on saatettu markkinoille sekä varmistaa, että tekniset asiakirjat ovat pyynnöstä viranomaisten saatavilla tämän ajan. Kymmenen vuoden aika alkaisi kulua siitä, kun viimeinen tuote on saatettu markkinoille.

31 §. Jakelijan velvollisuudet. Pykälässä säädettäisiin jakelijoiden velvollisuuksista toimijaketjussa. Sääntely perustuu painelaitedirektiivin 9 artiklan ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin 9 artiklan säännöksiin. Jakelijan velvoitteita ei ole voimassa olevassa laissa säädetty yhtä yksityiskohtaisesti. Kummankin direktiivin 9 artiklan 1 kohdan mukaisesti jakelijan on asettaessaan tuotetta saataville markkinoilla noudatettava asiaankuuluvaa huolellisuutta direktiivin vaatimusten osalta. Erityisesti jakelijan on varmistettava, että sen tuotteelle suorittama käsittely ei vaikuta kielteisesti tuotteen vaatimustenmukaisuuteen. Tämän tarkoituksena on korostaa valmistajien ja maahantuojien ensisijaisia velvollisuuksia suhteessa jakelijaan.

Pykälän 1 momentin mukaan jakelijan olisi ennen painelaitteen asettamista saataville markkinoilla varmistettava, että sen mukana on EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat, laitteessa on vaadittavat laitteen ja valmistajan tiedot sekä vaaditut asiakirjat ja ohjeet ja turvallisuustiedot suomeksi tai ruotsiksi.

Pykälän 2 momentin mukaan jakelijan olisi lisäksi huolehdittava, että sinä aikana, jolloin tuote on sen vastuulla, tuotteen varastointi- tai kuljetusolosuhteet eivät vaaranna sen vaatimustenmukaisuutta olennaisten turvallisuusvaatimusten suhteen.

Pykälän 3 momentin mukaan, jos jakelijalla on syytä epäillä, että tuote ei täytä olennaisia turvallisuusvaatimuksia, jakelija saisi asettaa tuotteen saataville markkinoilla vasta, kun se on mainittujen vaatimusten mukainen. Jos tuotteeseen liittyy vaara, jakelijan olisi ilmoitettava siitä valmistajalle tai maahantuojujalle sekä valvontaviranomaiselle.

32 §. Valmistajan velvollisuuksien soveltaminen maahantuojaan ja jakelijaan. Pykälässä säädettäisiin valmistajan velvollisuuksien soveltamisesta maahantuojaan ja jakelijaan. Kyseessä on uusi vaatimus, joka perustuisi painelaitedirektiivin 9 artiklaan ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin 9 artiklaan. Pykälässä säädettäisiin, että maahantuojujalla ja jakelijalla olisi valmistajan velvollisuudet silloin, kun ne saattavat tuotteen markkinoille omalla nimellään tai tavaramerkillään taikka jos ne muuttavat jo markkinoille saatettua tuotetta tavalla, joka voi vaikuttaa ehdotetun lain vaatimusten täyttymiseen.

33 §. Valtuutettu edustaja. Pykälässä ehdotetaan säännöstä valtuutetun edustajan valtuuttamisesta ja tehtävistä, joita valmistaja voisi antaa valtuutetulle edustajalle. Pykälä vastaa painelaitedirektiivin 7 artiklaa ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin 7 artiklaa.

Pykälän 1 momentissa rajattaisiin se, mitä tehtäviä valtuutetulle edustajalle ei voitaisi antaa. Säännöksen mukaan valtuutettu edustaja ei voisi vastata lain soveltamisalaan kuuluvan tuotteen vaatimustenmukaisuuden varmistamisesta eikä teknisten asiakirjojen laatimisesta, vaan niiden tulisi olla yksinomaan valmistajan vastuulla. Valmistaja ei siis voisi siirtää valtuutetulle edustajalle vastuuta tuotteen olennaisten turvallisuusvaatimusten mukaisuudesta, vaan tämä on tarkoitettu kuuluvaksi yksinomaan valmistajan velvollisuuksiin. Sama koskisi vastuuta teknisten asiakirjojen laatimisesta. Näitä rajoituksia lukuun ottamatta toimeksiannossa voidaan sopia valtuutetun edustajan velvollisuuksista.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännökset toimeksiannosta, jonka valmistaja antaa valtuutetulle edustajalle. Valtuutettu edustaja olisi voitava oikeuttaa pitämään vähintään EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus tai tapauksen mukaan vaatimustenmukaisuustodistus sekä tekniset asiakirjat ehdotetun lain noudattamisen valvonnasta vastaavan viranomaisen saatavilla kymmenen vuoden ajan sen jälkeen, kun tuote on saatettu markkinoille.

Pykälän 3 momentin mukaan valtuutetun edustajan olisi pyynnöstä luovutettava valvontaviranomaiselle ehdotetun lain noudattamisen valvontaa ja täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot ja asiakirjat suomeksi tai ruotsiksi taikka muulla valvontaviranomaisen hyväksymällä kielellä sekä muutoinkin tehtävä valvontaviranomaisen kanssa yhteistyötä, jolla pyritään poistamaan valtuutetun edustajan toimeksiannon piiriin kuuluvien tuotteiden aiheuttamat riskit.

Muiden talouden toimijoiden kuin valtuutetun edustajan osalta vastaavista velvollisuuksista säädetään ehdotetun lain 34 §:n 1 momentissa.

34 §. *Maahantuojan ja jakelijan velvollisuudet vaatimustenvastaisuustilanteissa.* Pykälässä säädettäisiin tietyistä kaikkia talouden toimijoita koskevista velvoitteista. Näitä olisivat menettely tuotteen vaatimustenvastaisuustilanteessa sekä velvollisuus luovuttaa tietoja ja tehdä yhteistyötä valvontaviranomaisen kanssa. Säännöksillä pannaan täytäntöön painelaitedirektiivin 8 artiklan 7 kohdan ja 9 artiklan 4 kohdan säännökset sekä yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin 8 artiklan 7 kohdan ja 9 artiklan 4 kohdan säännökset. Valmistajan osalta vastaavat säännökset olisivat ehdotetun lain 20 §:ssä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin maahantuojan velvollisuuksista. Ne ovat samat kuin valmistajan velvollisuudet vaatimustenvastaisuustilanteissa, joten säännöksessä viitattaisiin suoraan valmistajaa koskevaan sääntelyyn ehdotetun lain 20 §:ssä. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin jakelijan velvollisuuksista, jotka ovat samat kuin valmistajalla tilanteessa, jossa sillä on syytä epäillä, että sen markkinoille saattama tuote ei täytä tämän lain vaatimuksia sekä valmistajalle kuuluva velvollisuus ilmoittaa välittömästi valvontaviranomaiselle yksityiskohtaiset tiedot tuotteesta havaitusta vaatimustenvastaisuudesta ja kaikista toteutetuista toimenpiteistä. Säännöksessä viitattaisiin näiltä osin ehdotetun lain 20 §:n 1 ja 2 momentin määräyksiin.

35 §. *Tietojen luovuttaminen ja velvollisuus tehdä yhteistyötä.* Pykälässä säädettäisiin valmistajan, maahantuojan ja jakelijan velvollisuudesta luovuttaa valvontaviranomaiselle tietoja sekä velvollisuudesta tehdä yhteistyötä valvontaviranomaisen kanssa. Pykälä perustuisi painelaitedirektiivin 11 artiklaan ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin 11 artiklaan.

Pykälän 1 momentti ei koske valtuutettua edustajaa, jonka asiaa koskevista velvollisuuksista säädetään valtuutettua edustajaa koskevassa 33 §:ssä. Ehdotuksen 1 momentin mukaan valmistajan, maahantuojan ja jakelijan olisi pyynnöstä luovutettava valvontaviranomaiselle ehdotetun lain valvontaa ja täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot ja asiakirjat suomeksi tai ruotsiksi taikka muulla valvontaviranomaisen hyväksymällä kielellä. Lisäksi momentissa velvoitettaisiin valmistaja, maahantuoja ja jakelija muutenkin tekemään yhteistyötä valvontavi-

ranomaisen kanssa tuotteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi. Ehdotetulla 1 momentilla pannaan täytäntöön painelaitedirektiivin 6 artiklan 9 kohta, 8 artiklan 9 kohta ja 9 artiklan 5 kohta sekä yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin 6 artiklan 9 kohta, 8 artiklan 9 kohta ja 9 artiklan 5 kohta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin talouden toimijoiden velvollisuudesta luovuttaa jäljitettävyyden kannalta tarpeellisia tietoja. Momentin mukaan talouden toimijan olisi pyynnöstä toimitettava tunnistetiedot kaikista talouden toimijoista, jotka ovat toimittaneet sille painelaitteita ja joille tämä on toimittanut painelaitteita. Ehdotetusta 1 momentista poiketen ehdotettu 2 momentti koskisi kaikkia talouden toimijoita, eli myös valtuutettua edustajaa.

Pykälän 3 momentin mukaan talouden toimijoiden olisi voitava esittää 2 momentin mukaiset jäljitettävyydetiedot kymmenen vuoden ajan sen jälkeen, kun niille on toimitettu painelaitteita, ja kymmenen vuoden ajan sen jälkeen kun ne ovat toimittaneet painelaitteen edelleen.

7 luku Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokset

Painelaitteen vaatimustenmukaisuuden voisivat arvioida joko Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuva vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos tai kansalliseen sääntelyyn perustuva tarkastuslaitos. Ehdotetussa luvussa säädettäisiin vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksista ja sillä pantaisiin täytäntöön painelaitedirektiivin IV luvun ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin IV luvun sisältämät säännökset niiltä osin, joista ei säädetä eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksissa annetussa laissa. Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksia ovat ilmoitettu laitos, käyttäjien tarkastuslaitos ja päteväntilaitos. Ne suorittaisivat mainittuihin direktiiveihin perustuvaa vaatimustenmukaisuuden arviointia, josta säädetään ehdotetun lain 3—5 luvussa.

Eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetussa laissa säädetään horisontaalisesti unionin yhdenmukaistamislainsäädäntöön perustuvien tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten hyväksymis- ja nimeämismenettelystä ilmoitetuksi laitokseksi ja laitoksen ilmoittamisesta Euroopan unionin komissiolle ja muille jäsenvaltioille. Ilmoitettuja laitoksia koskevilla yhteisillä vaatimuksilla halutaan varmistaa, että kaikki ilmoitetut laitokset suorittavat tehtävänsä samantasoisesti ja terveeseen kilpailun edellytysten mukaisesti. Ilmoitettujen laitosten palvelujen laadun ja pätevyysien varmistaminen yhdenmukaisin kriteerein voidaan saavuttaa horisontaalisella lailla. Yksinomaan painelaitedirektiiviin perustuvien käyttäjien tarkastuslaitosten ja päteväntilaitosten vaatimukseen sovellettaisiin ehdotetun lain mukaan osittain mainittua horisontaalista lakia.

36 §. Päteväntilaitoksen ja käyttäjien tarkastuslaitoksen hyväksyminen ja valvonta. Painelaitedirektiivin mukaan käyttäjien tarkastuslaitos ja tunnustettu kolmantena osapuolena oleva organisaatio voivat ilmoitettujen laitosten ohella suorittaa joitain painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointitehtäviä. Vaatimustenmukaisuuden arviointia suorittavilla laitoksilla on merkittävä tehtävä markkinoille saatettavien tuotteiden turvallisuuden ja vaatimustenmukaisuuden varmistamisessa. Painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointi on teknistä erityisosaamista vaativa asiantuntijatehtävä, jonka suorittaminen on tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi katsottu tarpeelliseksi antaa viranomaisen ulkopuolelle. Ehdotetussa laissa tarkoitettujen direktiiveihin perustuvat vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokset ovat yksityisiä yrityksiä, jotka vaatimustenmukaisuuden arviointia suorittaessaan hoitaisivat julkista hallintoa.

Painelaitedirektiivin 24 artiklassa säädetään ilmoitettuja laitoksia ja tunnustettuja kolmantena osapuolena olevia organisaatioita koskevista vaatimuksista. Käyttäjien tarkastuslaitosten vaa-

timuksista säädetään painelaitedirektiivin 25 artiklassa. Voimassa olevassa kansallisessa sääntelyssä direktiivissä tarkoitetuista laitoksista säädetään painelaitelaissa tarkastuslaitoksista annetussa asetuksessa. Direktiivissä tarkoitetuista tunnustetuista kolmantena osapuolena olevista organisaatioista käytetään voimassa olevassa kansallisessa sääntelyssä termiä pätevöintilaitos. Panielaitedirektiivin täytäntöönpano ei edellytä kansallisesti käytetyn termin muuttamista.

Käyttäjien tarkastuslaitokset ja pätevöintilaitokset nimetään arvioimaan olennaisten vaatimusten täyttymistä ja varmistamaan näiden vaatimusten johdonmukaista teknistä soveltamista Euroopan unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä vahvistettujen menettelyjen mukaisesti. Käyttäjien tarkastuslaitokset ja pätevöintilaitokset tarjoavat palveluja valmistajille yleistä etua koskevalla alalla, jolla pyritään varmistamaan painelaiteturvallisuus. Tämän vuoksi ne vastaavat toimistaan sijoittautumismaansa kansalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle.

Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan työ- ja elinkeinoministeriö hyväksyisi pätevöintilaitoksen ja käyttäjien tarkastuslaitoksen hakemuksesta, kun se varmistanut, että laitosten hyväksymiselle asetetut vaatimukset täyttyvät. Ministeriö ilmoittaisi laitoksen myös Euroopan komissiolle ja muille jäsenvaltiolle. Käyttäjien tarkastuslaitoksen ja pätevöintilaitoksen hakemusta, hyväksymistä ja hyväksymisen peruuttamista koskeva menettely on panielaitedirektiivin mukaan vastaava kuin ilmoitetuilla laitoksilla. Hakemusta, hyväksymistä ja hyväksymisen peruuttamista koskevien säännösten osalta pykälän 2 momentissa viitattaisiin tämän vuoksi suoraan eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain 4 ja 6 §:ään, joissa vastaavat ilmoitettuja laitoksia koskevat säännökset ovat.

Pykälän 3 momentin mukaan työ- ja elinkeinoministeriö valvoisi hyväksymiään pätevöintilaitoksia ja käyttäjien tarkastuslaitoksia.

37 §. Pätevöintilaitoksen ja käyttäjien tarkastuslaitoksen yleiset vaatimukset. Pätevöintilaitoksen ja käyttäjien tarkastuslaitoksen vaatimuksia koskeva sääntely perustuisi myös panielaitedirektiivin 24 ja 25 artiklaan. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin niistä vaatimuksista, jotka ovat samoja kuin ilmoitetuilla laitoksilla. Pätevöintilaitoksen ja käyttäjien tarkastuslaitosten yleisiin vaatimuksiin, toimintaa koskeviin vaatimuksiin, puolueettomuuteen, arviointihenkilöstöä koskeviin vaatimuksiin, vastuuvakuutukseen, vaatimustenmukaisuusolettamaan ja tehtävien teettämiseen alihankintana ja tytäryhtiöllä sovellettaisiin eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain 7—13 §:ää.

Pykälän 2 momentin mukaan käyttäjien tarkastuslaitoksen yleisiin vaatimuksiin ei kuitenkaan sovellettaisi ilmoitetuista laitoksista annetun lain 7 §:n 2 kohtaa, jonka mukaan laitoksen olisi oltava arvioimastaan organisaatiosta ja tuotteesta riippumaton ulkopuolinen asiantuntijataho.

38 §. Käyttäjien tarkastuslaitosta koskevat erityiset vaatimukset. Pykälässä ehdotettu käyttäjien tarkastuslaitosten erityisiä vaatimuksia koskeva sääntely perustuisi panielaitedirektiivin 25 artiklaan. Pykälän 1 momentin mukaan käyttäjien tarkastuslaitos olisi osa painelaitteen omistajan ja haltijan organisaatiota. Säännöksen tarkoituksena on, että käyttäjien tarkastuslaitos voisi kuulua myös samaan käyttäjien ryhmään kuin omistaja ja haltija. Käyttäjien ryhmä muodostuisi yrityksistä, jotka ovat organisoituneet suurehkoissa teollisuuskohteissa vaatimustenmukaisuuden arviointitoimien järjestämiseksi. Käyttäjien tarkastuslaitos kuuluisi siihen organisaatioon, jonka käyttöön tuleville painelaitteille käyttäjien tarkastuslaitos tekee suunnitelun ja valmistukseen liittyviä tarkastuksia.

Toiminnan riippumattomuus varmistetaan esimerkiksi toimeksiantokohtaisella riippumattomuustarkastelulla ja sisäisellä valvonnalla. Laitos noudattaa organisaation laatupolitiikkaa ja sillä on tarkastustoimintaan laatujärjestelmä, joka tukeutuu organisaation laatujärjestelmään.

Ehdotetun 2 momentin mukaan käyttäjien tarkastuslaitoksen olisi käytettävä sen organisaation raportointimenetelmiä, jonka osa laitos on. Raportointimenetelmien olisi osoitettava ja taattava käyttäjien tarkastuslaitoksen puolueettomuus. Käyttäjien tarkastuslaitos raportoi toiminnastaan organisaation johdolle.

Ehdotetun 3 momentin mukaan käyttäjien tarkastuslaitokselta ei edellytettäisi eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain 11 §:ssä tarkoitettua vastuuvakuutusta, jos tällainen vastuu kuuluu organisaatiolle, jonka osa laitos on.

39 §. Pätevöintilaitoksen ja käyttäjien tarkastuslaitoksen yleiset velvollisuudet ja velvollisuus antaa tietoja. Pykälä perustuu painelaitedirektiivin 34 artiklaan, jossa säädetään ilmoitettujen laitosten, käyttäjien tarkastuslaitosten ja tunnustettujen kolmantena osapuolena olevien organisaatioiden toimintaan liittyvistä velvollisuuksista. Kansallisesti artiklan säännökset on pantu täytäntöön ilmoitettujen laitosten osalta eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetussa laissa. Käyttäjien tarkastuslaitoksen ja pätevöintilaitoksen yleiset velvollisuudet ovat samat kuin ilmoitetuilla laitoksilla, joten pykälän 1 momentissa viitattaisiin mainitun lain 14 §:ään, jossa artiklassa tarkoitetuista ilmoitettujen laitosten yleisistä velvollisuuksista säädetään.

Pykälän 2 momentissa olisi 1 momenttia vastaavalla tavalla viittaus eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain säännökseen velvollisuudesta antaa tietoja viranomaisille ja vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksille.

40 §. Todistukset vaatimustenmukaisuudesta. Vaatimustenmukaisuudesta annettavista todistuksista säädetään painelaitedirektiivin liitteissä III sekä yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin liitteessä II, jotka sisältävät tarkemmat määräykset painelaitteiden vaatimuksenmukaisuuden arviointimenettelystä. Pykälän 1 momentin mukaan vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen olisi annettava valmistajalle painelaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittava todistus, jos tuote täyttää sille säädetyt vaatimukset. Velvollisuus antaa todistus riippuisi myös painelaitteeseen sovellettavasta vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelystä, joka määräytyy painelaitteen luokittelun perusteella. Vaatimustenmukaisuuden osoittavia todistuksia voivat olla esimerkiksi EU-tyyppitarkastustodistus, vaatimustenmukaisuustodistus tai EU-suunnittelutodistus.

Pykälän 2 momentin mukaan vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen olisi myös säilytettävä jäljennökset 1 momentissa tarkoitetuista todistuksista ja niiden lisäyksistä sekä teknisistä asiakirjoista, valmistajan toimittamat asiakirjat mukaan luettuina, kyseisen todistuksen voimassaolon päättymiseen saakka.

Pykälän 3 momentissa annettaisiin valtuutus säätää valtioneuvoston asetuksella tarkemmin vaatimustenmukaisuuden osoittavasta todistuksesta, näiden todistusten sisällöstä sekä niiden antamisen edellytyksistä, joista säädetään painelaitedirektiivissä ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivissä.

41 §. Todistuksen antamatta jättäminen tai sen peruuttaminen. Pykälässä säädettäisiin vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen velvollisuudesta jättää todistus antamatta tai peruuttaa todistus. Sääntely perustuisi painelaitedirektiivin 34 artiklaan ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin 29 artiklaan. Jos vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos havaitsisi, että painelaitte

ei täytä sitä koskevia olennaisia turvallisuusvaatimuksia, sen on vaadittava valmistajaa korjaamaan puute, eikä se saa antaa valmistajalle todistusta vaatimustenmukaisuudesta. Jos vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos katsoisi todistuksen antamisen jälkeen, ettei painelaite enää ole olennaisten turvallisuusvaatimusten mukainen, sen olisi vaadittava valmistajaa korjaamaan puute ja tarvittaessa peruutettava todistus väliaikaisesti tai pysyvästi. Jos puutetta ei korjattaisi tai toimenpiteillä ei olisi vaadittua vaikutusta, vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen olisi tarpeen mukaan peruutettava todistus väliaikaisesti tai pysyvästi tai myönnettävä se uudestaan rajoitettuna.

42 §. *Pätevöintilaitoksen suorittamaa vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevat rajoitukset.* Ehdotettu pykälä perustuisi painelaitedirektiivin 34 artiklan 1 kohtaan ja direktiivin liitteen I 3.1.2 kohtaan. Pykälän mukaan pätevöintilaitos voisi suorittaa vain painelaitteen pysyvien liitosten ja liitosmenetelmien pätevyyden vaatimustenmukaisuuden arvioinnin.

43 §. *Käyttäjien tarkastuslaitoksen suorittamaa vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevat rajoitukset.* Pykälällä pantaisiin täytäntöön painelaitedirektiivin 16 artikla. Voimassa olevassa kansallisessa sääntelyssä käyttäjien tarkastuslaitoksista säädetään painelaitelaisa tarkoitettuista tarkastuslaitoksista annetussa asetuksessa. Voimassa olevat kansalliset säännökset vastaavat painelaitedirektiivin määräyksiä, mutta säädöstason valinnasta johtuvien syiden vuoksi asiasta tulisi säätää jatkossa lain tasolla.

Pykälän 1 momentin mukaan käyttäjien tarkastuslaitos saisi suorittaa tehtäviä yksinomaan sille organisaatiolle, johon se kuuluu.

Pykälän 2 momentin mukaan käyttäjien tarkastuslaitoksen olennaisten turvallisuusvaatimusten mukaisiksi arvioimia painelaitteita tai laitekokonaisuuksia voitaisiin käyttää ainoastaan laitoksissa, joiden toimintaa harjoittavaan organisaatioon tai yritysryhmään tarkastuslaitos kuuluu.

Ehdotetun 3 momentin mukaan kyseisen organisaation sisällä noudatettaisiin yhteisiä turvallisuusperiaatteita niiden teknisten eritelmien osalta, jotka koskisivat painelaitteiden suunnittelua, valmistusta, tarkastuksia, huoltoa ja käyttöä.

Pykälän 4 momentin mukaan painelaitteissa ja laitekokonaisuuksissa, joiden vaatimustenmukaisuuden käyttäjien tarkastuslaitos on arvioinut, ei saisi olla CE-merkintää. Säännös perustuu painelaitedirektiivin 16 artiklan 2 kohtaan.

Painelaitedirektiivin liitteessä III säädetään käyttäjien tarkastuslaitosten vaatimustenmukaisuuden arviointiin sovellettavista menettelyistä. Pykälän 5 momentin valtuutussäännöksen mukaan näistä menettelyistä voitaisiin säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella sen mukaan kuin painelaitedirektiivissä säädetään.

8 luku **Tarkastuslaitokset**

Ehdotettu luku sisältäisi kansallisten tarkastuslaitosten vaatimuksia ja yleisiä velvollisuuksia koskevan sääntelyn, joka perustuisi voimassa olevan painelaitelain ja painelaitelaisa tarkoitettuista tarkastuslaitoksista annetun asetuksen säännöksiin. Tarkastuslaitokset tarkastaisivat ehdotetun lain 2 luvussa säädetyn painelaitteen kansallisen vaatimustenmukaisuuden ja suorittaisivat jäljempänä 9 luvussa säädettyjä painelaitteiden tarkastuksia.

44 §. *Tarkastuslaitoksen hyväksyminen.* Pykälä perustuisi voimassa olevan painelaitelain 5 §:ään. Pykälän 1 momentin mukaan valvontaviranomainen voisi hyväksyä tarkastuslaitoksen suorittamaan ehdotetussa laissa säädettyjä tarkastuslaitoksen tehtäviä. Ehdotetulla sääntelyllä

ei olisi tarkoitus muuttaa nykytilaa. Tarkastuslaitoksen tehtävät olisivat muita kuin niitä, jotka Euroopan unionin lainsäädännön nojalla olisivat vaatimuksenmukaisuuden arviointilaitoksen velvollisuuksia. Tällaisesta tarkastuslaitoksesta käytettäisiin ehdotetun lain määritelmien mukaan nimikettä hyväksytty laitos. Hyväksytty laitos tarkastaa painelaitteen sijoitussuunnitelman, suorittaa painelaitteiden määräaikaistarkastukset, hyväksyy määräaikaistarkastuksia korvaavat menettelyt, tarkastaa kattilalaitoksen vaaran arvioinnin asianmukaisuuden, tarkastaa painelaitteiden korjaus- ja muutostöitä sekä tekee täyttöpaikkojen ja täyttölaitosten tarkastuksia.

Pykälän 2 momentin mukaan hyväksyminen voitaisiin antaa vain määräajaksi. Tarkastuslaitokselle voitaisiin asettaa sen toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja muita ehtoja. Jos tarkastuslaitoksen tehtävät rajoitetaan suoritettavaksi yksinomaan tietyille painelaitteiden käyttäjäryhmälle, käytetään tarkastuslaitoksesta ehdotetun lain määritelmien mukaan nimikettä omatarkastuslaitos. Omatarkastuslaitoksen tehtäviä ovat sijoitussuunnitelman tarkastus, määräaikaistarkastukset sekä korjaus- ja muutostöiden tarkastukset.

Pykälän 3 momentin mukaan tarkastuslaitoksen hyväksymistä koskevaan hakemukseen olisi liitettävä tarkastuslaitokselle säädettyjen vaatimusten täyttymistä osoittavat asiakirjat. Asiakirjoihin tulisi liittää myös FINAS-akkreditointipalvelun antama todistus tai lausunto vaatimusten täyttymisestä. Tarkastuslaitoksen hyväksymisen peruuttamisesta säädetään lakiehdotuksen 82 §:ssä.

45 §. *Tarkastuslaitokseen sovellettavat yleiset vaatimukset.* Pykälässä säädettäisiin yleisistä vaatimuksista, jotka olisivat tarkastuslaitoksen hyväksymisen edellytyksenä. Säännökset perustuisivat pääosin painelaitelaisissa tarkoitetuista tarkastuslaitoksista annetun asetuksen liitteen II säännöksiin.

Ehdotetun 1 momentin 1 kohdan mukaan tarkastuslaitoksen tulisi olla Suomessa rekisteröity oikeushenkilö. Yksityinen henkilö ei käytännössä voisi täyttää tarkastuslaitokselle asetettuja vaatimuksia. Tarkastuslaitos käyttää tehtäviään suorittaessaan julkista valtaa ja ulkomaille rekisteröidyn laitoksen valvonnan toteuttaminen olisi vaikeaa. Momentin 2 kohdan mukaan laitoksen ja sen henkilökunnan olisi suoritettava arviointi- ja tarkastustoimet ammattitaitoisesti ja teknisesti pätevästi. Momentin 3 kohdan mukaan laitos ja sen henkilökunta eivät saisi olla erityisesti sellaisten henkilöiden taholta, joilla on etua tarkastuksen tuloksesta, painostuksen taikka taloudellisen tai muun vaikutuksen alaisia, joka voisi vaikuttaa heidän arviointiinsa tai tarkastuksen tuloksiin. Momentin 4 kohdan mukaan laitoksen tarkastushenkilöstön olisi oltava puolueetonta eikä henkilöstön palkkaus saisi olla riippuvainen suoritettujen tarkastusten määrästä eikä niiden tuloksista. Momentin 5 kohdan mukaan laitoksen käytettävissä olisi oltava tarvittava henkilöstö ja tarvittavat välineet, jotta se voi asianmukaisesti hoitaa ne tekniset ja hallinnolliset tehtävät, jotka liittyvät tarkastukseen ja valvontaan. Laitoksella olisi myös oltava mahdollisuus käyttää erikoistarkastuksiin tarvittavia laitteita. Momentin 6 kohdan mukaan tarkastuslaitoksella tulisi olla luotettava ja toimiva järjestelmä tekemiensä tarkastusten tietojen tallentamiseksi ja jäljitettävyyden varmistamiseksi. Tällaiset järjestelmät ovat tarpeen, sillä tarkastuslaitokset tekevät lukumääräisesti paljon tarkastuksia. Momentin 7 kohdan mukaan tarkastuslaitoksella olisi lisäksi oltava toiminnan laajuus ja luonne huomioon ottaen riittävä vastuuvakuutus toiminnasta aiheutuvien vahinkojen korvaamiseksi.

46 §. *Tarkastuslaitoksen arviointihenkilöstöä koskevat vaatimukset.* Ehdotetun pykälän 1 kohdan mukaan tarkastuslaitoksen tarkastushenkilöstöllä olisi lisäksi oltava hyvä tekninen tietämys sekä ammatillinen osaaminen ja koulutus. Pykälän 2 kohdan mukaan henkilöstöllä olisi oltava riittävät tiedot tehtäviä tarkastuksia koskevista vaatimuksista ja riittävä kokemus tällaisten tarkastusten suorittamisesta. Pykälän 3 kohdan mukaan henkilöstöllä olisi lisäksi oltava

pätevyys laatia todistuksia, pöytäkirjoja ja selostuksia, joilla todennetaan tarkastuksen tulokset.

47 §. *Hyväksytyä laitosta koskevat erityiset vaatimukset.* Hyväksytyä laitosta koskevat erityisvaatimukset perustuisivat painelaitelaisissa tarkoitetuista tarkastuslaitoksista annetun asetuksen liitteen I kohdan 1 säännöksiin, jotka ehdotetaan siirrettäväksi ehdotetuksi pykäläksi. Vaatimuksia sovellettaisiin yleisten vaatimusten ohella.

Pykälän 1 momentin mukaan hyväksytyä laitosta, sen johtaja ja henkilökunta eivät saisi olla laitoksen tarkastamien painelaitteiden suunnittelijoita, valmistajia, toimittajia, asentajia tai käyttäjiä eivätkä näiden edustajia. Ehdotetun 2 momentin mukaan edellä tarkoitettujen tahojen ei pitäisi suoraan tai edustajina osallistua painelaitteiden suunnitteluun, valmistamiseen, markkinoille saattamiseen tai kunnossapitoon. Painelaitteen valmistaja ja hyväksytyä laitosta saisivat kuitenkin vaihtaa teknisiä tietoja.

48 §. *Omatarkastuslaitosta koskevat erityiset vaatimukset.* Pykälän 1 momentin mukaan omatarkastuslaitosta koskeviin erityisiin vaatimuksiin sovellettaisiin vastaavia vaatimuksia kuin 38 §:ssä ehdotetaan käyttäjien tarkastuslaitoksille. Omatarkastuslaitos toimisi painelaitteiden käyttäjien ryhmän organisaatiossa itsenäisenä yksikkönä. Sen olisi muodostettava määriteltävissä oleva osa organisaatiosta ja sillä olisi oltava organisaation sisällä käytössä yhtenäiset raportointimenetelmät, jotka takaavat ja osoittavat sen puolueettomuuden.

Pykälän 2 momentin mukaan omatarkastuslaitos ei saisi olla vastuussa tarkastamiensa painelaitteiden suunnittelusta, valmistuksesta, toimituksista, asennuksesta, käytöstä eikä huollosta, eikä se saisi olla osallisena missään sellaisessa toiminnassa, joka vaikuttaisi sen arviointien puolueettomuuteen tai sen tarkastustoimien luotettavuuteen.

49 §. *Tarkastuslaitoksen yleiset velvollisuudet.* Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvia vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksia vastaavalla tavalla kotimaiset tarkastuslaitokset ovat yksityisiä yrityksiä, joiden suorittaessaan vaatimustenmukaisuuden arviointia tai sen osaa katsotaan hoitavan julkista hallintotehtävää. Painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointi on teknistä erityisosaamista vaativa asiantuntijatehtävä, jonka suorittaminen on tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi katsottu tarpeelliseksi antaa viranomaisten ulkopuolelle. Kotimaiset tarkastuslaitokset nimetään arvioimaan painelaitteiden vaatimusten täyttymistä ja varmistamaan näiden laitteiden vaatimustenmukaisuus johdonmukaista teknistä soveltamista edellyttävien menettelyjen mukaisesti. Tarkastuslaitokset tarjoavat palveluja valmistajille yleistä etua koskevalla alalla, jolla pyritään varmistamaan painelaiteturvallisuus. Ne vastaavat toimistaan kansalliselle valvontaviranomaiselle. Voimassa olevaan lainsäädäntöön verrattuna ehdotetussa laissa laitoksiin liittyvät velvollisuudet ja säädöstaso on korjattu vastaamaan perustuslain vaatimuksia.

Ehdotetun 1 momentin mukaan tarkastuslaitosten henkilökunta toimisi ehdotetussa laissa säädettyjä hallintotehtäviä suorittaessaan rikosoikeudellisella virkavastuulla. Vahingonkorvauksesta säädettäisiin vahingonkorvauslaissa (412/1974). Pykälän 2 ja 4 momentin sääntely perustuisi painelaitelaisissa tarkoitetuista tarkastuslaitoksista annetun asetuksen 6 §:ään. Tarkastuslaitoksella olisi oikeus käyttää ulkopuolisia testaus-, tarkastus- tai arviointipalveluja. Tarkastuslaitoksen olisi ulkopuolisia palveluja käyttäessään huolehdittava, että ulkopuolinen palvelun suorittaja täyttää ehdotetun lain 45—48 §:ssä säädetyt tarkastuslaitoksen vaatimukset. Lisäksi tarkastuslaitoksen olisi annettava valvontaviranomaiselle tietoja havaitsemistaan yleistä painelaiteturvallisuutta vaarantavista seikoista. Pykälän 3 momentin mukaan tarkastuslaitoksen olisi ilmoitettava valvontaviranomaiselle kaikista toimintansa sellaisista muutoksista, joilla on vaikutusta hyväksymisen edellytyksiin. Säännös perustuisi voimassa olevan lain

5 §:n 3 momenttiin. Pykälän 5 momentin mukaan tarkastuslaitoksen olisi annettava valvontaviranomaiselle vuosittain kertomus toiminnastaan.

Pykälän 6 momentissa ilmaistaisiin muut keskeiset säädökset, joita tarkastuslaitoksen tulisi noudattaa tässä laissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan. Tarkastuslaitoksen olisi ehdotetussa laissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan noudatettava, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), hallintolaissa (434/2003), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), kielilaissa (423/2003) ja henkilötietolaissa (523/1999) säädetään. Momentissa ehdotettujen informatiivisten viittausten hallinnon yleislakeihin on tarkoitus täsmentää tarkastuslaitosten velvollisuuksia.

50 §. *Omatarkastuslaitoksen toimintaa koskevat rajoitukset.* Pykälän 1 momentin mukaan omatarkastuslaitos tarkastaisi vain sen ryhmän painelaitteita, jonka osa se on. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että omatarkastuslaitoksia koskisivat samat rajoitukset, joita ehdotetaan käyttäjien tarkastuslaitokselle 43 §:n 2 ja 3 momentissa.

9 luku **Painelaitteiden tarkastaminen**

Ehdotettu luku sisältäisi painelaitteiden tarkastamista koskevat kansalliset säännökset. Selkeyden vuoksi rekisteröintiin ja tarkastuksiin liittyviä keskeisiä omistajan, haltijan ja tarkastuslaitoksen keskeisiä velvollisuuksia koskevat säännökset olisivat yhtenä kokonaisuutena luvun alussa ehdotetussa 51—54 §:ssä. Tarkastuksia koskevat tarkemmat säännökset olisivat ehdotetussa 55—68 §:ssä. Luku perustuu kokonaan voimassa olevaan painelaiteturvallisuudesta annettuun kauppa- ja teollisuusministeriön päätökseen. Ehdotetulla sääntelyllä ei ole tarkoitus muuttaa nykytilaa.

51 §. *Rekisteröintivelvollisuus.* Pykälän 1 momentin mukaan painelaite olisi rekisteröitävä ensimmäisen määräaikaistarkastuksen yhteydessä. Rekisteröintiä koskevan ilmoituksen tekeminen olisi omistajan ja haltijan velvollisuus ja se olisi tehtävä, jos painelaite voi aiheuttaa merkittävää vaaraa. Rekisteröinnillä pyritään varmistamaan valvontaviranomaisen mahdollisuudet valvoa paineturvallisuutta.

Pykälän 2 momentin mukaan omistajan ja haltijan on tehtävä rekisteröintiä koskeva ilmoitus tarkastuslaitokselle. Ilmoitus tehtäisiin ensimmäisen määräaikaistarkastuksen yhteydessä. Ilmoituksesta olisi käytävä ilmi painelaitteen tekniset tiedot, sijainti sekä painelaitteen valmistaja, maahantuoja, omistaja ja käytönvalvoja.

Pykälän 3 momentin mukaan rekisteröitävän painelaitteen omistajan tai haltijan olisi ilmoitettava valvontaviranomaiselle painelaitteen omistajaa, haltijaa, sijaintia ja käytön valvojaa koskevien tietojen muutokset. Muutoksista ilmoittaminen varmistaisi, että valvontaviranomaisella on käytössään ajantasaiset tiedot painelaitteen vastuuhenkilöistä.

Painelaitteen aiheuttama merkittävä vaara perustuu painelaitteen ominaisuuksiin. Ominaisuuksien määrittely on hyvin teknistä eikä teknistä sääntelyä ole tarkoituksenmukaista ulottaa lain alaan. Tästä syystä pykälän 4 momentin valtuussäännöksen mukaan valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä sellaisen painelaitteen teknisistä ominaisuuksista, jotka voivat aiheuttaa merkittävää vaaraa ja joita pykälässä ehdotettu rekisteröintivelvollisuus siten ainakin koskisi.

52 §. *Velvollisuudet rekisteröintiä koskevan ilmoituksen yhteydessä.* Pykälän tarkoituksena on, että tarkastuslaitos täydentäisi rekisteröintiä koskevan ilmoituksen painelaitteen teknisiä omi-

naisuuksia ja tarkastuksia koskevilla tiedoilla ja toimittaisi tiedot valvontaviranomaiselle rekisteröintiä varten. Pykälän 1 momentin mukaan tarkastuslaitoksen olisi tarkastettava rekisteröintiä koskeva ilmoitus ja täydennettävä se ensimmäisen määräaikaistarkastuksen ajankohtaa ja tarkastuksen tuloksia koskevilla tiedoilla ja seuraavan määräaikaistarkastuksen tarkastuslajia ja ajankohtaa koskevilla tiedoilla sekä toimitettava nämä tiedot valvontaviranomaiselle.

Ehdotetun 2 momentin mukaan tarkastuslaitoksen olisi toimitettava vastaavat tiedot valvontaviranomaiselle myös määräaikaistarkastusten siirroista ja muutostarkastuksista. Lisäksi 3 momentin mukaan, jos määräaikaistarkastukset on korvattu, omistajan tai haltijan olisi toimitettava ehdotetussa 1 ja 2 momentissa tarkoitetut tiedot. Määräaikaistarkastusten korvaamisesta säädettäisiin jäljempänä 63 tai 64 §:ssä.

53 §. *Velvollisuus huolehtia painelaitteen tarkastamisesta.* Pykälässä säädettäisiin velvollisuudesta huolehtia, että painelaitteelle tehdään laissa säädetty tarkastukset oikea-aikaisesti. Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvan painelaitteen vaatimustenmukaisuuden arvioinnin yhteydessä voidaan sovellettavasta vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelystä johtuen tehdä jo joitain paineenlaitteen käyttöönottoon liittyviä tarkastuksia. Käyttöönoton yhteydessä ja käytön aikana tehtävillä painelaitteen tarkastuksilla seurataan muun muassa vaatimustenmukaisuuden täyttymistä. Tarkastuksista käytetyt nimikkeet vastaisivat voimassa olevaa kauppaja- ja teollisuusministeriön painelaiteturvallisuudesta annetussa päätöksessä käytettyä terminologiaa. Käyttöönoton yhteydessä painelaitteelle tehtäisiin ensimmäinen määräaikaistarkastus.

Ehdotetun 1 momentin mukaan rekisteröitävän painelaitteen omistajan tai haltijan olisi huolehdittava, että painelaitteelle tehdään laitteen käyttöönoton yhteydessä ensimmäinen määräaikaistarkastus. Lisäksi 2 momentin mukaan omistajan tai haltijan olisi huolehdittava, että rekisteröitävälle painelaitteelle tehdään ensimmäistä määräaikaistarkastusta seuraavat määräaikaistarkastukset tai ne korvataan 63 ja 64 §:ssä ehdotetuilla toimenpiteillä.

Ehdotetun 3 momentin mukaan painelaitteen omistajan tai haltijan on huolehdittava, että painelaitteelle tehdään tarvittaessa muutostarkastus sen varmistamiseksi, että painelaitte ei asianmukaisesti käytettynä vaaranna kenenkään terveyttä, turvallisuutta tai omaisuutta. Muutostarkastuksesta säädettäisiin tarkemmin ehdotetussa 61 tai 62 §:ssä.

Pykälän 4 momenttiin ehdotettavan säännöksen mukaan käytöstä poistettuun painelaitteeseen, jonka käytöstä poistamisesta on ilmoitettu valvontaviranomaiselle, ei sovellettaisi määräaikaistarkastuksia koskevia velvollisuuksia. Säännös tarkentaisi omistajan ja valmistajan velvollisuuksia huolehtia vain käytössä olevien painelaitteiden tarkastamisesta.

54 §. *Tarkastuslaitoksen velvollisuus suorittaa tarkastustoimintaa.* Pykälään ehdotetaan sijoitettavaksi säännökset tarkastuslaitoksen velvollisuudesta suorittaa kansalliseen lainsäädäntöön perustuvaa tarkastustoimintaa. Tarkastustoiminnan suorittamiseen kuuluvista velvollisuuksista on luonteavaa säätää kokoavasti samassa yhteydessä kuin säädetään tarkastusten tarkemmasta sisällöstä.

Pykälän 1 momentin mukaan tarkastuslaitoksen olisi suoritettava painelaitteelle ensimmäinen määräaikaistarkastus ja sitä seuraavat määräaikaistarkastukset; käyttötarkastus, sisäpuolinen tarkastus ja määräaikainen painekoe sekä upotustarkastus ja muutostarkastukset. Lisäksi tarkastuslaitoksen olisi hyväksyttävä määräaikaistarkastukset korvaavat menettelyt.

Pykälän 2 momentin mukaan tarkastuslaitoksen olisi hyväksyttävä määräaikaistarkastusten, käyttötarkastuksen, sisäpuolisen tarkastuksen ja määräaikaisen painekokeen osaksi Euroopan

talusalueeseen kuuluviissa valtioissa suoritettavat toimenpiteet, jos näistä esitetään hyväksyttävä selvitys.

55 §. *Ensimmäinen määräaikaistarkastus.* Pykälässä säädettäisiin toimenpiteistä, jotka on tarpeen suorittaa ennen painelaitteen käyttöönottoa ensimmäisessä määräaikaistarkastuksessa. Pykälän tarkoituksena on varmistaa, että painelaite täyttää yleiset turvallisuusvaatimukset, ja jos painelaite kuuluu Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisalaan, myös olennaiset turvallisuusvaatimukset.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan painelaitteen ensimmäisessä määräaikaistarkastuksessa olisi suoritettava painelaitteen rekisteröintiin liittyvät toimet. Momentin 2 kohdan mukaan ensimmäisessä määräaikaistarkastuksessa olisi vahvistettava painelaitteen käyttöarvot. Käyttöarvoilla tarkoitetaan painelaitteen sallittuja käyttöarvoja. Sallittuja käyttöarvoja ovat painelaitteen suurin sallittu käyttöpaine, korkein ja alin sallittu lämpötila sekä kattiloissa teho. Lisäksi 3 kohdan mukaan olisi määrättävä seuraavan määräaikaistarkastuksen laji ja ajankohta. Ehdotetun 4 kohdan mukaan painelaitteeseen tai sen arvokilpeen olisi merkittävä painelaitteen rekisterinumero sekä seuraavan määräaikaistarkastuksen kuukausi ja vuosi.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin ensimmäisessä määräaikaistarkastuksessa tehtävistä tarkastuksista. Painelaitteen ensimmäisessä määräaikaistarkastuksessa on esitettävä asiakirjoina vähintään käyttö- ja huolto-ohjeet sekä vaatimustenmukaisuusvakuutus. Momentin 1 kohdan mukaan ensimmäisessä määräaikaistarkastuksessa olisi tarkastettava, että painelaitteen merkinnät sekä käyttöohjeet on laadittu 18 §:ssä ehdotetulla tavalla ja EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus on laadittu 16 §:n 3 momentin 2 kohdassa ehdotetulla tavalla. Ehdotetun 2 kohdan mukaan olisi tarkastettava, että painelaitteen sijoituksessa noudatetaan sijoituksen turvallisuudesta 6 §:ssä ehdotettuja säännöksiä. Lisäksi 3 kohdan mukaan olisi tarkastettava, että painelaitetta voidaan käyttää turvallisesti, ja se voi toimia turvallisesti siinä järjestelmässä, johon se on liitetty. Tarkastuksiin kuuluisi 4 kohdan mukaan myös sen tarkastaminen, että käytön valvojalla on tehtävään riittävä pätevyys ja asiantuntemus. Käytön valvojan pätevyydestä ehdotetaan säädettävän 72 §:ssä. Ehdotetun 5 kohdan mukaan olisi tarkastettava, että painelaitteessa on riittävät käyttöturvallisuuteen vaikuttavat laitteet ja laitejärjestelmät, että ne toimivat asianmukaisesti. Lisäksi 6 kohdan mukaan olisi tarkastettava, että elektroniikka tai ohjelmoitava, suojaus- ja lukituslaitoksen sisältävä automaatiojärjestelmä ja sen laitoskohtainen toteutus on asianmukainen, ellei sen arviointi ole sisällynyt vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyyn.

Painelaitteen tyyppillä voi olla vaikutusta ensimmäisen määräaikaistarkastuksen sisältöön ja tarkastuskohteisiin. Pykälän 3 momentti sisältäisi valtuuden antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä ensimmäisen määräaikaistarkastuksen sisällöstä ja siihen kuuluvista tarkastuksista kattilalaitosten ja ulos sijoitettavien painelaitteiden osalta.

56 §. *Seuraavat määräaikaistarkastukset.* Pykälän 1 momentin mukaan seuraavat määräaikaistarkastukset voisivat olla lajiltaan käyttötarkastus, sisäpuolinen tarkastus ja määräaikainen painekoe. Nämä seuraisivat ajallisesti ensimmäistä määräaikaistarkastusta. Ehdotetun 2 momentin mukaan tarkastuslaitoksen olisi määrättävä seuraavan määräaikaistarkastuksen laji ja ajankohta määräaikaistarkastuksen yhteydessä. Seuraavan määräaikaistarkastuksen kuukausi ja vuosi olisi merkittävä painelaitteeseen.

Kunkin määräaikaistarkastuksen aikaväli ja niihin liittyvät vaatimukset määräytyvät painelaitetyypin mukaan. Tarkastusten aikaväleista ja niihin liittyvistä vaatimuksista ehdotetaan säädettävän kunkin painelaitetyypin osalta 57—59 §:ssä. Pykälän 3 momentin mukaan tarkastuslaitoksen olisi lyhennettävä määräaikaistarkastusten aikaväliä, jos painelaitteen kunto sekä

käyttöolosuhteet, hoito, valmistajan ohjeet tai tarkastustulokset edellyttävät sitä. Ehdotetun 4 momentin mukaan tarkastuslaitos voisi omistajan tai haltijan pyynnöstä pidentää tarkastuksen aikaväliä, jos painelaitteen kunto sekä käyttöolosuhteet, hoito, valmistajan ohjeet tai tarkastustulokset sen sallivat. Tarkastusten ajankohtaa voitaisiin 5 momentin mukaan siirtää enintään 13 kuukaudella eteenpäin. Kutakin tarkastusta koskevien vaatimusten yhteydessä voitaisiin säätää myös lyhyemmistä aikaväleistä. Siirto ei vaikuttaisi seuraavien määräaikaistarkastusten ajankohtien määräytymiseen.

Painelaitteen putkiston määräaikaistarkastuksiin liittyy teknisiä erityisvaatimuksia. Näistä säädettäisiin 6 momentin mukaan tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

57 §. Käyttötarkastus. Pykälän 1 kohdan mukaan painelaitteen käyttötarkastuksessa on tarkastettava, että painelaitteessa on riittävät käyttöturvallisuuteen vaikuttavat laitteet ja laitejärjestelmät ja että ne toimivat asianmukaisesti. Näihin liittyvistä vaatimuksista säädettäisiin 5 §:n 2 momentissa. Ehdotetun 2 kohdan mukaan olisi tarkastettava, että käytön valvojalla on tehtävään tarkoitettu pätevyys ja asiantuntemus. Ehdotetun 3 kohdan mukaan käyttötarkastukseen kuuluisi myös sen tarkastaminen, että painelaitteen, sen varusteiden, eristeiden, säasuojien ja muiden ulkoisten rakenteiden kunto on asianmukainen. Lisäksi 4 kohdan mukaan olisi tarkastettava, että painelaite voi toimia turvallisesti siinä järjestelmässä, johon se on liitetty. Tarkastuksiin kuuluisivat 5 kohdan mukaan myös kattilalaitoksen vaaran arvioinnin tarkastaminen ja kattilalaitoksen käytön valvonnan vaatimusten täyttymisen tarkastaminen.

Ehdotetun 2 momentin mukaan käyttötarkastuksen yhteydessä olisi esitettävä tarkastuslaitokselle selvitys edellisen käyttötarkastuksen jälkeen tehdyistä korjaustoista. Velvollisuus kuuluisi omistajalle tai haltijalle.

Painelaitteen ominaisuuksien määrittely perustuu laitteiden teknisiin tietoihin, joiden perusteella määräytyvät painelaitteen käyttötarkastuksen aikavälit. Pykälän 3 momentin mukaan käyttötarkastusten aikavälit saisivat olla enintään kaksi vuotta höyry- ja kuumavesikattilalle; autoklaaville; paineella tyhjennettävälle kuljetussäiliölle, joka on paineellinen vain tyhjennettäessä; lujitemuoviselle säiliölle; ja kalkki- ja sementtituotteiden karkaisuun käytetylle painesäiliölle. Muille painelaitteille aikaväli olisi neljä vuotta.

Pykälän 4 momentin mukaan käyttötarkastusten aikaväliä saisi pidentää enintään yhdellä vuodella.

58 §. Sisäpuolinen tarkastus. Pykälän 1 momentin mukaan painelaitteen sisäpuolisessa tarkastuksessa olisi tarkastettava, että painelaitteessa ja sen varusteissa ei ole vikoja tai ominaisuuksia, jotka voivat vaarantaa painelaitteen turvallisen käytön. Varusteilla tarkoitetaan painelaitteeseen liitettyjä paineenalaisia lisälaitteita ja varolaitteita, esimerkiksi sulkuventtiileitä, paineen, lämpötilan ja pinnankorkeuden mittauslaitteita sekä varoventtiilejä.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin, että painelaitteeseen liittyvän putkiston osalta sisäpuolen tarkastus voidaan korvata seurannalla. Seurannasta ei tarvitsisi ilmoittaa valvontaviranomaiselle, sillä putkistot eivät olisi rekisteröitäviä painelaitteita.

Pykälän 3 momentin mukaan sisäpuolisten tarkastusten aikaväli saisi olla enintään kaksi vuotta lujitemuoviselle säiliölle ja kalkki- ja sementtituotteiden karkaisuun käytetylle painelaitteelle. Tarkastuksen aikaväli saisi olla enintään kahdeksan vuotta painelaitteelle, jonka sisältö ei syövytä eikä muutenkaan vaikuta haitallisesti painelaitteen seinämään. Tämä edellyttäisi, että painelaitteen omistaja tai haltija ja tarvittaessa valmistaja vakuuttaisivat mainitun haittattomuuden. Muulle painelaitteelle aikaväli saisi olla enintään neljä vuotta.

59 §. Määräaikainen painekoe. Pykälässä säädettäisiin painelaitteelle määräajoin tehtävästä painekokeesta. Ehdotetun 1 momentin mukaan painekokeessa olisi todettava, ovatko painelaitteen paineenalaiset seinämät tiiviit koepaineessa ja esiintyykö rakenteessa turvallisuutta vaarantavia muodonmuutoksia. Kokeen tekemisessä olisi otettava huomioon painelaitteen valmistajan mahdollinen ohje.

Pykälän 2 momentti sisältäisi turvallisuusmääräyksen. Sen mukaan painekoe olisi tehtävä tarpeellista varovaisuutta noudattaen. Ehdotetun 3 momentin mukaan painekoe olisi tehtävä joka toisen sisäpuolisen tarkastuksen yhteydessä. Koetta ei tarvitsisi kuitenkaan tehdä painesäiliölle ja putkistolle, joiden sisäpuolisessa tarkastuksessa on voitu riittävästi varmistua rakenteen eheydestä ja lujuudesta. Ehdotetun 4 momentin mukaan kokeen poisjättämisen perustelut olisi esitettävä tarkastuspöytäkirjassa ja kokeen poisjättäminen olisi arvioitava uudestaan seuraavassa sisäpuolisessa tarkastuksessa. Pykälän 5 momentin sisältämän valtuutus säännöksen mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin painekokeessa noudatettavasta menettelystä.

60 §. Uputustarkastus. Pykälässä säädettäisiin maalla osittain tai kokonaan peitettävää rekisteröitävää painelaitetta koskevasta erityisestä upotustarkastuksesta. Sen 1 momentin mukaan tällaista painelaitetta ei saisi peittää ennen kuin tarkastuslaitos on tehnyt painelaitteelle ja siihen liitetulle putkistolle upotustarkastuksen. Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin upotustarkastusta koskevasta menettelystä. Uputustarkastuksessa olisi tarkastettava, että painelaite ja siihen liitetty putkisto ovat riittävästi suojattu. Lisäksi tarkastettaisiin, vaarantaako maaperän epätaisuus tai liikkeet painelaitteen turvallisuutta ja onko käytettävä maa-aines laitteen peittämiseen sopivaa.

61 §. Muutostarkastus. Pykälässä säädettäisiin muutostarkastuksen tekemisestä painelaitteelle. Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin sellaisista tilanteista, joissa muutostarkastuksen tekeminen on painelaiteturvallisuuden vuoksi tarpeen ennen laitteen uutta käyttöönottoa. Momentin 1 kohdan mukaan muutostarkastus on tehtävä momentissa tarkoitetuissa tapauksissa painelaitteelle, joka on vahingoittunut. Lisäksi muutostarkastus olisi tehtävä ennen käyttöönottoa 2 kohdan mukaan painelaitteelle, jonka käyttöturvallisuuteen vaikuttavia laitteita tai laitejärjestelmiä on merkittävästi muutettu ja 3 kohdan mukaan painelaitteelle, jonka käyttötarkoitusta tai sallittuja käyttöarvoja on tarkoitus muuttaa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tilanteista, jolloin muutostarkastus on tehtävä rekisteröidylle painelaitteelle. Ehdotetun 1 kohdan mukaan muutostarkastus momentissa tarkoitetuissa tilanteissa olisi tehtävä painelaitteelle, joka on asennettu uuteen paikkaan. Muutostarkastus olisi 2 kohdan mukaan tehtävä painelaitteelle, joka on siirretty tai jota on muutettu sellaisella tavalla, että laitteelle hyväksytyä sijoitussuunnitelmaa ei voida noudattaa. Lisäksi muutostarkastus olisi tehtävä painelaitteelle, joka on ollut valvontaviranomaiselle ilmoitettuna poissa käytöstä yli vuoden ja otetaan uudelleen käyttöön.

Pykälän 3 momentin mukaan muutostarkastus tehtäisiin noudattaen ensimmäisessä määräaikaistarkastuksessa noudatettavaa menettelyä. Momentissa ilmaistaisiin myös, että muutostarkastuksen tarkoituksena on tarkastaa, että painelaite täyttää yleiset turvallisuusvaatimukset, ja jos painelaite kuuluu Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisalaan, myös olennaiset turvallisuusvaatimukset.

62 §. Muutostarkastukset eräissä tilanteissa. Pykälässä säädettäisiin muista tilanteista, jolloin painelaitteelle olisi tehtävä muutostarkastus. Ehdotetun 1 momentin 1 kohdan mukaan muutostarkastus olisi tehtävä ennen painelaitteen käyttöönottoa painelaitteelle, joka on tuotu maahan Euroopan talousalueeseen kuuluvasta valtiosta ja valmistettu ennen vaatimusta painelait-

teen CE-merkinnästä. Ehdotetun 2 kohdan mukaan muutostarkastus olisi tehtävä ennen sellaisen painelaitteen käyttöönottoa, jonka vaatimustenmukaisuuden käyttäjien tarkastuslaitos tai omatarkastuslaitos on arvioinut ja jota aiotaan käyttää muualla kuin laitoksessa, jonka toimintaa harjoittavaan organisaatioon käyttäjien tarkastuslaitos tai omatarkastuslaitos kuuluu.

Ehdotetun 2 momentin mukaan pykälässä tarkoitetussa muutostarkastuksessa olisi arvioitava painelaitetta koskevien asiakirjojen avulla ja painelaitetta tutkimalla, että painelaite vastaa kunnoltaan ja muulta turvallisuustasoltaan yleisiä turvallisuusvaatimuksia, ja mikäli painelaite kuuluu Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisalaan, myös olennaisia turvallisuusvaatimuksia. Muutostarkastuksessa noudatettaisiin ensimmäistä määräaikaistarkastusta koskevia vaatimuksia.

63 §. *Määräaikaistarkastusten korvaaminen painelaitteen seurannalla.* Pykälän tarkoitus on mahdollistaa ensimmäistä määräaikaistarkastusta seuraavien määräaikaistarkastusten tai niiden osien korvaaminen painelaitteen seurannalla. Pykälän 1 momentin mukaan rekisteröitävän painelaitteen määräaikaistarkastukset tai niiden osa voitaisiin korvata omistajan tai haltijan suorittamalla painelaitteen seurannalla. Tämä edellyttäisi, että painelaitteen turvallisuudesta voidaan seurannan avulla varmistua.

Pykälän 2 momentin mukaan omistajan tai haltijan tulisi sopia painelaitteen seurannasta hyväksytyyn laitoksen kanssa ja seurannasta olisi tehtävä kirjallinen suunnitelma. Ehdotetun 3 momentin mukaan omistajan tai haltijan olisi ilmoitettava valvontaviranomaiselle seurannasta ja seurannan piiriin kuuluvien painelaitteiden rekisterinumerot.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että painelaitteen seurannasta on palattava takaisin määräaikaistarkastuksiin, jos omistaja, haltija, hyväksytty laitos tai valvontaviranomainen katsoo, ettei painelaitteen seurannalla saavuteta yleisiä turvallisuusvaatimuksia, ja jos painelaite kuuluu Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisalaan, myös olennaisia turvallisuusvaatimuksia.

Pykälän 5 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin, mitkä määräaikaistarkastukset tai niiden osat voidaan korvata painelaitteen seurannalla. Asetuksella säättäminen olisi tarpeen, sillä korvattavat tarkastukset määräytyvät teknisten yksityiskohtien perusteella.

64 §. *Määräaikaistarkastusten korvaaminen kunnonvalvontajärjestelmällä.* Pykälän 1 momentin mukaan putkiston määräaikaistarkastus, käyttötarkastus, sisäpuolen tarkastus ja määräaikainen painekoe voitaisiin korvata hyväksytyyn laitoksen tarkastuskohdetta varten vahvistamalla kunnonvalvontajärjestelmällä. Edellytyksenä olisi, että se vaikutukseltaan vastaisi määräaikaistarkastusta. Pykälän 2 momentin mukaan kunnonvalvontajärjestelmä olisi laadittava kirjallisesti. Siinä olisi määriteltävä valvontajärjestelmään osallistuvien henkilöiden tehtävät ja pätevyysvaatimukset sekä valvonnan edellyttämien mittalaitteiden kunnossapito.

Ehdotetun 3 momentin mukaan määräaikaistarkastukset korvaavien toimenpiteiden määrissä, sisällöissä ja ajankohdissa olisi otettava huomioon tarkastuskohteen riskeistä, käytöstä ja tarkastuksista saadut tiedot.

Ehdotetun 4 momentin mukaan painelaitteen omistajan tai haltijan olisi ilmoitettava kunnonvalvontajärjestelmään kuuluvat rekisteröitävät painelaitteet ja niitä koskeva tarkastus- ja seurantaohjelma valvontaviranomaiselle, joka voisi tarvittaessa asettaa tarkempia ehtoja järjestelmän tai ohjelman toteutukselle.

Pykälään ehdotetun 5 momentin mukaan painelaitteen omistajan tai haltijan on jatkuvasti kehitettävä kunnonvalvontajärjestelmää painelaitteen käytöstä ja tarkastuksesta saatujen tietojen avulla.

Pykälän 6 momentin mukaan määräaikaistarkastuksiin olisi palattava takaisin, jos omistaja, haltija, hyväksytty laitos tai valvontaviranomainen katsoo, ettei vahvistetulla kunnonvalvontajärjestelmällä saavuteta yleisiä turvallisuusvaatimuksia, ja jos painelaite kuuluu Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisalaan, myöskään olennaisia turvallisuusvaatimuksia.

65 §. Kattilalaitoksen vaaran arviointi ja vaaratilanteisiin varautuminen. Pykälässä säädettäisiin kattilalaitosta koskevasta vaaran arvioinnista ja vaarojen hallinnasta. Ehdotetussa 1 momentissa määriteltäisiin kattilalaitokset, joissa omistajan ja haltijan olisi tehtävä vaaran arviointi käyttöönoton jälkeisen turvallisuuden varmistamiseksi. Momentin 1—3 kohdan mukaan vaaran arviointi olisi tehtävä kattilalaitoksessa; jossa on painelaiterekisteriin rekisteröitävä höyrykattila, jonka teho on yli 6 megawattia; jossa on painelaiterekisteriin rekisteröitävä kuumavesikattila, jonka teho on yli 15 megawattia; tai joka sijoitetaan maan alle.

Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan kattilalaitoksen vaaran arvioinnista olisi käytävä ilmi kattilalaitoksen käyttöön liittyvät vaaratilanteet ja olosuhteet, joissa onnettomuus on mahdollinen. Lisäksi 2 kohdan mukaan vaaran arvioinnista tulisi käydä ilmi kattilalaitoksen käyttötekniikasta aiheutuvat vaaratilanteet. Näitä olisivat esimerkiksi erilaisista käyttötavoista aiheutuvat vaaratilanteet. Momentin 3 kohdan mukaan arvioinnissa tulisi olla kuvaus tyypillisistä ja suurimmista mahdollisista vaaratilanteista sekä niihin johtavista käyttövirheistä, virhetoimintoista, laitteiden vikaantumisista ja vaurioista ja muista syistä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin vaaran arvioinnissa tunnistettuihin vaaratilanteisiin varautumisesta. Momentin 1—3 kohdan mukaan tunnistetuista vaaratilanteista olisi selvítettävä ehdotetussa 2 momentissa säädetyin lisäksi vähintään; miten vaaratilanteiden ehkäisemiseen on varauduttu kattilalaitoksen normaalikäytön ja korjaus- ja huoltotöiden sekä erilaisten häiriötilanteiden yhteydessä; millaisiin toimenpiteisiin tehtyjen selvitysten johdosta on ryhdytty; ja millaisia suojausjärjestelmiä tunnistettujen vaarojen estämiseksi tai niiden seuraamusten pienentämiseksi on tarkoitus käyttää, mitä järjestelmien toiminnoilta ja luotettavuudelta vaaditaan ja miten näiden vaatimusten täytyminen on varmistettu.

Pykälän 4 momentin mukaan tarkastuslaitoksen olisi tarkastettava vaaran arviointi.

66 §. Tarkastuspöytäkirja. Pykälän mukaan tarkastuslaitoksen olisi annettava tarkastusta pyytäneelle tarkastuspöytäkirja tekemästään tarkastuksesta. Jos määräaikaistarkastusten osaksi on hyväksytty Euroopan talousalueeseen kuuluvissa valtioissa suoritettuja toimenpiteitä, selvitys hyväksymisestä olisi liitettävä tarkastuspöytäkirjaan.

67 §. Välitön vaara. Pykälän 1 momentin mukaan tarkastuslaitoksen olisi kehoitettava käytön valvojaa taikka omistajan tai haltijan edustajaa ryhtymään heti toimenpiteisiin vaaran poistamiseksi, jos tarkastuslaitos havaitsee tarkastuksen yhteydessä, että painelaitteen käyttö aiheuttaa välittömän vaaran.

Pykälän 2 momentin mukaan tarkastuslaitoksen olisi ilmoitettava asiasta kirjallisesti painelaitteen omistajalle tai haltijalle ja lähetettävä ilmoituksesta jäljennös valvontaviranomaiselle ja käytön valvojalle.

Pykälän 3 momentin mukaan painelaitteen omistajan tai haltijan olisi pyydettävä välittömän vaaran korjaamiseksi suoritettujen toimenpiteiden jälkeen tarkastuslaitosta tekemään painelaitteelle ehdotetussa 61 §:ssä tarkoitettu muutostarkastus.

68 §. Viat ja puutteet. Pykälän 1 momentin mukaan tarkastuslaitoksen olisi ilmoitettava käytön valvojalle taikka omistajan tai haltijan edustajalle, ettei painelaitteen käyttö ole turvallista, jos tarkastuksessa todetaan, että painelaitteessa on vikoja tai puutteita, jotka vähentävät painelaitteen käytön turvallisuutta.

Pykälän 2 momentin mukaan painelaitteen omistajan tai haltijan olisi pyydettävä vian ja puutteen korjaamiseksi suoritettujen toimenpiteiden jälkeen tarkastuslaitosta tekemään painelaitteelle ehdotetussa 61 §:ssä tarkoitettu muutostarkastus.

Pykälän 3 momentin mukaan tarkastuspöytäkirjaan olisi kirjattava puutteet ja sovittava puutteiden poistamisen tai painelaitteen käytön lopettamisen määräajasta, jos tarkastuslaitos pitää painelaitteen puutteita vakavina, mutta ne eivät edellytä ehdotetuissa 1 momentissa tai 67 §:n 1 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä. Tarkastuslaitoksen olisi valvottava, että sovitut toimet toteutetaan.

Pykälän 4 momentin mukaan valvontaviranomainen voisi määrätä ylimääräisiä tarkastuksia painelaitteille, joiden turvallisuuden varmistamiseen on erityistä syytä. Erityisenä syytä voisivat olla esimerkiksi toistuvasti havaitut viat ja puutteet tai niiden korjaamisen laiminlyönti.

69 §. Painelaitekirja. Pykälän 1 momentin mukaan rekisteröitävän painelaitteen omistajan tai haltijan olisi koottava keskeiset asiakirjat yhtenäiseen muotoon painelaitekirjaksi. Säännöksessä tarkoitettuja keskeisiä asiakirjoja olisivat esimerkiksi painelaitteen valmistuksen tekniset asiakirjat sekä tarkastustodistukset, EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus, sijoitussuunnitelman tarkastustodistus, rekisteröinti-ilmoitus, ensimmäisen määräaikaistarkastuksen ja määräaikaistarkastusten todistukset sekä painelaitteen muutoksia ja korjauksia koskevat asiakirjat.

Pykälän 2 momentin mukaan omistajan tai haltijan olisi säilytettävä rekisteröitävän painelaitteen painelaitekirja, kunnes painelaite ilmoitetaan valvontaviranomaiselle rekisteristä poistetuksi. Painelaitteen luovutuksen yhteydessä painelaitekirja olisi luovutettava uudelle omistajalle tai haltijalle.

10 luku **Painelaitteen käyttö ja käytön valvonta**

70 §. Omistajan ja haltijan velvollisuudet huolehtia rekisteröitävän painelaitteen turvallisesta käytöstä. Pykälä sisältäisi keskeiset säännökset omistajan ja haltijan velvollisuuksista huolehtia painelaitteen turvallisesta käytöstä, jotka olisivat tarpeen painelaiteturvallisuuden varmistamiseksi. Ehdotetun 1 momentin mukaan painelaitteen omistajan tai haltijan olisi nimettävä rekisteröitävän painelaitteen asianmukaista käyttöä valvomaan käytön valvoja. Käytön valvojan pätevyysvaatimuksista ehdotetaan säädettävän 72 §:ssä.

Pykälän 2 momentin 1—3 kohdassa säädettäisiin omistajan ja haltijan velvollisuuksista huolehtia, että käytön valvojalla on asianmukaiset mahdollisuudet hoitaa tehtävänsä. Painelaitteen omistajan tai haltijan olisi ensinnäkin huolehdittava, että käytön valvoja saa tietoonsa kaikki painelaitteen käyttöön ja kuntoon liittyvät seikat. Lisäksi tulisi huolehtia, että käytön valvojalle annetaan mahdollisuus hoitaa ja käyttää painelaitetta niin, ettei siitä aiheudu vaaraa ihmisille tai omaisuudelle. Omistajan tai haltijan olisi myös huolehdittava siitä, että painelaitteelle nimetään yksi tai useampi käytön varavalvoja, joka toimii käytön valvojana, kun varsinainen käytön valvoja on estynyt hoitamasta tehtäviään.

Pykälän 2 momentin 4 kohdan mukaan omistajan tai haltijan olisi huolehdittava siitä, että painelaitetta käyttää ammattitaitoinen, tehtäviinsä perehdytetty henkilökunta. Momentin 5 kohdan mukaan omistajan tai haltijan tulisi huolehtia siitä, että omistajan tai haltijan vaihdoksen yhteydessä valvontaviranomaiselle ilmoitetaan uuden omistajan tai haltijan yhteystiedot. Velvollisuus kohdistuisi painelaitteen uuteen omistajaan tai haltijaan.

71 §. Käytön valvojan tehtävät. Painelaitteen käytön valvoja huolehtii siitä, että painelaitetta käytetään tavalla, joka ei vaaranna painelaiteturvallisuutta. Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan käytön valvojan tehtävänä olisi valvoa painelaitteen käyttöä ja kuntoa sekä huolehtia käyttökirjanpidosta. Momentin 2 kohdan mukaan käytön valvojan olisi pidettävä painelaitteen omistaja tai haltija tietoisena olennaisista painelaitteen käyttöön ja kuntoon liittyvistä seikoista. Momentin 3 kohdan mukaan käytön valvojan tehtävänä olisi varmistaa, että painelaitetta käyttävä henkilökunta tuntee painelaitteen toiminnan, käyttöohjeet ja turvallisuussäännökset ja varmistus- ja hälytyslaitteiden toiminnan, käytön ja kokeilut.

Pykälän 2 momentti sisältäisi asetuksenantovaltuuden. Valtuussäännöksen mukaan ehdotetussa 1 momentissa säädetystä käytön valvojan tehtävistä voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

72 §. Käytön valvojan pätevyys. Henkilön tulisi täyttää tietyt vaatimukset, jotta hän voisi toimia painelaitteen käytön valvojana. Pykälässä säädettäisiin käytön valvojan pätevyysvaatimuksista. Erityisiä vaatimuksia kohdistuisi kattilalaitoksen käytön valvojan pätevyysvaatimukseen. Käytön valvojalla on turvallisuuteen liittyvä, erityisasiantuntemusta edellyttävä tehtävä painelaitteen käytön valvonnassa. Näiden seikkojen vuoksi käytön valvojalle on säädetty pätevyysvaatimuksia ja velvoite pätevyyden osoittamisesta. Painelaitteen omistajalle ja haltijalle on säädetty velvollisuus nimetä pätevä käytön valvoja ja ilmoittaa hänen tietonsa valvontaviranomaiselle. Ehdotetulla sääntelyllä ei ole tarkoitus muuttaa nykytilaa.

Pykälän 1 momentin yleisvaatimuksen mukaan painelaitteen käytön valvojalla olisi oltava painelaitteen rakennetta, käyttöä ja kunnossapitoa koskeva riittävä asiantuntemus. Asiantuntemusta voitaisiin arvioida esimerkiksi koulutuksen ja työkokemuksen perusteella. Koulutus takaisi riittävän laaja-alaisen teoreettisen osaamisen, työkokemus varmistaisi, että asiat tunnettaisiin myös käytännössä ja esimerkiksi turvallisuustutkinnoilla voitaisiin varmistua, että turvallisuuteen liittyvien säädösten ja oleellisten turvallisuusstandardien vaatimukset hallittaisiin riittävästi.

Pykälän 2—7 momentissa säädettäisiin kattilalaitoksen käytön valvojan pätevyysvaatimuksista. Kattilalaitoksessa, jossa on yksi tai useampi painelaiterekisteriin rekisteröitävä höyry- tai kuumavesikattila ja niiden yhteenlaskettu teho on suurempi kuin yksi megawatti tai niistä yhdenkin suurin sallittu käyttöpaine yli kymmenen baaria, todistuksena käytön valvojan pätevyydestä käytön valvojalla tulisi olla pätevyyskirja, joka antaa kelpoisuuden toimia kyseisen laitoksen käytön valvojana. Vaadittavan pätevyyden taso määräytyisi painelaitteen tehon perusteella. Pätevyyskirjoja olisivat ylikonemestarinkirja, konemestarinkirja, alikonemestarinkirja, A-koneenhoitajankirja ja B-koneenhoitajankirja.

Ehdotetun 2 momentin 1—5 kohdassa säädettäisiin tarkemmin vaadittavan pätevyyskirjan tuottamasta kelpoisuudesta seuraavasti: ylikonemestarinkirja, jos teholuku on yli 5 000 baarimegawattia (bar • MW); konemestarinkirja, jos teholuku on enintään 5 000 baarimegawattia (bar • MW); alikonemestarinkirja, jos suurin sallittu käyttöpaine on enintään 40 baaria ja teholuku on enintään 500 baarimegawattia (bar • MW); A-koneenhoitajankirja, jos suurin sallittu käyttöpaine on enintään 25 baaria ja teholuku on enintään 100 baarimegawattia (bar • MW);

tai B-koneenhoitajankirja, jos suurin sallittu käyttöpaine on enintään 16 baaria ja tehollisuus on enintään 40 baarimegawattia (bar • MW).

Jos kattilalaitoksessa on yksinomaan kuumavesikattiloita, pykälän 3 momentin mukaan voitaisiin käytön valvojaksi nimetä henkilö, jolla on luokkaa alempi pätevyys kuin ehdotetussa 2 momentissa säädetään.

Jos kattilalaitoksessa on sekä höyry- että kuumavesikattiloita, pykälän 4 momentin mukaan pätevyysvaatimukset määräytyisivät ehdotetun 2 ja 3 momentin perusteella korkeampaa pätevyyttä edellyttävän vaihtoehdon mukaan laskemalla tehollisuudet ja suurimmat sallitut käyttöpaineet erikseen höyrykattiloiden ja kuumavesikattiloiden ryhmille.

Pykälän 5 momentin 1—3 kohdan mukaan kattilalaitoksen käytön valvojaksi voitaisiin lisäksi nimetä henkilö, jolla on tekniikan koulutusalan korkeakoulututkinto, tekniikan ylempi ammattikorkeakoulututkinto tai tekniikan alempi ammattikorkeakoulututkinto; arvosana höyry- ja kuumavesikattiloiden suunnittelua, rakentamista ja hoitoa koskevissa oppiaineissa; ja vähintään kahden vuoden kokemus vastaavan pätevyysluokan kattilalaitoksen käyttö- ja kunnossapitotehtävissä. Ennen ammattikorkeakoulujen tuloa insinööri oli ammatillisen korkea-asteen tutkinto. Momentin 1 kohdan säännöksessä tarkoitettuina tutkintoina pidettäisiin myös ennen vuotta 2003 suoritettuja ammatillisen korkea-asteen insinöörin tutkintoja. Mainitun koulutuksen ja kokemuksen omaava henkilö voitaisiin nimetä käytön valvojaksi, vaikka hänellä ei ole ehdotetussa 2 momentissa säädettyä pätevyyskirjaa. Jos ehdotetussa 5 momentissa tarkoitettujen pätevyysvaatimukset muuten täyttävä henkilö on toiminut vähintään vuoden ajan höyry- tai kuumavesikattiloiden suunnittelu- ja valmistustehtävissä tai tarkastustehtävissä, riittäisi pykälän 6 momentin mukaan vuoden kokemus vastaavan pätevyysluokan kattilalaitoksen käyttö- ja kunnossapitotehtävissä.

Pykälän 7 momentin mukaan käytön varavalvojaksi kattilalaitokseen voitaisiin myös nimetä henkilö, jolla on luokkaa alempi pätevyys kuin 2—4 momentissa ehdotetaan.

Pykälän 8 momentti sisältäisi asetuksenantovaltuuden. Ehdotetun pykälän 2 momentti sisältäisi säännökset pätevyyskirjoista, jotka tuottavat pätevyuden toimia painelaitteen käytönvalvojana. Eri kelpoisuuden antavan pätevyyskirjan myöntämisen edellytyksenä olevista vaatimuksista olisi tarpeellista antaa tarkemmat säännökset asetuksella, sillä vaatimukset voivat sisältää teknisiä ja yksityiskohtaisia säännöksiä koulutuksen oppisisällöistä, työkokemuksesta tai muusta pätevyuden edellyttämästä teknisestä tietämyksestä. Momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin kunkin käytön valvojan tehtävässä vaadittavan pätevyyskirjan myöntämisen edellytyksenä olevista koulutuksen oppisisällöistä, työkokemusta vaativista ja muista teknisestä pätevyuden osoittavista kelpoisuusvaatimuksista.

73 §. Pätevyyskirjojen myöntäminen. Pykälässä säädettäisiin pätevyyskirjan myöntämisestä. Ehdotetun 1 momentin mukaan pätevyyskirjan myöntäisi hyväksytty laitos, joka arvioi pätevyyskirjaa hakevan henkilön kelpoisuuden ja myöntää pätevyyskirjan. Pykälän 2 momentin mukaan pätevyyskirjaa koskevaan hakemukseen olisi liitettävä selvitys hakijan opinnoista ja työkokemuksesta sekä jäljennös aikaisemmin myönnetystä pätevyyskirjasta.

Pykälän 3 momentin mukaan hyväksytyin laitoksen on annettava pätevyyskirja henkilölle, joka täyttää käytönvalvojan pätevyyskirjan myöntämiseksi ehdotetut vaatimukset. Pykälän 4 momentin mukaan hyväksytyin laitoksen tulisi pitää myöntämistään pätevyyskirjoista luetteloa.

Pykälän 5 momentin mukaan hyväksytyt laitokset olisi pyynnöstä annettava todistus Suomessa harjoitetusta painelaitealan ammattitoiminnasta. Tämä olisi tarpeen erityisesti siinä tilanteessa, jossa Suomesta lähdetään vastaaviin töihin muualle Eurooppaan.

74 §. *Ulkomailla hankittu koulutus ja työkokemus.* Pykälässä säädettäisiin siitä, miten hyväksytyt laitokset tulisi ottaa huomioon ulkomailla hankittu koulutus ja työkokemus, kun se myöntää pätevyyskirjat. Ulkomaisia hakijoita voi olla sekä EU-maista että muualta.

Hyväksytyt laitokset tulisi pätevyyskirjoja myöntäessään sen lisäksi, mitä muualla säädettäisiin, ottaa huomioon ulkomailla saatu koulutus ja ulkomailla hankittu työkokemus. Hyväksytyt laitokset voisi tarvittaessa pyytää yliopistolta, korkeakoululta tai muulta oppilaitokselta päätöksenteon tueksi lausunnon siten kuin ammattipätevyyslain (1384/2015) 4 §:ssä säädetään.

Pykälän 2 momentin mukaan hyväksytty laitos voisi myös myöntää suomalaisen pätevyyskirjan ulkomaisen pätevyystodistuksen perusteella, jos katsoo sen vastaavan riittävässä määrin kotimaisia vaatimuksia.

Pykälän 3 momentilla mahdollistettaisiin henkilön siirtyminen toisesta EU/ETA-alueen maasta Suomeen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin ammattipätevyyslain tunnistamisesta 2005/36/EY, jäljempänä *ammattipätevyysdirektiivi*, mukaisesti. Hyväksytyt laitokset tulisi ottaa huomioon direktiivin vaatimukset ja myöntää pätevyystodistus, jos direktiivi oikeuttaa henkilön siirtymään maasta toiseen ammattia harjoittamaan, ja henkilö täyttää kyseiset vaatimukset. Direktiivi on toimeenpantu ammattipätevyyslain tunnistamisesta annetulla lailla (1093/2007, jäljempänä *ammattipätevyyslaki*). Ammattipätevyysdirektiivi sisältää useita vastavuoroisen tunnistamisen järjestelmiä. Jos pätevyyskirjaa haetaan direktiivin mukaisesti hankitun ammattikokemuksen perusteella (harjoittanut kyseistä ammattia lähtömaassaan riittävän kauan), on hyväksytyt laitokset tarvittaessa rajoitettava pätevyyskirjan laajuutta painelaitealan töissä hankitun kokemuksen mukaisesti.

Ammattipätevyysdirektiivi on pantu kansallisesti täytäntöön muun muassa säätämällä yleislaki ammattipätevyyslain tunnistamisesta, jossa säädetään ammattipätevyyslain tunnistamista koskevista menettelyistä. Uusi ammattipätevyyslain tunnistamisesta annettu laki tuli voimaan vuoden 2016 alusta lukien. Uuteen lakiin sisältyy ammattipätevyysdirektiiviä muuttaneen direktiivin (2013/55/EU) säännökset, jotka liittyvät muun muassa eurooppalaiseen ammattikorttiin ja osittaiseen ammatinharjoittamisoikeuteen.

Eurooppalainen ammattikortti on ammattipätevyyslain tunnistamista koskeva päätös, jonka muoto poikkeaa nykyisestä eli joka tehdään komission sähköisen tiedonvaihtojärjestelmän IMI:n avulla. Eurooppalaista ammattikorttia koskevat yksityiskohdat määrittyvät komission täytäntöönpanosäädöksissä (EU) 2015/983. Mainitun täytäntöönpanoasetuksen mukaan ammattikortti voidaan käytännössä myöntää sairaanhoitajan, proviisorin, fysioterapeutin, kiinteistövälittäjän ja vuoristo-oppaan ammatin harjoittajalle. Painelaitealan työt eivät ole olleet komission ja jäsenvaltioiden välillä käydyissä keskusteluissa esillä ammatteina, joille ammattikortin käyttöönottoa oltaisiin harkitsemassa.

Uusi ammattipätevyyslaki sisältää myös säännöksen osittaisen ammatinharjoittamisoikeuden myöntämisen edellytyksistä. Säännös perustuu muutospäätöksiin sisältyvään 4 f artiklaan, jonka 6 kohdan mukaan artiklaa ei sovelleta ammattihenkilöihin, joiden ammattipätevyys tunnustetaan automaattisesti III osaston II, III ja III a luvun nojalla. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että osittaista ammatinharjoittamisoikeutta koskeva säännös koskee vain yleiseen tunnistamisjärjestelmään kuuluvia ammatteja, eikä esimerkiksi painelaitealan töitä, jos tunnistamis-

päätökset tehdään ammattikokemuksen tunnustamisen perusteella. Jos pätevyystodistuksen myöntäminen sen sijaan perustuu toisessa EU-/ETA-maassa suoritettuun koulutukseen, hyväksytty laitos tekee päätöksen yleisen tunnustamisjärjestelmän säännösten mukaisesti ja tällöin tulee myös arvioitavaksi mahdollisuudet myöntää ammatinharjoittamisoikeus osittaisena, jos yleislaissa säädetty edellytykset täyttyvät.

75 §. Kattilalaitoksen käytön valvonta. Pykälässä säädettäisiin eräiden kattilalaitoksen painelaitteiden käytön valvonnassa noudatettavasta menettelystä. Pykälän 1 momentin mukaan kattilalaitoksen painelaiterekisteriin rekisteröitäviä höyry- ja kuumavesikattiloita olisi valvottava käytön aikana joko jatkuvasti tai jaksottaisesti.

Pykälän 2 ja 3 momentissa säädettäisiin tarkemmin jatkuvassa käytön valvonnassa ja jaksottaisessa käytön valvonnassa noudatettavista menettelyistä. Jatkuvassa käytön valvonnassa tulisi seurata jatkuvasti kattilalaitoksen turvallisuuden kannalta olennaisia käyttötietoja laitoksessa tai laitoksen ulkopuolella sijaitsevalla ohjauspaikalla. Jaksottaisessa käytön valvonnassa ei tarvitsisi olla jatkuvasti kattilalaitoksessa tai sen ohjauspaikalla. Painelaitteen käyttäjän olisi kuitenkin saatava viivytyksettä tieto hälytyksestä ryhtyäkseen tarvittaviin toimenpiteisiin.

Pykälän 4 momentin mukaan painelaitteelle, joka on tarkoitus siirtää pysyvästi jatkuvasta käytön valvonnasta jaksottaiseen käytön valvontaan, olisi tehtävä muutostarkastus.

Kattilalaitoksen painelaitteen ominaisuuksien määrittely perustuu laitteen teknisiin tietoihin. Tämän vuoksi niiden kattilalaitoksessa olevien painelaitteiden ominaisuuksista, joita voidaan valvoa jaksottaisesti, säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä myös jatkuvassa ja jaksottaisessa käytön valvonnassa noudatettavasta menettelystä sekä kattilan ja ohjauspaikan vaatimuksista. Asetuksenantovaltuudet ilmaiseva säännös olisi pykälän 5 momentissa.

76 §. Painelaitteen asennus-, korjaus- ja muutostyöt. Pykälän 1 momentti ilmaisisi säännöksen, jonka mukaan painelaitteen asennus-, korjaus- ja muutostöissä olisi noudatettava vastavia turvallisuusperiaatteista kuin painelaitteen valmistuksessa. Näin asennus-, korjaus- ja muutostöissä olisi aina noudatettava vähintään yleisiä turvallisuusvaatimuksia, ja jos painelaite kuuluu Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisalaan, myös olennaisia turvallisuusvaatimuksia. Paineenkestoon vaikuttavan rakenteen korjaus- ja muutostyöt sisältävät lisäksi teknisiä määräyksiä. Pykälän 2 momentin mukaan tarkempia säännöksiä mainituissa korjaus- ja muutostöistä annettaisiin valtioneuvoston asetuksella.

11 luku **Painelaitteiden käytön aikainen viranomaisvalvonta**

Eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetulla lailla luodaan kansallisesti yleiset ja yhdenmukaiset sääntelypuitteet tietyillä tuotesektoreilla tapahtuvalle markkinavalvonnalle ja valvontaviranomaisten toimenpiteille NLF-asetuksen 27—29 artiklassa tarkoitetuissa tilanteissa ulkorajavalvonnassa. Näiltä osin ehdotetussa painelaitelaissa olisi viittaus edellä tarkoitettuun lain säännöksiin.

Euroopan unionin yhdenmukaistamislainsäädäntöön perustuvien tuoteryhmiä koskevien direktiivien vaikutus kattaa vain tuotteiden markkinoille saattamisen ja päättyy siihen, kun tuote otetaan ensimmäisen kerran käyttöön. Ehdotettu laki sisältäisi painelaitedirektiivin ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin täytäntöönpanemiseksi tarvittavien säännösten ohella kansallisia säännöksiä, jotka koskevat tuotteen käyttöä markkinoille saattamisen jälkeen. Tuotteiden käytön aikainen valvonta markkinoille saattamisen jälkeen perustuu kansalliseen lainsäädäntöön eikä se kuulu eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain soveltamisalaan. Tä-

män vuoksi ehdotetussa laissa olisi tarpeen olla säännökset kansallisen lainsäädännön valvonnasta, johon kuuluvat käytön aikaisen olosuhdevalvonnan suorittaminen sekä rangaistussäännökset.

Ehdotettu luku sisältäisi säännökset painelaitteiden käytön aikaisesta viranomaisvalvonnasta. Säännökset perustuisivat voimassa olevan painelaitelain valvontaa koskeviin säännöksiin, mutta ne on rajattu ainoastaan niihin toimiin, jotka olisivat tarpeen painelaitteiden käytön aikaisen valvonnan toteuttamiseksi. Rangaistusäännökset ovat ehdotetun lain 15 luvussa.

77 §. Painelaiterekisteri. Pykälässä säädettäisiin painelaiterekisteristä. Pykälä sisältäisi painelaiterekisterin tarkoitusta ja tietosisältöä koskevat säännökset. Ehdotetun 1 momentin mukaan painelaiterekisterin ylläpitäjä olisi Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Painelaiterekisteriä pidettäisiin painelaiteturvallisuuden valvontaa varten. Tähän kuuluisivat painelaitteiden turvallisen käytön valvonta sekä sen varmistaminen, että rekisteröivät painelaitteet tarkastetaan sääde-tyin aikaväleihin. Painelaitteen käytön valvoja suorittaisi painelaiteturvallisuuteen liittyviä ja erityisasiantuntemusta edellyttäviä tehtäviä. Painelaiteturvallisuuden varmistamisen vuoksi on tarpeen valvoa, että käytön valvojalla on tehtävään edellytetty pätevyys. Rekisteriä pidettäisiin myös sen varmistamiseksi, että painelaitteille on nimetty pätevyysvaatimukset täyttävä käytön valvoja. Pätevyysvaatimuksista säädettäisiin lakiehdotuksen 72 §:ssä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin rekisterin tietosisällöstä. Rekisterin tietosisältö vastaisi Turvallisuus- ja kemikaaliviraston painelaiterekisteriin nykyisin merkitsemiä tietoja. Voimassa olevaan lakiin verrattuna tietosisältöä koskevia säännöksiä täsmennettäisiin kuitenkin olennaisesti ehdotetussa laissa. Momentin 1 kohdan mukaan rekisteriin merkittäisiin painelaitteen yksilöintiä koskevat tiedot, joita olisivat painelaitteen rekisterinumero, valmistusnumero ja valmistusvuosi. Momentin 2 kohdan mukaan rekisteriin merkittäisiin myös painelaitteen omistajan ja haltijan toiminimi, yritys- ja yhteisötunnus sekä yhteystiedot. Tiedot ovat tarpeen painelaitteen omistajan ja haltijan yksilöimiseksi. Lisäksi rekisteriin merkittäisiin 3 kohdan mukaan painelaitteen alkuperän yksilöimistä varten valmistajan ja maahantuojan toiminimi.

Momentin 4 kohdan mukaan painelaiterekisteriin merkittäisiin käytön valvojan nimi, henkilötunnus ja pätevyyttä koskevat tiedot sekä käytön valvojan työnantajan toiminimi, yritys- ja yhteisötunnus ja yhteystiedot. Käytön valvojalla on merkittävä tehtävä painelaiteturvallisuuden varmistamiseksi ja tehtävä edellyttää pätevyysvaatimusten täyttämistä. Painelaiterekisteriin olisi tarpeen merkitä sellaiset tiedot, joilla painelaitteen käytön valvoja on tunnistettavissa. Näiltä osin painelaiterekisteri muodostaisi henkilörekisterin, johon merkittävät henkilötiedot ovat tarpeen painelaiteturvallisuuden varmistamiseksi.

Momentin 5 kohdan mukaan painelaiterekisteriin merkittäisiin painelaitteen sijoituspaikkaa koskevat tiedot. Momentin 6 ja 7 kohdan mukaan rekisteriin merkittäisiin myös painelaitteen teknisten tietojen painelaitteen tyyppiä ja varolaitejärjestelmää koskevat tiedot sekä painelaitteen sallitut käyttöarvot, tilavuus, teho ja sisältöä koskevat tiedot.

Momentin 8 kohdan mukaan rekisteriin merkittäisiin myös painelaitteen tarkastuksia koskevat tiedot, joita ovat tarkastusajankohta, tarkastuslaji, tarkastuksen tulos sekä seuraavalle tarkastukselle määrätty ajankohta ja tarkastuslaji. Momentin 9 kohdan mukaan rekisteriin tallennettaisiin myös tarkastusten olennaiset turvallisuushavainnot. Lisäksi 10 kohdan mukaan merkittäisiin tiedot menettelyistä, joilla tarkastukset on korvattu. Momentin 11 kohdan mukaan painelaiterekisteriin merkittäisiin myös tarkastuksen tehneen tarkastuslaitoksen tiedot.

Pykälän 3 momentin mukaan rekisteriin merkittävää tietoa voisi säilyttää sen aikaa kun ne olisivat tarpeen valvonnan kannalta. Tiedot olisi poistettava rekisteristä viipymättä, kun ne eivät

ole tarpeen enää toiminnan valvontaa varten. Tämä on perusteltua siksi, että tietojen toiminnanharjoittajista, tarkastuksista ja tarkastuksissa tehdyistä turvallisuushavainnoista tulee olla jälkikäteen tarkistettavissa. Tietojen säilyttäminen on perusteltua myös laissa ehdotettujen seuraamusjärjestelmien kannalta.

78 §. *Oikeus päästä käytön aikaisen valvonnan kannata keskeisiin paikkoihin.* Valvontaviranomaisella tulisi painelaitteiden käytönaikaisen valvonnan suorittamiseksi olla oikeus päästä valvonnan kannalta keskeisiin paikkoihin. Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan keskeisiä paikkoja olisivat painelaitteiden sekä niiden osien ja materiaalien valmistus-, varastointi-, myynti-, asennus-, korjaus-, käyttö- ja tarkastuspaikat. Ehdotetun 2 kohdan mukaan valvontaviranomaisella olisi lisäksi oikeus saada tarpeellisia näytteitä ja koekappaleita painelaitteiden sekä niiden osien ja materiaalien omistajalta, haltijalta, valmistajalta, asennus- ja korjaustoimintaa harjoittavalta, maahantuojalta, myyjältä ja varastoijalta sekä tarkastuslaitokselta. Sääntely perustuisi käytönaikaisten toimien osalta voimassa olevan lain 12 §:ään.

Pykälän 2 momentin mukaan valvontaviranomaisella ei kuitenkaan olisi oikeutta päästä perustuslain 10 §:ssä turvattun kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin, joita ovat pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyt tilat ja asunnot.

Pykälän 3 momentin mukaan tarkastuksissa tulisi noudattaa hallintolain 39 §:ssä säädettyä menettelyä.

Pykälän 4 momentin mukaan valvontaviranomaisen olisi korvattava 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut näytteet ja koekappaleet käyvän hinnan mukaan, jollei havaita, että painelaite on ehdotetun lain vastainen.

79 §. *Valvontaviranomaisen oikeus saada tietoja.* Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 14 §:ää vastaavalla tavalla valvontaviranomaisten oikeudesta saada tietoja. Tehokas valvonta edellyttää laissa turvattua oikeutta saada valvontaa varten tarpeellisia tietoja. Painelaiteturvallisuuden valvonta perustuu tarkastusten ohella valvottavien toimittamiin tietoihin ja ilmoituksiin sekä näiden oikeellisuuden tarkistamiseen pistokokein. Erityisesti markkinavalvonnan yhteydessä voi myös tulla esiin tarve saada valvontaa varten sellaisia tietoja, joiden toimittamiseen ei ole normaalisti velvollisuutta. Tietojen saannin varmistamiseksi valvontaviranomaiselle annettaisiin oikeus saada valvottavilta valvontaa varten tarpeellisia tietoja salassapitosäonnösten estämättä. Velvollisuus luovuttaa tietoja koskisi talouden toimijaa, painelaitteen haltijaa, käyttäjien tarkastuslaitosta, pätevyysarviointilaitosta, tarkastuslaitosta, painelaitteen asennus- ja korjaustoiminnan harjoittajaa, myyjää ja varastoijaa. Valvontaviranomainen voi tehostaa määrystä ehdotetun 103 §:n mukaisella uhkasakolla.

80 §. *Tiedonsaanti viranomaiselta ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen.* Pykälässä säädettäisiin valvontaviranomaisten oikeudesta saada tietoja toisilta viranomaisilta ja luovuttaa niitä toisille viranomaisille. Tiedon saaminen on olennaisen tärkeää valvontaviranomaisen toiminnassa ja valvonta edellyttää laissa turvattua oikeutta saada valvontaa varten tarpeellisia tietoja. Tehokas valvonta edellyttää laissa turvattua oikeutta saada valvontaa varten tarpeellisia tietoja. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ei ole säännöksiä siitä, että salassa pidettäviä tietoja voisi luovuttaa toiselle viranomaiselle tietyn tehtävän suorittamiseksi. Asiasta täytyy säätää erikseen erityislainsäädännössä. Valvontaviranomaisten keskinäinen tiedonsaanti tulee turvata silloinkin, kun kyse on salassa pidettävistä tiedoista.

Pykälän 1 momentin mukaan valvontaviranomaisella olisi salassapitosäonnösten tai muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada esitutkintaa ja tämän lain mukaista valvontaa varten välttämättömiä tietoja toisilta viranomaisilta, kuten poliisilta sekä pelastus-

ja työsuojeluviranomaisilta. Tietojensaantioikeus olisi kytketty tietojen saannin välttämättömyysvaatimukseen. Viranomaisten keskinäinen tiedonsaanti tulee turvata silloinkin, kun kyse on salassa pidettävistä tiedoista.

Pykälän 2 momentin mukaan salassapitosäännökset eivät estäisi tietojen luovuttamista syyttäjälle ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen ehkäisemiseksi tai selvittämiseksi, pelastusviranomaiselle ja työsuojeluviranomaiselle, jos tiedon luovuttaminen on viranomaisen tehtävien suorittamisen kannalta välttämätöntä tai toimivaltaiselle toisen valtion viranomaiselle ja kansainväliselle toimielimelle Euroopan unionin säädökseen tai Suomea sitovaan kansainväliseen sopimukseen perustuvan velvoitteen toteuttamiseksi.

81 §. *Vaatimusten vastaista painelaitetta koskevat valvontaviranomaisen toimenpiteet.* Pykälässä säädettäisiin valvontaviranomaisen toimenpiteistä valvontaviranomaisen käytön aikaisessa valvonnassa havaitseman vaatimusten vastaisen toiminnan johdosta. Sääntely vastaisi pääpiirteittäin sisällöltään voimassa olevan lain 15 §:ää, mutta voimassa olevasta sääntelystä poiketen toimenpiteet koskisivat vain painelaitteiden käytön aikaista valvontaa. Asiasta olisi tarpeen säätää ehdotetussa laissa, sillä eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettava laki ei koske tuotteiden käytön aikaista valvontaa. Valvontaviranomaisen ensisijaisena toimenpiteenä on kehottaa omistajaa tai haltijaa korjaamaan puute määräajassa.

Ehdotetun 1 momentin mukaan, jos valvonnassa todetaan, että painelaite on 5 §:ssä ehdotettujen yleisten turvallisuusvaatimusten vastainen tai sen sijoitus ei täytä 6 §:ssä ehdotettuja sijoituksen turvallisuutta koskevia vaatimuksia, valvontaviranomaisen olisi kehotettava omistajaa tai haltijaa korjaamaan puutteet ja laiminlyönnit määräajassa. Lisäksi olisi vaadittava sen osoittamista, että painelaite täyttää toimenpiteiden jälkeen mainitut vaatimukset. Vastaavaa noudatettaisiin ehdotetun 2 momentin mukaan, jos painelaitteeseen sovelletaan ehdotetussa 14 §:ssä tarkoitettuja olennaisia turvallisuusvaatimuksia ja valvonnassa todetaan, ettei painelaite täytä mainittuja vaatimuksia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin valvontaviranomaisen toimenpiteistä, jos painelaitteelle ei ole tehty 55—59 §:ssä ehdotettuja määräaikaistarkastuksia tai nimetty käytön valvojaa 70 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla. Vastaavasti kuin ehdotetussa 1 momentissa valvontaviranomaisen olisi näissä tilanteissa kehotettava omistajaa tai haltijaa suorittamaan mainitut toimenpiteet määräajan kuluessa.

Ehdotetussa 4 momentissa säädettäisiin toimenpiteistä, jos 1—3 momentissa tarkoitettujen kehotukset eivät johda tarkoitettuun lopputulokseen. Valvontaviranomaisella olisi tällöin oikeus kieltää vaatimustenvastaisen painelaitteen käyttö, myynti tai muu luovuttaminen määräajaksi. Voimassa olevasta laista poiketen kieltä myydä, luovuttaa ja käyttää vaatimustenvastaista painelaitetta voitaisiin lisäksi jatkossa asettaa vain määräajaksi. Tilapäinen käyttökielto voitaisiin asettaa esimerkiksi, kun painelaitteen tarkastuksessa on havaittu välitön vaara ja tarkastuslaitos on ilmoittanut tästä viranomaiselle. Tilapäinen käyttökielto voitaisiin asettaa myös, jos määräaikaistarkastusta ei ole tehty määräaikaan sidotusta kehotuksesta huolimatta, käytön valvojaa ei ole nimetty määräaikaan sidotusta kehotuksesta huolimatta tai viranomaisen valvontakäynnillä on havaittu vakavia turvallisuuspuutteita.

Ehdotetun 5 momentin mukaan, jos puutteet tai laiminlyönnit ovat vakavia tai olennaisia eivätkä 1—3 momentissa tarkoitettujen kehotukset ja 4 momentissa tarkoitettujen kiellot ole johtaneet puutteiden korjaamiseen, valvontaviranomaisella olisi oikeus määrätä, että painelaite on muutettava paineenalaiseen käyttöön soveltumattomaksi. Jos tätä ei katsottaisi, esimerkiksi painelaitteen ominaisuuksista johtuen, tarkoituksenmukaiseksi toimintatavaksi, valvontaviranomai-

sen olisi määrättävä, miten vaatimustenvastaisen painelaitteen kanssa on muulla tavalla menettävä.

Ehdotetun 6 momentin mukaan painelaitteen omistaja, haltija, jakelija, tukkumyyjä tai vähittäismyyjä voitaisiin velvoittaa korvaamaan testauksesta ja tutkimuksesta aiheutuneet kulut, jos valvontaviranomainen on käyttänyt jotakin 1—4 momentissa tarkoitettua oikeuttaan.

82 §. Tarkastuslaitosten valvonta. Pykälä koskisi lakiehdotuksen 8 luvussa tarkoitettujen kotimaiseen sääntelyyn perustuvien tarkastuslaitosten valvontaa. Sääntely vastaisi pääosin voimassa olevan lain 5 §:n 4 momentissa sekä painelaitelaissa tarkoitetuista tarkastuslaitoksista annetun asetuksen 7 §:ssä valvontaviranomaiselle säädettyjä velvollisuuksia.

83 §. Käytön valvojan nimeäminen uudelleen. Pykälä vastaisi aineelliselta sisällöltään voimassa olevan lain 18 §:ää. Pykälän 1 momentin mukaan, jos käytön valvoja ei tehtävänsä hoitessaan noudata ehdotettua lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, valvontaviranomaisen olisi kehotettava käytön valvojaa korjaamaan puutteet asettamassaan määräajassa. Pykälän 2 momentin mukaan, jos laiminlyönnit ovat vakavia ja olennaisia, valvontaviranomainen voisi määrätä, että painelaitteen omistajan tai haltijan on nimettävä uusi käytön valvoja. Ennen määräyksen antamista valvontaviranomaisen on varattava käytön valvojalle sekä omistajalle tai haltijalle tilaisuus tulla kuulluksi.

84 §. Painelaitteen vaurioitumisesta aiheutuneen henkilö- ja omaisuusvahingon tutkiminen. Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 19 §:n 2 momenttia vastaavalla tavalla valvontaviranomaisen velvollisuuksista tutkia ja arvioida painelaitteen vaurioitumisesta aiheutuva henkilö- ja omaisuusvahinko.

12 luku **Kuljetettavan painelaitteen käyttö**

85 §. Kuljetettaviin painelaitteisiin sovellettavat säännökset. Lakia sovellettaisiin kuljetettavien painelaitteiden käyttöön. Pykälän mukaan kuljetettaviin painelaitteisiin sovellettaisiin ehdotetussa 12 luvussa säädetyn lisäksi 6 §:ssä ehdotettuja sijoituksen turvallisuutta koskevia vaatimuksia. Tarkoitus olisi, että kuljetettavan painelaitteen tarkastuksiin sovellettaisiin vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettua lakia. Säännökset perustuvat voimassa olevan painelaiteturvallisuudesta annetun kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksen 6 luvun säännöksiin. Ehdotetulla sääntelyllä ei ole tarkoitus tehdä lainsäädäntöön sisällöllisiä muutoksia.

86 §. Kuljetettavan painelaitteen kaltaisiin painelaitteisiin sovellettavat säännökset. Pykälässä säädettäisiin miltä osin lakia sovellettaisiin kuljetettavan painelaitteen kaltaisiin painelaitteisiin. Sen 1 momentin mukaan kuljetettavien painelaitteiden kaltaisten painelaitteiden täyttöön, tyhjennykseen ja muuhun käyttöön sovellettaisiin ehdotetun 12 luvun säännöksiä.

Pykälän 2 momentti sisältäisi informatiivisen viittauksen, jonka mukaan kuljetettavan painelaitteen kaltaisen painelaitteen tarkastuksista säädettäisiin vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa. Voimassa olevassa vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa asiasta säädetään 13 a §:ssä ja sen nojalla annetulla alemmanasteisella sääntelyllä. Vaarallisten aineiden kuljetuksia koskevaa lainsäädäntöä ollaan kuitenkin uudistamassa lähivuosina.

87 §. Täyttölaitos. Pykälässä säädettäisiin täyttölaitoksen turvallisuudelle asetetuista vaatimuksista. Pykälän 1 momentin mukaan täyttölaitoksen omistajan tai haltijan olisi huolehdittava siitä, että laitos sijoitetaan ja rakennetaan sekä työskentely siellä järjestetään niin, ettei täyttö vaaranna kenenkään terveyttä, turvallisuutta tai omaisuutta. Pykälän 2 momentin mukaan täyttölaitoksen rakenteiden ja varustelun tulisi olla sellainen, että kuljetettavan painelaitteen

täyttö ja siihen liittyvät toiminnot voivat tapahtua asianmukaisella tarkkuudella. Pykälän 3 momentin mukaan täyttölaitoksen palveluksessa tulisi olla pätevää henkilöstöä. Pätevyysvaatimuksena olisi, että henkilöstöllä on riittävä asiantuntemus kuljetettavien painelaitteiden täytöstä ja rakenteesta.

88 §. *Täyttölaitoksen perustamissuunnitelma ja laitoksen käyttöönotto.* Pykälän 1 momentin mukaan täyttölaitoksen omistajan tai haltijan olisi laadittava täyttölaitoksen perustamissuunnitelma. Omistajan tai haltijan olisi pyydettävä tarkastuslaitosta tarkastamaan perustamissuunnitelma ennen rakennustöiden aloittamista. Tarkastuksessa olisi tarkastettava, että perustamissuunnitelmassa on huomioitu 87 §:n 1 momentissa ehdotetut vaatimukset.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tilanteista, joissa perustamissuunnitelmaa ei tarvittaisi. Perustamissuunnitelmaa ei tarvitsisi laatia, jos täyttölaitoksella on kyseisen aineen täyttöä koskeva Turvallisuus- ja kemikaaliviraston myöntämä vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 23 §:ssä tarkoitettu lupa tai siitä on tehty mainitun lain 24 §:ssä tarkoitettu ilmoitus. Perustamissuunnitelmaa ei myöskään tarvitsisi laatia juomien täyttölaitokselle.

Pykälän 3 momentin mukaan täyttölaitoksen saisi ottaa käyttöön, kun tarkastuslaitos on käyttöönottotarkastuksessa todennut, että täyttölaitos on teknisesti käyttövalmis ja täyttää 87 §:n 1 momentissa laitokselle ehdotetut vaatimukset.

Pykälän 4 momentin mukaan täyttölaitoksen omistajan tai haltijan olisi pyydettävä tarkastuslaitosta tarkastamaan vähintään kolmen vuoden välein, että täyttölaitos täyttää vaatimukset ja noudattaa 91 §:ssä ehdotettuja täyttöluettelon ylläpitämistä koskevia vaatimuksia. Lisäksi tarkastusta olisi pyydettävä, jos olosuhteet olennaisesti muuttuvat. Olosuhteiden olennainen muuttuminen tarkoittaisi esimerkiksi uuden täyttölaitteiston käyttöönottoa tai täyttötoiminnan laajentamista uuteen kaasalajiin.

Pykälän 5 momentin mukaan käyttöönottotarkastuksen jälkeistä tarkastusta ei tarvita, jos Turvallisuus- ja kemikaalivirasto tekee täyttölaitoksella kyseisen aineen täyttöön liittyen kemikaalilain (591/2013) tai räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annettavan lain nojalla määrääkisiä tarkastuksia.

89 §. *Kuljetettavan painelaitteen täyttö.* Pykälän 1 momentin mukaan kuljetettava painelaite olisi täytettävä täyttölaitoksessa, josta ehdotetaan säädettävän 87 §:ssä.

Pykälän 2 momentti sisältäisi poikkeamismahdollisuuden 1 momentissa ehdotetusta vaatimuksesta. Momentin 1 kohdan mukaan tilavuudeltaan enintään 450 litraa oleva kuljetettava painelaite saataisiin kuitenkin täyttää toisesta tilavuudeltaan enintään 450 litraa olevasta kuljetettavasta painelaitteesta. Momentin 2 kohdan mukaan tilavuudeltaan enintään 15 litraa oleva kuljetettava painelaite saataisiin kuitenkin täyttää täyttöpaikassa, josta ehdotetaan säädettäväksi lain 90 §:ssä.

Pykälän 3 momentin mukaan ennen täyttöä on varmistettava, että kuljetettava painelaite varusteineen on käyttökunnossa ja määräaika seuraavalle tarkastukselle ei ole umpeutunut. Kuljetettavaan painelaitteeseen ja kuljetettavan painelaitteen kaltaiseen painelaitteeseen merkitään määräaikaistarkastuksen ajankohta ja seuraavan määräaikaistarkastuksen vuosi. Täyttölaitos tai täyttöpaikka voi näistä merkinnöistä todeta, onko määräaikaistarkastus eräännyt.

Pykälän 4 momentin mukaan kuljetettavan painelaitteen saisi täyttää ainoastaan aineella, jota varten se on hyväksytty ja merkitty. Lisäksi mahdollisuus painelaitteen ylitäyttöön tulisi olla luotettavasti estetty.

90 §. Täyttöpaikka. Pykälän 1 momentin mukaan tilavuudeltaan alle 15 litran kuljetettavien painelaitteiden täyttämiseen käytettävän laitteiston omistajan tai haltijan olisi pyydettävä tarkastuslaitosta arvioimaan täyttöpaikka ennen laitteiston käyttöönottoa. Ensimmäisen arvioinnin jälkeen täyttöpaikka olisi arvioitava vähintään kuuden vuoden välein.

Pykälän 2 momentin mukaan tarkastuslaitoksen olisi arvioitava, voidaanko täyttöpaikan laitteistolla täyttää painelaitteet oikeaan täyttöpaineeseen ja turvallisesti sekä onko täyttäjillä tarvittava osaaminen täyttöpaikan laitteiston käyttämiseen ja painelaitteiden täyttämiseen.

91 §. Täyttöluettelo. Pykälän 1 momentin mukaan täyttölaitoksessa olisi pidettävä täytetyistä kuljetettavista painelaitteista luettelo, johon merkitään täyttöaine, täyttöpäiväys ja täyttäjän tunnus sekä valmistusnumero tai omistajan tai haltijan käyttämä numero. Tilavuudeltaan yli 450 litraa olevista kuljetettavista painelaitteista merkittäisiin lisäksi painelaitteen omistajan tai haltijan nimi sekä painelaitteen täyttöarvot ja punnitustulokset. Luettelo olisi säilytettävä vähintään kolmen vuoden ajan. Täyttöluetteloa pidetään kuljetettavien painelaitteiden täytön tietojen jäljitettävyyden varmistamiseksi. Täyttöluetteloa pidetään käytännössä vain yritysten omistamista kuljetettavista painelaitteista. Yksityishenkilöt omistavat lähinnä sukelluspulloja, jotka täytetään täyttöpaikassa.

Pykälän 2 momentin 1 ja 2 kohdan mukaan täyttöluetteloa ei tarvitsisi pitää kuljetettavasta painelaitteesta joka on tilavuudeltaan enintään 150 litraa ja sen täytösaineena on propaani, propeeni, butaani, buteeni tai näiden seos (nestekaasu) eikä tilavuudeltaan enintään 450 litraa olevasta muusta kuin edellä tarkoitetuista kuljetettavista painelaitteista, jos painelaite varustetaan viimeisen täytön suorittaneen täyttölaitoksen osoittavalla kestäväällä merkinnällä. Momentin 3 kohdan mukaan täyttöluetteloa ei tarvitsisi pitää myöskään ajoneuvon polttoainesäiliönä käytettävistä kuljetettavista painelaitteista.

92 §. Kuljetettavan painelaitteen tyhjennys. Pykälän 1 momentin mukaan palavaa, myrkyllistä tai syövyttävää kaasua sisältävän, tilavuudeltaan yli 450 litraa olevan kuljetettavan painelaitteen tyhjennyspaikan omistajan tai haltijan olisi huolehdittava siitä, että tyhjennyspaikka sijoitetaan ja rakennetaan ja työskentely siellä järjestetään niin, ettei tyhjennys vaaranna kenenkään terveyttä, turvallisuutta tai omaisuutta.

Pykälän 2 momentin 1—4 kohdan mukaan kuljetusvälineessä olevan kuljetettavan painelaitteen tyhjennyksessä varastosäiliöön olisi varmistettava, että tyhjennys tapahtuu valvotusti; varmistettava ennen tyhjennyksen aloittamista, että kuljetusväline pysyy paikallaan; toteutettava asianmukainen maadoitus, jos tyhjennetään palavaa kaasua; ja eristettävä asianmukaisesti tyhjennyspaikka, jos tyhjennetään palavaa tai myrkyllistä kaasua. Näistä huolehtiminen olisi tyhjennyspaikan omistajan tai haltijan velvollisuus.

Pykälän 3 momentin mukaan kuljetussäiliön saisi tyhjentää paineella vain, jos säiliö tai tyhjennyslaitteisto on varustettu estämään säiliön suurimman sallitun käyttöpaineen ylittyminen.

93 §. Tarkastuslaitoksen toimivalta. Pykälässä säädettäisiin tarkastuslaitoksen toimivallasta kuljetettavien painelaitteiden osalta. Ehdotetun pykälän tarkoituksena on, että vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain tarkastuksiin hyväksytty tarkastuslaitos (A-tyypin ilmoitettu laitos) voi tehdä täyttölaitoksiin ja täyttöpaikkoihin liittyviä tarkastuksia ilman erillistä hyväksyntää. Perusteena on, että kuljetettavien painelaitteiden tarkastuslaitoksella oletetaan olevan

tarvittava ammattitaito ja osaaminen myös kuljetettavien painelaitteiden täyttötoimintaan liittyviin tarkastuksiin.

Pykälän mukaan kuljetettavien painelaitteiden tarkastukseen hyväksytty tarkastuslaitos saa tehdä tässä luvussa tarkoitettuja vastaavia tarkastuslaitostehtäviä ilman ehdotetussa 44 §:ssä tarkoitettua laitoksen hyväksymistä. Säännös perustuisi valtioneuvoston asetukseen vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten, säiliöiden ja irtotavarakonttien vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta ja tähän liittyviä tehtäviä suorittavista tarkastuslaitoksista (124/2015).

94 §. Tarkastuslaitoksen muut velvollisuudet. Pykälässä säädettäisiin muista ehdotetun luvun säännöksiin liittyvistä tarkastuslaitoksen velvollisuuksista.

Pykälän 1 momentin mukaan tarkastuslaitoksen olisi meneteltävä ehdotetussa 67 §:ssä välitörmästä vaarasta säädetyllä tavalla, jos tarkastuslaitos havaitsee täyttölaitoksen tai täyttö- tai tyhjennyspaikan toiminnassa välitöntä vaaraa.

Pykälän 2 momentin mukaan, jos tarkastuslaitos havaitsee täyttölaitoksen tai täyttö- tai tyhjennyspaikan toiminnassa vikoja tai puutteita, sen olisi meneteltävä 68 §:ssä ehdotetulla tavalla.

Pykälän 3 momentin mukaan tarkastuslaitoksen olisi pidettävä luetteloa täyttölaitoksen perussuunnitelmaa ja täyttöpaikkaa koskevista tarkastuksista ja annettava niistä luettelo valvontaviranomaiselle tämän pyynnöstä.

95 §. Käyttöön liittyviä erityissäännöksiä. Pykälässä säädettäisiin kuljetettaviin painelaitteisiin ja kuljetettavien painelaitteiden käyttöön liittyvistä erityissäännöksistä. Yleisesti käsisammuttimien tarkastuksessa ja huollossa on noudatettava käsisammuttimien tarkastuksesta ja huollosta annettua sisäasiainministeriön asetusta (917/2005), jossa säädetään muun muassa tarkastusväleistä. Lisäksi käsisammuttimille on omat merkintänsä, joista säädetään käsisammuttimista annetussa sisäasiainministeriön asetuksessa (790/2001).

Pykälän 1 momentin mukaan kuljetettavaa painelaitetta ei saisi pitää paineellisena, jos painelaitteelle viimeksi suoritetusta tarkastuksesta on kulunut vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain nojalla säädetty tarkastusten välinen aika lisättyinä yhdellä vuodella. Valvontaviranomainen voi pidentää edellä tarkoitettua käyttöaikaa.

Pykälän 2 momentin mukaan sammuttimena tai sen osana käytettävälle tilavuudeltaan enintään 150 litraa olevalle kuljetettavalle painelaitteelle viimeksi suoritetusta tarkastuksesta aikaa saisi kulua 1 momentissa säädetystä poiketen yksitoista vuotta.

Pykälän 3 momentin mukaan tilavuudeltaan enintään 450 litraa olevan kuljetettavan painelaitteen sisältö olisi ilmaistava tunnusvärillä.

Pykälän 4 momentin mukaan painelaitteen ja siihen liitettävän laitteen välisen liitoksen tulisi olla sellainen, että vaarallista liitettä ei voida tehdä.

13 luku **Sotilaspainelaitteet sekä puolustusvoimien ja puolustusministeriön erityis-suojattaviin kohteisiin kiinteästi asennetut painelaitteet**

96 §. Lain soveltaminen sotilaspainelaitteisiin sekä puolustusvoimien ja puolustusministeriön erityis-suojattaviin kohteisiin kiinteästi asennettuihin painelaitteisiin. Pykälässä säädettäisiin

lain soveltamisesta puolustusvoimien ja puolustusministeriön painelaitteisiin. Luvun säännökset koskisivat siten myös niitä puolustusvoimien alusten käyttämiseksi tarkoitettuja painelaitteita, jotka ovat 2 §:n 3 kohdassa tarkoitettuja sotilaspainelaitteita. Puolustusvoimien käytössä olevat sotilaspainelaitteet poikkeavat tyypillisesti suunnittelu- ja valmistusperusteiltaan, rakenteeltaan, käyttötarkoitukseltaan sekä niitä koskevien tietojen saatavuuden osalta yleisesti käytössä olevista painelaitteista. Sotilaspainelaitteiden turvallisuus on myös yleensä varmistettu muilla menetelmillä kuin yleisesti käytössä olevien painelaitteiden turvallisuus. Painelaitedirektiiviä ja yksinkertaiset painelaitteet -direktiiviä ei sovelleta yksinomaan sotilaskäyttöön tarkoitettuihin painelaitteisiin. Näistä syistä johtuen lakia ei ole mahdollista sellaisenaan soveltaa puolustusvoimien sotilaspainelaitteisiin, vaan niiden osalta on säädettävä tietyistä poikkeuksista. Koska poikkeussäännösten kattamat painelaitteet eivät ole direktiivien soveltamisalan piirissä, poikkeusten säätämiseen ei ole EU-oikeudellista estettä.

Pykälän 1 momentin mukaan painelaitelakia sovellettaisiin lähtökohtaisesti myös puolustusvoimien ja puolustusministeriön painelaitteisiin, mikä vastaisi voimassa olevaa oikeustilaa. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin poikkeuksista pääsääntöön sotilaspainelaitteiden osalta. Ehdotetuista poikkeuksista 16 §:n 3 momentin 2 ja 3 kohta, 17, 24 ja 25 §, 5 luku, 30 §:n 2 momentin 3 kohta ja 5 momentti koskevat CE-merkintää tai EU-vaatimuksenmukaisuusarviointia, joita ei ole saatavilla sotilaspainelaitteisiin. Kyseisiä lainkohtia ei siten ole mahdollista soveltaa puolustusvoimien sotilaspainelaitteisiin. Ehdotettu poikkeus 8 §:n 1 momentista puolestaan koskisi vaatimustenmukaisuuden arviointia, josta säädettäisiin erikseen ehdotetussa 97 §:ssä. Poikkeus 23 §:stä koskisi painelaitedirektiivin mukaista luokittelua, jota ei ole myöskään mahdollista soveltaa sotilaspainelaitteisiin. Ehdotettu sääntely vastaisi tältä osin nykytilaa. Ehdotetuista poikkeuksista 18 §:n 4 momentti ja 30 §:n 2 momentin 6 kohta puolestaan koskevat kielivaatimuksia, joita myöskään ole käytännössä mahdollista puolustusvoimien sotilaspainelaitteiden osalta täyttää. Ehdotettua 35 §:n 2 momenttia koskeva poikkeus puolestaan koskisi markkinavalvontaviranomaiselle annettavia tietoja. Lain mukainen tiedonantovelvollisuus voisi johtaa maanpuolustuksen kannalta salassa pidettävien tietojen paljastumiseen.

Erityissuojattaviin kohteisiin kiinteästi asennettavien painelaitteiden osalta ei ole pääsääntöisesti olemassa sotilaspainelaitteita vastaavaa perustetta poikkeuksiin, koska ne tyypillisesti ovat tavanomaisia painelaitteita. Mikäli kuitenkin erityissuojattavaan kohteeseen asennetaan yksinomaan sotilalliseen käyttöön tarkoitettu painelaitte, noudatettaisiin sotilaspainelaitteita koskevia säännöksiä. Erityissuojattava kohde, esimerkiksi asejärjestelmän osa, voi tietyissä tilanteissa myös itsessään olla sotilaspainelaitte. Myös näissä tilanteissa sovellettaisiin sotilaspainelaitteita koskevia säännöksiä.

97 §. *Puolustusvoimien tarkastamat painelaitteet ja vaatimustenmukaisuuden arviointi.* Puolustusministeriön tai puolustusvoimien hallinnassa oleviin erityissuojattaviin kohteisiin kiinteästi asennettujen painelaitteiden valvontaviranomaisena olisi ehdotetun lain 4 §:n 4 momentin mukaan puolustusvoimat. Painelaitelakia sovellettaisiin puolustusministeriön tai puolustusvoimien hallinnassa oleviin erityissuojattaviin kohteisiin kiinteästi asennettuihin painelaitteisiin lähtökohtaisesti sellaisenaan. Poikkeuksena olisi kuitenkin erityissuojattaviin kohteisiin kiinteästi asennettujen painelaitteiden tarkastaminen, jota koskevasta poikkeuksesta säädettäisiin erikseen ehdotetussa pykälässä.

Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan puolustusvoimat tarkastaisi painelaitteet ja niiden painelaitteiden sijoituksen, jotka on asennettu kiinteästi puolustusvoimien ja puolustusministeriön hallinnassa oleviin erityissuojattaviin kohteisiin. Säännös olisi välttämätön, koska puolustushallinnon ulkopuolisten suorittamien tarkastusten yhteydessä voisi paljastua maanpuolustuksen kannalta salassa pidettäviä tietoja. Pykälä vastaisi voimassa olevan painelaitelain 10

a §:ää, jonka esitöissä (HE 138/2008 vp.) sääntelyä on myös perusteltu tarkemmin. Pykälää on kuitenkin täsmennetty niin, että puolustusvoimat tarkastaisi myös puolustusministeriön hallinnassa olevissa kohteissa sijaitsevat painelaitteet. Tämä tarkennus vastaisi voimassa olevan lain määritelmää.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin sotilaspainelaitteiden vaatimuksenmukaisuuden arvioinnista. Sotilaspainelaitteiden osalta vaatimuksenmukaisuuden arvioinnissa ei ole mahdollista soveltaa kokonaisuudessaan samoja menetelmiä ja periaatteita kuin tavanomaisten painelaitteiden osalta. Tavanomaisten painelaitteiden vaatimuksenmukaisuuden arviointiin tarkoitetuilla laitoksilla ei siten välttämättä ole edes edellytyksiä arvioida sotilaspainelaitteiden vaatimuksenmukaisuutta. Sotilaspainelaitteiden vaatimuksenmukaisuuden arviointi tulisi siten tehdä lakiehdotuksen 8 §:stä poiketen puolustusvoimien sisäisesti.

14 luku Aluksen painelaitteet

Ehdotetussa luvussa säädettäisiin alusten painelaitteiden tarkastamisesta, aluksen painelaitteita tarkastavien tarkastuslaitosten valvonnasta ja yhdenmukaisen eurooppalaisen standardin mukaisen painelaitteen käytöstä. Alusten painelaitteita koskeva erityinen luku on tarpeen merenkulussa käytettävien painelaitteiden turvallisuuden varmistamiseksi. Ehdotettu sääntely perustuu osin voimassa olevan painelaitelain 3 a lukuun, joka on lisätty lakiin vuonna 2007 sekä kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksen painelaiteturvallisuudesta alusten painelaitteita koskeviin säännöksiin. Sääntelyä on perusteltu tarkemmin mainitun lakimuutoksen esitöissä (HE 19/2007 vp.).

98 §. Painelaitteen tarkastaminen. Aluksen painelaitteen tarkastamisesta säädetään voimassa olevan lain 19 a §:ssä. Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin pääosin voimassa olevaa lainsäädäntöä vastaavalla tavalla aluksen painelaitteiden tarkastamisesta. Valvontaviranomaisena toimisi Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lisäksi Liikenteen turvallisuusvirasto. Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jonka mukaan Liikenteen turvallisuusviraston valtuuttama hyväksytty luokituslaitos pitäisi yllä painelaiterekisteriä luokitettujen alusten painelaitteista. Luokituslaitos vastaisi 77 §:n 1 momentissa ehdotetuista painerekisteriin liittyvistä tehtävistä. Liikenteen turvallisuusvirasto pitäisi yllä vastaavaa rekisteriä myös luokitamattomien alusten painelaitteista.

99 §. Tarkastuslaitoksen valvonta. Tarkastuslaitoksen valvontaa koskevat säännökset ovat voimassa olevan lain 19 b §:ssä. Pykälä siirrettäisiin sellaisenaan ehdotettuun lakiin. Viittaus luokituslaitosdirektiiviin (2009/15/EY) on kuitenkin korvattu aluksen teknisestä turvallisuudesta annetulla lailla, jolla mainittu direktiivi on pantu kansallisesti täytäntöön.

100 §. Käytön valvojan pätevyysvaihtoehdot aluksilla. Pykälä sisältäisi lain tasolla uudet aieneelliset viittaussäännökset käytön valvojan pätevyysvaihtoehdoista aluksilla.

Pykälän 1 momentin mukaan laivaväestä ja alusten turvallisuusjohtamisesta annetun lain (1687/2009) 2 luvun 4 §:ssä tarkoitettuun alukseen asennetun painelaitteen käytön valvojan pätevydestä säädettäisiin mainitun lain nojalla annetuissa säännöksissä. Pykälän 2 momentin mukaan muiden alusten ja proomujen painelaitteen käytön valvojien pätevyyden osalta noudatettaisiin 72 §:ssä ehdotettua sääntelyä.

101 §. Aluksen painelaitteiden turvallisuutta koskevat erityisvaatimukset. Pykälä sisältäisi alusten painelaitteiden turvallisuutta koskevat erityisvaatimukset. Pykälä perustuisi painelaiteturvallisuudesta annetun kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksen 28 a §:ään. Sen 1 momentin mukaan aluksen höyrykattila ja höyrynkehitin olisi varustettava vähintään kahdella varo-

venttiilillä. Valvontaviranomainen voisi kuitenkin sallia käytettäväksi vain yhtä varoventtiiliä pienitehoisissa kattiloissa ja höyrykehittimissä, jos riittävä suojaus liiallista painetta vastaan voitaisiin varmistaa. Jokaisen yksittäisen varoventtiilin kapasiteetin olisi oltava riittävä suojaamaan höyrykattila tai höyrykehitin liialliselta paineelta. Höyrykattila olisi lisäksi varustettava tyhjiösuojalla.

Pykälän 2 momentin mukaan aluksessa ilman jatkuvaa valvontaa käytettävä öljy- tai kaasulämmitteinen kattila olisi varustettava turvavarustuksella, joka sulkisi polttoainesyötön ja antaisi hälytyksen alhaisen vesipinnan, ilmansyöttöhäiriön tai liekkihäiriön ilmaantuessa.

Pykälän 3 momentin mukaan höyrykehityslaitteisto, jonka höyrösyöttö on tärkeä aluksen turvallisuudelle tai joka voisi aiheuttaa vaaraa, jos sen syöttövesijärjestelmään tulisi häiriö, olisi varustettava vähintään kahdella erillisellä syöttövesijärjestelmällä sekä vesipumpuilla, kuitenkin näille syöttövesijärjestelmille hyväksytään yhteinen läpivienti höyryrumpuun. Jos pumpun rakenne ei kestä paineen nousua yli suunnitellun paineen, olisi pumppupesään tai putkeen ennen ensimmäistä sulkuventtiiliä asennettava varolaite.

Pykälän 4 momentin mukaan jokainen aluksen turvallisuuden kannalta tärkeä höyrykattila, joka on suunniteltu sisältämään määrätyn määrän vettä, olisi varustettava vähintään kahdella vedenpinnan näyttölaitteella, joista vähintään yksi on suoraan luettavissa oleva mittalasi. Näyttölaitteiden asennuksessa tulisi ottaa huomioon aluksen liikkeet.

Pykälän 5 momentin mukaan aluksen höyrykattilan päähöyryventtiili olisi kaikissa tilanteissa pystyttävä sulkemaan kattilan sijaintipaikan ulkopuolelta.

102 §. *Yhdenmukaistetun eurooppalaisen standardin mukaisen painelaitteen käyttö.* Pykälässä ilmaistaisiin EU-lainsäädännössä omaksutun vastavuoroisen hyväksymisen periaatteen, jonka mukaan valvontaviranomaisen tulisi sallia aluksen painelaitteen käyttö, kun painelaite on valmistettu tai sitä on markkinoitu toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai kun se on valmistettu toisessa ETA-jäsenvaltiossa, jos painelaitteen turvallisuustaso vastaa vähintään sitä tasoa, joka kuvataan soveltuvissa yhdenmukaistetuissa eurooppalaisissa standardeissa. Säännös vastaisi voimassa olevan painelaitelain 19 c §:ää.

15 luku **Erinäiset säännökset**

103 §. *Uhkasakko ja teettämisuhka.* Ehdotettu pykälä vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 20 §:ää. Pykälän 1 momentissa säädetään uhkasakosta ja teettämisuhasta. Painelaiteturvallisuuteen liittyvät puutteet voivat aiheuttaa välitöntä terveyteen, turvallisuuteen tai omaisuuteen kohdistuvaa vaaraa, minkä vuoksi puutteiden korjaaminen nopeasti on tärkeää. Tästä syystä valvontaviranomaisen antamien kieltojen ja määräysten tehostamiseksi on tarpeen olla mahdollisuus uhkasakon tai teettämisuhan asettamiseen. Näistä on voimassa, mitä uhkasakko-laissa (1113/1990) säädetään.

Pykälän 2 momentin mukaan teettäen suoritettujen toimenpiteiden kustannukset maksettaisiin ennakoon valtion varoista, mutta ne voitaisiin periä laiminlyöjältä ilman tuomiota tai päätöstä. Säännöksen tarkoituksena olisi, että myös ehdotetun lain 81 §:n 6 momentissa tarkoitettut kulut voitaisiin periä suoraan laiminlyöjältä.

104 §. *Rangaistussäännös.* Painelaitedirektiivin 47 artiklan ja yksinkertaiset painesäiliöt-direktiivin 40 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä seuraamuksista, joita sovelletaan talouden toimijoiden rikkoessa direktiivien nojalla annettuja kansallisia säännöksiä, ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet, jotta varmistetaan näiden seuraamusten täytäntöönpa-

non valvonta. Seuraamuksiin voi sisältyä vakavia rikkomistapauksia koskevia rikosoikeudellisia seuraamuksia. Säädettyjen seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

Perustuslain ilmaisema rikosoikeudellinen laillisuusperiaate sisältää lain täsmällisyyteen kohdistuvan erityisen vaatimuksen. Kunkin rikoksen tunnusmerkistö on ilmaistava laissa riittävällä täsmällisyydellä siten, että lain sanamuodon perusteella on ennakoitavissa, onko jokin teko tai laiminlyönti rangaistavaa. Laillisuusperiaatteen näkökulmasta ongelmallisia ovat sellaiset avoimet blankorangaistusäännökset, joiden mukaan rangaistavien tekojen tunnusmerkistöt määräytyvät osittain lain nojalla annettavien alemmanasteisten säännösten tai määräysten taikka Euroopan unionin oikeuden perusteella.

Voimassa olevan painelaitelain 21 §:n rangaistussäännökset ovat kuvatun kaltaisia blankorangaistussäännöksiä, joissa säädetään rangaistavaksi tiettyjen pykälien rikkominen kuvaamatta tarkemmin rangaistavaa menettelyä. Laiminlyödyt velvollisuudet koskevat pääosin painelaiteturvallisuuden varmistamista kuten painelaitteen vaatimustenmukaisuutta, vaatimustenmukaisuuden osoittamista, painelaitteen käytön aikaisia tarkastuksia ja rekisteröintiä sekä omistajan ja haltijan velvollisuuksia turvallisuuden saavuttamiseksi. Osa velvollisuuksien sisällöstä täsmennyty kokonaan vasta alemmanasteisissa säännöksissä.

Painelaiteturvallisuuden varmistamiseksi tiettyjen ehdotetun lain säännösten laiminlyönti olisi edelleen tarpeellista säätää rangaistavaksi. Velvollisuudet koskisivat painelaitteen markkinoille saattamiseen liittyvää vaatimustenmukaisuuden varmistamista ja tähän liittyviä valmistajien, maahantuojien ja jakelijoiden velvollisuuksia sekä painelaitteen omistajan ja haltijan velvollisuuksia, jotka koskevat käytön aikaista painelaiteturvallisuutta. Euroopan unionin lain-säädäntöön perustuvat markkinoille saattamista koskevat velvollisuudet sisältävät runsaasti teknisiä yksityiskohtia, joista on perusteltua säätää tarkemmin alemmanasteisissa säännöksissä.

Blankorangaistussäännöksiä on pidetty mahdollisina, jos niihin sisältyvät valtuusketjut ovat täsmällisiä, rangaistavuuden edellytykset ilmaisevat aineelliset säännökset on kirjoitettu rangaistussäännöksiltä vaaditulla tarkkuudella ja nämä säännökset käsittävästä normistosta käy ilmi niiden rikkomisen rangaistavuus. Kriminalisoinnin sisältävässä lain säännöksessä tulee myös olla asiallinen luonnehdinta kriminalisoitavaksi tarkoitetusta teosta. Lisäksi aineellisissa säännöksissä tulee olla selkeä velvoite, jonka rikkominen on rangaistavaa.

Ehdotetussa laissa rangaistavaksi säädetyt laiminlyönnit vastaisivat voimassa olevan lain 21 §:n rangaistussäännöksiä, mutta niihin on lisätty ne vastaavat Euroopan unionin lainsäädännöstä aiheutuvat velvoitteet, joiden säätäminen rangaistavaksi olisi tarpeellista erikseen, sillä näistä velvollisuuksista säädettäisiin ehdotetussa laissa pääosin eri pykälissä kuin puhtaasti kansallisista velvoitteista. Uusina velvoitteina on säädetty rangaistavaksi maahantuojan ja jakelijan ilmoitusvelvollisuudet, jotka perustuvat NLF-sopeutukseen. Kriminalisoitavat säännökset ovat lisääntyneet myös sen vuoksi, että voimassa olevaan lakiin verrattuna ehdotetussa laissa rangaistussäännöksissä viitattaisiin aiempaa yksityiskohtaisemmin niihin asiallisiin säädöksiin, joiden rikkominen säädettäisiin rangaistavaksi. Kaikki rangaistavaksi ehdotetut laiminlyönnit ovat sellaisia, että ne yksinäänkin voivat johtaa painelaiteturvallisuuden heikentymiseen. Ehdotetun rangaistussäännöksiä koskevan pykälän 1 momentin mukaan teot olisivat rangaistavia joko tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta aiheutettuina, mikä vastaisi voimassa olevan lain rangaistussäännösten syyksiluettavuuden astetta.

Ehdotetun 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi omistajan ja haltijan velvollisuuden laiminlyönti huolehtia painelaitteen sijoituksen turvallisuudesta. Säännös kattaisi velvollisuuden huolehtia, että painelaite sijoitetaan niin, että painelaitteen vaurio- tai käyttöhäi-

riötilanteessa aiheutuva vaara on mahdollisimman vähäinen, painelaitetta voidaan käyttää asianmukaisesti laitteen käyttötarkoituksen edellyttämällä tavalla ja painelaite voidaan asianmukaisesti tarkastaa ja pitää kunnossa.

Momentin 2 kohdassa rangaistavaksi säädettäisiin omistajan tai haltijan ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti valvontaviranomaiselle. Momentin 3 kohdan mukaan valmistajan vastaavan velvollisuuden laiminlyönti olisi rangaistavaa. Valvontaviranomaiselle tehtävän ilmoituksen laiminlyönnin rangaistavuus on tarpeellista painelaiteturvallisuuden vuoksi. Ilmoitusten laiminlyönti voi johtaa siihen, että olennaisia painelaiteturvallisuuteen liittyviä seikkoja ei tule valvontaviranomaisen tietoon.

Ehdotetun 4—14 kohdan rangaistussäännökset koskisivat vain Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvista painelaitteista johtuvia velvollisuuksia. Momentin 4 ja 5 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi valmistajan velvollisuuden laiminlyönti suorittaa painelaitteelle vaatimustenmukaisuuden arviointi. Tähän kuuluisi valmistajan velvollisuus varmistaa, että painelaite on suunniteltu ja valmistettu olennaisten turvallisuusvaatimusten mukaisesti sekä velvollisuus suorittaa painelaitteelle sille soveltuva vaatimustenmukaisuuden arviointimenetely.

Momentin 6 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi laiminlyönnit, jotka koskevat valmistajan velvollisuuksia liittää painelaitteeseen vaatimustenmukaisuuden osoittavat tekniset asiakirjat sekä laatia EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus. Kyseiset tiedot ovat tarpeen muun muassa painelaitteisiin kohdistuvien markkinavalvontatoimenpiteiden toteuttamiseksi. Tiedoista käy myös esimerkiksi ilmi, kuinka painelaite on suunniteltu, mikä mahdollistaa vaarojen torjunnan sen jälkeen kun painelaitteen valmistus on lopetettu. Momentin 7 kohdassa säädettäisiin vastaavasti rangaistavaksi CE-merkinnän kiinnittämisen laiminlyönti.

Momentin 8 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi valmistajan velvollisuuden laiminlyönti varmistaa, että painelaitteessa ovat ohjeet ja turvallisuustiedot. Velvollisuuden laiminlyönti voisi tarkoittaa, että laitteen mukana ei ole vaadittuja ohjeita. Tämä voisi aiheuttaa merkittävää vaaraa painelaiteturvallisuudelle. Käytännössä puutteet velvollisuuksien noudattamisessa pyritään toteuttamaan valmistajalle asetettävien uhkasakkojen nojalla, mutta laiminlyöntien rangaistavuus on tarpeen toistuvien laiminlyöntien välttämiseksi.

Momentin 9 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi valmistajan velvollisuuden laiminlyönti varmistaa sarjatuotannossa valmistetun painelaitteen olennaisten turvallisuusvaatimusten mukaisuus. Velvollisuuden laiminlyönnin rangaistavuus olisi tarpeen, jotta painelaitteen vaatimustenmukaisuutta noudatettaisiin laitteen valmistuksessa myös sen jälkeen, kun se on ensimmäisen kerran saatettu markkinoille.

Momentin 10—12 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi maahantuojan velvollisuuden laiminlyönti varmistaa, että painelaite on olennaisten turvallisuusvaatimusten mukainen ja valmistaja on laatinut tekniset asiakirjat, painelaitteeseen on kiinnitetty CE-merkintä, painelaitteessa on mukana EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja painelaitteessa on ohjeet ja turvallisuustiedot. Velvoitteiden sisältö vastaa valmistajan edellä rangaistavaksi säädettyjä velvollisuuksia. Maahantuojan velvoitteiden laiminlyönnin rangaistavuus on tarpeen esimerkiksi Euroopan unionin ulkopuolelta tulevien laitteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi. Rangaistavuus katkaisi myös maahantuojan laiminlyönnin ilmoittaa viranomaisille ja valmistajalle vaaraa aiheuttavasta painelaitteesta.

Momentin 13 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi jakelijan velvollisuuden laiminlyönti tarkistaa, että painelaitteessa on mukana EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat

sekä ohjeet ja turvallisuustiedot. Momentin 14 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi velvollisuuden laiminlyönti ilmoittaa vaaraa aiheuttavasta painelaitteesta valmistajalle ja valvontaviranomaiselle. Myös nämä laiminlyönnit olisi tarpeen säätää rangaistavaksi painelaiteturvallisuuden vuoksi.

Momentin 15 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi omistajalle ja haltijalle säädetyn velvollisuuden laiminlyönti antaa rekisteröintiä koskevan ilmoituksen yhteydessä painelaitetta koskevat tiedot. Säännöksen tarkoituksena on, että myös väärin tietojen antaminen tahallisesti olisi rangaistavaa ehdotetun lain nojalla.

Momentin 16—18 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi omistajan tai haltijan velvollisuus huolehtia, että painelaitteelle tehdään ensimmäinen määräaikaistarkastus, velvollisuudet huolehtia, että painelaitteelle tehdään seuraavat määräaikaistarkastukset tai nämä tarkastukset korvataan sekä velvollisuus huolehtia, että painelaitteelle tehdään muutostarkastus. Painelaitteen rekisteröinnistä ja laitteelle tehtävistä määräaikaistarkastuksista saatavat tiedot ovat olennaisia valvontaviranomaisen keinoja valvoa painelaitteiden vaatimustenmukaisuutta. Ensimmäisen määräaikaistarkastuksen ja seuraavien määräaikaistarkastusten tekeminen tai niiden korvaaminen varmistaa, että painelaite on käyttöön otettaessa ja käytön aikana edelleen vaatimusten mukainen. Näiden velvollisuuksien laiminlyönti on tarpeen säätää rangaistavaksi painelaiteturvallisuuden varmistamiseksi.

Kattilalaitoksen painelaitteet ovat teholtaan niin suuria, että niille on laadittava erityinen vaaran arviointi, jossa painelaitteiden turvallisuusriskit selvitetään. Momentin 19 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi tämän omistajan ja haltijan velvoitteen laiminlyönti.

Momentin 20 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi omistajalle tai haltijalle säädetty velvollisuus nimetä painelaitteen käyttöä valvomaan käytön valvoja. Käytön valvojalla on merkittävä tehtävä painelaitteen turvallisen käytön varmistamiseksi. Momentin 21 kohdan mukaan rangaistavaa olisi myös omistajan tai haltijan laiminlyönti huolehtia siitä, että käytön valvoja saa tietoonsa kaikki painelaitteen käyttöön ja kuntoon liittyvät seikat ja käytön valvojalle annetaan mahdollisuus hoitaa ja käyttää painelaitetta niin, ettei siitä aiheudu vaaraa ihmisille tai omaisuudelle. Käytön valvojan nimeämisen tai toimintaedellytysten laiminlyönti voi johtaa painelaiteturvallisuuden olennaiseen heikentymiseen.

Momentin 22 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi omistajalle tai haltijalle annetun määräyksen laiminlyönti muuttaa vaatimustenvastainen painelaite paineenalaiseen käyttöön soveltumattomaksi. Rangaistavuus on tarpeen valvontaviranomaisen valvontakeinojen tehokkaaksi toteutumiseksi ja painelaiteturvallisuuden varmistamiseksi. Ensisijaisesti vaatimustenvastaisuudet tulee pyrkiä korjaamaan muilla laiminlyöntiä koskevassa pykälässä ehdotetuilla toimenpiteillä.

Painelaiterikkomuksen enimmäisrangaistus olisi sakkorangaistus. Tavoitteena olisi, että painelaitelain rikkomustapauksissa käytettäisiin ensisijaisesti hallinnollisia pakkokeinoja ja sakkorangaistuksiin turvauduttaisiin vain vakavammassa rikkomustapauksissa. Painelaitelain velvoitteiden noudattamisen kannalta olisi tärkeää, että vakavissa rikkomustapauksissa, esimerkiksi, jos lain säännöksiä rikotaan toistuvasti, voitaisiin tuomita sakkorangaistus. Käytännössä painelaiterikkomuksesta tuomittava sakko olisi useissa tapauksissa tarkoituksenmukaisin sanktio, koska esimerkiksi uhkasakolla ei kaikissa tilanteissa enää voida saavuttaa haluttua tarkoitusta.

Ehdotetussa momentissa olisi toissijaisuuslause voimassa olevaa lakia vastaavalla tavalla. Mahdollisia ankarampia rangaistuksia voisi seurata rikoslain (39/1889) 21 luvussa säädetyistä

henkeen ja terveyteen kohdistuvista rikoksista, jos tiettyjä ehdotetun lain mukaisia velvoitteita laiminlyötäisiin tahallaan tai huolimattomuudesta, ja tästä aiheutuisi toisen henkilön kuolema tai vammautuminen taikka vaara sellaisesta. Kyseeseen voisivat tällöin tulla esimerkiksi kuolemantuottamus tai törkeä kuolemantuottamus (8 ja 9 §), vammantuottamus tai törkeä vammantuottamus (10 ja 11§) taikka vaaran aiheuttaminen (13 §).

Pykälän 2 momentin nojalla rangaistukseen ei voitaisi tuomita samasta teosta sitä, joka rikkoo uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta. Säännöksellä varmistettaisiin niin sanotun kaksoisrangaistavuuden kiellon eli ne bis in idem -periaatteen huomioon ottaminen säännöstä sovellettaessa. Ehdotus vastaisi nykytilaa.

105 §. *Muutoksenhaku ministeriön ja valvontaviranomaisen päätökseen.* Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan ministeriön ja valvontaviranomaisen päätökseen saisi hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoksenhaku ministeriön päätöksestä hallinto-oikeuteen vastaisi uudistettua hallintolainkäyttölain yleissäännöstä, jonka mukaan ministeriön päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeuden päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntäisi valitusluvan.

Voimassa olevassa laissa ei ole säännöksiä valitusluvasta. Voimassa olevassa painelaitelaissa ei säädetä oikaisuvaatimuksesta ministeriön tai valvontaviranomaisen päätökseen eikä oikaisuvaatimusta esitetä otettavaksi käyttöön. Oikaisuvaatimusmenettelyä ei esitetä otettavaksi käyttöön, koska se saattaisi tarpeettomasti hidastaa oikeusturvan antamista asioissa, jotka on perusteltua voida saattaa nopeasti tuomioistuimen ratkaistavaksi.

Pykälän 2 momenttia vastaava säännös on voimassa olevan lain 24 §:ssä. Panielaiteturvallisuuden toteutuminen edellyttää, että tarkastuksessa säännösten vastaiseksi tai panielaiteturvallisuutta muutoin vaarantavaksi todetun laitteen käyttö voidaan estää tai sen käyttöä rajoittaa. Siten lakiin ehdotetaan otettavaksi esitetty momentti, jossa säädettäisiin, että valvontaviranomaisen antamaa päätöstä olisi kuitenkin muutoksenhausta huolimatta noudatettava, ellei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista sekä teettämistä ja keskeyttämishan asettamista ja täytäntöönpantavaksi määräämistä koskevaan päätökseen saisi kuitenkin hakea muutosta siten kuin uhkasakkolaissa säädetään.

106 §. *Muutoksenhaku vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen, hyväksytyin laitoksen ja omatarkastuslaitoksen päätökseen.* Pykälässä säädettäisiin muutoksenhausta vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten, hyväksytyin laitoksen ja omatarkastuslaitoksen tekemiin päätöksiin, jotka koskevat vaatimustenmukaisuuden osoittavia todistuksia. Niiltä osin kuin vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokset, hyväksytyt laitos ja omatarkastuslaitos suorittavat lakiin perustuvia tarkastustehtäviä ja vaatimustenmukaisuuden arviointia, kyse on perustuslain 124 §:n mukaisesta julkisesta hallintotehtävästä. Edelleen perustuslain 124 §:n mukaan, milloin yksityisoikeudellinen oikeussubjekti hoitaa julkista hallintotehtävää, on vaatimukset oikeusturvan takaamisesta pystyttävä turvaamaan. Siten edellä mainittujen tahojen tekemiin päätöksiin tulisi voida hakea muutosta niiltä osin kuin on kyse hallintopäätöksestä.

Ehdotuksen mukaan 1 momentin oikaisuvaatimussäännöksessä viitattaisiin hallintolakiin. Yleiset säännökset oikaisuvaatimusmenettelystä ovat hallintolain 7 a luvussa. Momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen, hyväksytyin laitoksen ja omatarkastuslaitoksen ehdotetun lain nojalla tekemään päätökseen saisi vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä laitokselta siten kuin hallintolain 7 a luvussa säädetään.

Pykälän 2 momentin mukaan oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyisi hallintolainkäyttölain 12 §:n mukaan. Hallinto-oikeuden päätökseen saisi 3 momentin mukaan hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Pykälän 4 momentin mukaan vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen, hyväksytyyn laitoksen ja omatarkastuslaitoksen ehdotetun lain nojalla tekemää päätöstä olisi muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määräisi.

107 §. *Turvallisuustekniikan neuvottelukunta.* Pykälässä säädettäisiin, että työ- ja elinkeinoministeriön ja valvontaviranomaisen apuna tämän lain säännösten kehittämisessä ja seurannassa toimisi valtioneuvoston asettama turvallisuustekniikan neuvottelukunta. Turvallisuustekniikan neuvottelukunta toimii myös nykyisin painelaitelain soveltamisalaan kuuluvissa asioissa ministeriön apuna. Turvallisuustekniikan neuvottelukuntaa koskevia säädöksiä on myös muussa lainsäädännössä eli vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetussa laissa, pyroteknisten tuotteiden vaatimusten mukaisuudesta annetussa laissa (180/2015) ja räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annettavassa laissa. Tarkoitus on, että valtioneuvosto asettaisi neuvottelukunnan kolmeksi vuodeksi kerrallaan nykyisen käytännön mukaisesti.

Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin neuvottelukunnan kokoonpanosta, toimikaudesta ja tehtävistä.

108 §. *Valvontaviranomaisen oikeus myöntää poikkeuksia.* Pykälässä säädettäisiin valvontaviranomaisen oikeudesta myöntää poikkeuksia kattilalaitoksen käytön valvojan pätevyysvaatimuksesta ja kelpoisuudesta. Poikkeaminen olisi mahdollista vain erityisten syiden perusteella. Erityisenä syynä voitaisiin pitää esimerkiksi käytön valvojaksi nimettävän henkilön pitkää työkokemusta valvottavasta kattilalaitoksesta. Oikeus myöntää poikkeuksia koskisi aina vain yksittäisiä tapauksia ja olisi voimassa vain siinä kattilalaitoksessa, johon poikkeus myönnetään. Valvontaviranomainen voisi myöntää poikkeuksia myös painelaitteiden määräaikaistarkastusten aikaväleista. Kyseeseen tulisivat määräaikaistarkastuksissa suurempaan seisokkiin liittyvä tarkastusten keskittäminen samaan ajankohtaan.

109 §. *Painelaitteiden asettaminen näytteille.* Pykälä sisältäisi mahdollisuuden poiketa ehdotetussa laissa säädettyistä vaatimuksista asettaessa laitteita näytteille. Sen 1 momentin mukaan painelaitteita tai laitekokonaisuuksia, jotka eivät ole tämän päätöksen mukaisia, saataisiin asettaa näytteille messuilla, näyttelyissä, esittelytilaisuuksissa ja muissa sellaisissa tilaisuuksissa, jos näkyvässä merkinnässä selvästi ilmoitetaan, että painelaite tai laitekokonaisuus ei ole vaatimustenmukainen eikä saatavana ennen kuin se on saatettu vaatimustenmukaiseksi. Pykälän 2 momentin mukaan esittelytilaisuuksissa olisi valvontaviranomaisen asettamien vaatimusten mukaisesti toteutettava asianmukaiset suojatoimenpiteet ihmisten turvallisuuden varmistamiseksi.

16 luku **Voimaantulo**

110 §. *Voimaantulo.* Laki ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian, sillä yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin soveltaminen on alkanut jo 20 päivänä huhtikuuta 2016 ja painelaitedirektiivin soveltaminen alkaa 19 päivänä heinäkuuta 2016.

Pykälän 2 momentin mukaan ehdotetulla lailla kumottaisiin voimassa oleva painelaitelaki.

Pykälän 3 momentin mukaan voimassa olevan painelaitelain nojalla annettu asetus kattilalaitosten käytön valvojen pätevyyskirjoista jätettäisiin edelleen voimaan, kun vanha laki kumoutuisi ehdotetun uuden lain tullessa voimaan. Kattilalaitosten käytön valvojen pätevyyskirjoista annetussa asetuksessa säädetään painelaitteiden käytön valvojan pätevyydestä annettavista todistuksista ja pätevyyskirjoista. Tarkoitus on, että asetus jäisi voimaan ja sitä sovellettaisiin myös ehdotetun lain voimaantulon jälkeen.

Pykälän 4 momentin mukaan ennen ehdotetun lain voimaantuloa markkinoille saatetut painelaitteet ja laitekokonaisuudet, joiden vaatimustenmukaisuus on varmistettu lain voimaan tullessa voimassa olleiden säädösten mukaisesti, saisivat olla markkinoilla lain voimaantulon jälkeen. Lisäksi säädettäisiin, että painelaitteisiin liittyvät todistukset vaatimustenmukaisuudesta jäisivät edelleen voimaan. Säännös perustuisi painelaitedirektiivin 48 artiklaan ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin 41 artiklaan.

Pykälän 5 momentin tarkoituksena olisi, että ennen tämän lain voimaantuloa hyväksytty omatarkastuslaitos ja hyväksytty laitos saisivat jatkaa toimintaansa nimeämispäätöksessä mainituilla ehdoilla ilman erillistä uutta hyväksyntää.

Pykälän 6 momentin mukaan ennen ehdotetun lain voimaantuloa myönnettyt pätevyydostodistukset ja poikkeusluvut jäisivät voimaan annetussa laajuudessaan.

Pykälän 7 momentin mukaan valtioneuvoston 23 päivänä lokakuuta 2014 asettama turvallisuustekniikan neuvottelukunta jatkaisi toimintaansa toimikautensa loppuun saakka.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Painelaitedirektiivin ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin keskeiset tuotteita koskevat vaatimukset on sisällytetty ehdotettuun painelaitelakiin. Tarkemmat säännökset on tarkoitus antaa kummankin tuoteryhmän osalta erikseen painelaitteita ja yksinkertaisia painesäiliöitä koskevilla valtioneuvoston asetuksilla.

Valtioneuvoston asetuksilla on tarkoitus antaa tarkempia säännöksiä tuotteiden olennaisista turvallisuusvaatimuksista, luokituksista, vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä, teknisistä asiakirjoista, EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta, vaatimustenmukaisuustodistuksesta sekä tuotteiden merkinnöille, ohjeille ja turvallisuustiedoille asetettavista vaatimuksista ja laiteryhmiä koskevista erityismerkinnöistä. Koska painelaitedirektiivin ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin liitteet sisältävät runsaasti yksityiskohtaisia, osin varsin teknisiä vaatimuksia muun muassa olennaisista turvallisuusvaatimuksista sekä vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä ja luokitteluista, valtioneuvoston asetuksessa on tarkoitus säätää viittauksista direktiivien liitteisiin.

Valtioneuvoston asetuksella olisi tarkoitus antaa myös tarkempia painelaiteturvallisuutta koskevia säännöksiä. Näihin sisältyisivät muun muassa painelaitteiden ominaisuuksia koskevat tekniset säännökset ja tarkastuksiin liittyvät tekniset menettelyt. Nämä olisivat puhtaasti kansallista sääntelyä.

3 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian, sillä yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin soveltaminen on alkanut 20 päivänä huhtikuuta 2016.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Esityksellä uudistetaan painelaitelainsäädäntö vastaamaan perustuslain vaatimuksia. Eräät esitykseen sisältyvät säännökset ovat merkityksellisiä perustuslain kannalta.

4.1 Asetuksen antaminen ja lainsäädäntövallan siirtäminen

Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan tasavallan presidentti, valtioneuvosto ja ministeriö voivat antaa asetuksia laissa säädetyn valtuuden nojalla. Lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Laissa oleva perussäännös sitoo ja rajaa asetuksenantajan toimivaltaa.

Valtuuden tulee olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu. Lisäksi perustuslaista johtuu, että valtuuden kattamat asiat on määriteltävä tarkasti laissa. Myös perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan asetuksen antamiseen ja lainsäädäntövallan delegeoimiseen liittyvien valtuutusten tulee olla riittävän täsmällisiä ja tarkkarajaisia. Esimerkiksi lausunnossa PeVL 10/2014 vp painotetaan tarkkarajaisuuden ja täsmällisyyden vaatimuksia. Samassa lausunnossa perustuslakivaliokunta toteaa ympäristölainsäädännön osalta tyypilliseksi sen, että huomattava osa yksityiskohtaisesta sääntelystä jää lakia alemmanasteisiin säädöksiin. Tämä johtuu valiokunnan mukaan pitkälti siitä, että sääntelyn on tarpeen olla varsin yksityiskohtaista ja teknisluonteista. Lisäksi perustuslakivaliokunta toteaa vielä, että valtuudet ovat usein tarpeellisia Euroopan unionin runsaan ja yksityiskohtaisen lainsäädännön täytäntöönpanemiseksi. Kaikki samat argumentit soveltuvat myös ehdotettuun painelaitelakiin. Valtuuden tulee perustuslain 80 §:n 2 momentin säännöksen mukaan olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu (PeVL 46/2001 vp, s. 3/I ja PeVL 16/2002 vp, s. 2/I).

Painelaitelainsäädännön kokonaisuudistuksen eräs keskeisimpiä syitä on, ettei voimassa oleva lainsäädäntö täytä perustuslain vaatimuksia. Voimassa olevassa painelaitelainsäädännössä ei ole riittävän kattavasti säädetty yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty lain tasolla. Vanha painelaitedirektiivi ja vanha yksinkertaisista paineastioista annettu direktiivi on toimeenpantu lähes kokonaan kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksillä. Samoin painelaitteiden tarkastamista ja rekisteröintiä koskevat kansalliset säännökset on annettu lähes kokonaan kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksellä.

Lakiehdotukseen sisältyy valtuuksia antaa alemmanasteisia säännöksiä. Ehdotetussa laissa valtuutussäännökset on sijoitettu ja asiallisesti kytketty säänneltävää asiaa koskevaan pykälään (ehdotuksen 14, 16, 17, 18, 21, 23, 24, 27, 28, 40, 43, 51, 55, 56, 59, 63, 71, 72, 75, 76 ja 107 §). Valtuutukset on laadittu tarkkarajaisiksi ja täsmällisiksi. Ehdotetussa laissa säädettäisiin yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Ehdotettuun lakiin sisältyy Euroopan unionin säädöksiin perustuvia asetuksenantovaltuuksia muun muassa 14 §:ssä painelaitteiden olennaisista turvallisuusvaatimuksista, 16, 23, 24, 27, ja 28 §:ssä vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä ja teknisistä asiakirjoista sekä 17 ja 18 §:ssä tuotteisiin kiinnitettävälle merkinnöille, ohjeille ja turvallisuustiedoille asetettavista vaatimuksista. Näissä tapauksissa asetuksenantovaltuus on kytketty Euroopan unionin säädöksiin, jolloin valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa unionin säädöksiin sidottuja tarkempia säännöksiä valtuuden kattamien asioiden osalta. Valtuuden kattamat asiat on määriteltävä laissa tarkasti ja valtuuden soveltamisala on rajattu perustuslain edellyttämällä tavalla.

Ehdotetussa laissa säädettäisiin yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Valtuutukset on laadittu tarkkarajaisiksi ja täsmällisiksi. Lakiehdotuksen valtuutussäännökset eivät ole ristiriidassa perustuslain kanssa.

Painelaitedirektiivin ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin täytäntöönpano ja painelaitteita koskeva kansallinen lainsäädäntö muodostuisi seuraavasta kuuden säädöksen kokonaisuudesta: painelaitelaki, valtioneuvoston asetus painelaitteista, valtioneuvoston asetus yksinkertaisista painesäiliöistä ja valtioneuvoston asetus painelaiteturvallisuudesta, painelaitedirektiivistä, yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivistä, eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetusta laista ja eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetusta laista. Näiden lisäksi voimaan jätettäisiin nykyisen painelaitelain nojalla annettu asetus kattilalaitosten käytön valvojen pätevyyskirjoista. Painelaitelain sisällöstä merkittävä osa olisi muuta kansallista sääntelyä kuin painelaitedirektiivin ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin täytäntöönpanoa. Mainittujen direktiivien täytäntöönpano ja muu kansallinen painelaitelainsäädäntö muodostavat yhdessä tiiviin painelaiteturvallisuutta koskevien säännösten kokonaisuuden.

4.2 Hallintotehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle.

Perustuslakivaliokunta on käsitellyt hallintotehtävän antamista muulle kuin viranomaiselle esimerkiksi lausunnoissa PeVL 23/2000 vp (arpajaislaki) ja PeVL 28/2001 vp (laki yksityisistä turvallisuuspalveluista). Perustuslakivaliokunta on todennut tarkoituksenmukaisuusvaatimuksen olevan oikeudellinen edellytys, jonka täytyminen jää tapauskohtaisesti arvioitavaksi (PeVL 11/2006 vp). Tällöin on otettava huomioon muun muassa hallintotehtävän luonne (PeVL 48/2010 vp). Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle.

Perustuslakivaliokunnan kannanottojen nojalla hyvän hallinnon vaatimusten turvaaminen edellyttää, että julkista hallintotehtävää muulle kuin viranomaiselle annettaessa varmistetaan hallintotehtäviä hoitavien pätevyys ja sopivuus, hallintotehtävän hoitamiseen kohdistuva valvonta ja ohjaus sekä sääntelyn täsmällisyys ja muu asianmukaisuus. Muille kuin viranomaisille annettavien tehtävien hoitamisesta ja siinä noudatettavasta menettelystä tulee säätää lain tasolla riittävän yksityiskohtaisesti, tarkkarajaisesti ja kattavasti. Tehtävien ja mahdollisten itenäisten toimivaltuuksien määrittelyn tulee olla täsmällistä.

Lakiehdotuksen 8 luvussa tarkoitettujen yksityisoikeudellisten tarkastuslaitosten, hyväksytyin laitoksen ja omatarkastuslaitoksen, toimintaan sovelletaan nimenomaisen ehdotetun lain 49 §:n viittauksen mukaisesti hallinnon yleislakeja. Lakiehdotukseen ehdotetaan otettavaksi informatiivinen viittaus hallinnon yleislakeihin, vaikka perustuslakivaliokunnan uudemman käytännön mukaan tällaista viittausta ei enää ole tarpeen sisällyttää lakiin, koska hallinnon yleislakeja sovelletaan niiden sisältämien soveltamisalaa, viranomaisen määritelmää tai yksityisen kielellistä palveluvollisuutta koskevien säännösten nojalla myös yksityisiin niiden hoitaessa julkisia hallintotehtäviä (esim. PeVL 15/2012 vp, PeVL 13/2010 ja PeVL 42/2005 vp). Kuitenkin perustuslakivaliokunta on katsonut, että hallinnon yleislakeihin voidaan viitata säännöksissä, kunhan pykälässä luetellaan kattavasti sovellettavat hallinnon yleislait (PeVL 37/2010 vp).

Painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointi ja määräaikaistarkastusten suorittaminen ovat teknistä erityisosaamista vaativia asiantuntijatehtäviä, joiden suorittaminen on tehtävien tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi katsottu tarpeelliseksi antaa viranomaisen ulkopuolelle. Niiden osoittaminen viranomaiskoneiston ulkopuolelle ei tehtävän sisältö huomioon ottaen ole ongelmallista. Tarkoituksenmukaisuusvaatimuksen kannalta ei ole estettä osoittaa teknisluon-

HE 117/2016 vp

teisten tarkastusten toimittamista ja niihin perustuvien tarkastuskorttien ja pöytäkirjojen antamista muillekin kuin viranomaisille. Tarkastustehtävien suorittamiseen ei kuulu merkittävänä julkisen vallan käyttönä pidettäviä toimivaltuuksia.

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten ja tarkastuslaitosten toiminnassa on kyse julkisesta hallintotehtävästä. Tämän vuoksi laitoksiin liittyviä velvollisuuksia ja säädösten osia on ehdotuksessa täsmennetty nykyisen perustuslain edellyttämällä tavalla. Perustuslain mukaan annettaessa julkinen hallintotehtävä muulle kuin viranomaiselle tulee oikeusturva ja hyvän hallinnon vaatimukset taata. Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaan (PeVL 18/2007 vp, PeVL 20/2006 vp ja PeVL 33/2004) julkisen hallintotehtävän hoitaminen edellyttää, että asian käsittelyssä noudatetaan hallinnon yleislakeja ja henkilöt toimivat virkavastuulla.

Tarkastuslaitosten henkilökunta toimii ehdotetun lain 49 §:n mukaan julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan rikosoikeudellisella virkavastuulla. Jos tarkastuslaitos käyttää ulkopuolisia testaus-, tarkastus- tai muita palveluja, sen on huolehdittava, että kyseinen alihankkija täyttää lain asettamat vaatimukset ja se vastaa muutenkin alihankkijalla teettämästään työstä. Tarkastuslaitoksella on aina kokonaisvastuu asiakkaaseen nähden, eikä se voi siirtää alihankkijalle kokonaisarviointia. Näin alihankkija voidaan ymmärtää laitoksen epäitsenäiseksi tarkastajaksi (PeVL 16/2002 vp).

Lakiehdotuksen 73 §:n mukaan hyväksytty laitos arvioi käytön valvojan kelpoisuuden ja antaa pätevyyskirjan. Hyväksytty laitos arvioi ehdotetun 74 §:n mukaan myös ulkomailla suoritettujen tutkintojen tai ulkomailla hankitun ammattikokemuksen riittävyyttä ammattipätevyysdirektiivin mukaisesti.

Lakiehdotuksen 44 §:n mukaan valvontaviranomainen hyväksyy hyväksytyn laitoksen. Hyväksymisen edellytyksenä on, että hakija täyttää esitetyn lain 45—47 §:ssä säädettyt pätevyys- ja riippumattomuusvaatimukset sekä muut edellytykset.

Tarkoituksenmukaisuusvaatimus julkisen hallintotehtävän siirtämisessä muulle kuin viranomaiselle on perustuslain esitöiden ja perustuslakivaliokunnan mukaan oikeudellinen edellytys, jonka täytyminen jää tapauskohtaisesti arvioitavaksi. Tällöin on otettava huomioon muun muassa hallintotehtävän luonne (PeVL 48/2010 vp ja PeVL 53/2010 vp).

Lain 82 §:n mukaan valvontaviranomainen valvoo tarkastuslaitoksen toimintaa ja hyväksymisen edellytyksiksi säädettyjen vaatimusten täyttymistä. Lain 49 §:ssä veloitetaan tarkastuslaitos toimittamaan valvontaviranomaiselle säännöllisesti pykälässä säädettyt tiedot julkisten hallintotehtävien hoitamisesta. Lain 79 §:n nojalla valvontaviranomaisella on oikeus saada lain noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot. Lain 82 § mahdollistaa tarvittaessa valvontaviranomaisen nopean ja tiukankin puuttumisen esiintyviin epäkohtiin. Vastaavasti työ- ja elinkeinoministeriö valvoo Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvia pätevyintilaitoksia ja käyttäjien tarkastuslaitoksia lakiehdotuksen 36 §:n mukaan.

On huomattava, ettei hyväksytyn laitoksen myöntämä pätevyyskirja vielä suoraan anna ammatinharjoittamisoikeutta, vaan myös muidenkin esitetystä laissa ehdotettujen edellytysten tulee täytyä. Hyväksytyn laitoksen harkintavaltaa päätöksenteossa kaventaa olennaisesti se, että säännöksissä soveltuvan tutkinnon sisältö ja laajuus on määritelty täsmällisesti ja tarkkarajaisesti. Pätevyyskirjan edellytyksenä olevista koulutuksesta, työkokemuksesta ja turvallisuustutkinnosta ainoastaan työkokemukseen liittyy harkintaa, kun arvioidaan työkokemuksen riittävyyttä.

HE 117/2016 vp

Hyväksytylle laitokselle annettu tehtävä myöntää pätevyyskirjat on osoittautunut perustuslain 124 §:ssä tarkoitetulla tavalla tarkoituksenmukaiseksi hallinnolliseksi ratkaisuksi. Hyväksytyt laitokset ovat hoitaneet hyvin julkista hallintotehtäväänsä eikä tehtävien hoidossa ole vaarannettu perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Hyväksytyt laitoksen tehtävät säilyisivät ennallaan eikä laitokselle ehdoteta uusia tehtäviä.

Edelleen on myös huomattava, että pätevyyskirjaa koskevat säännökset koskevat ainoastaan kattilalaitoksen käytön valvojia, ei kaikkien lakiehdotuksessa tarkoitettujen painelaitteiden käytön valvojia. Pätevyyskirjan lisäksi kattilalaitoksen käytön valvojan kelpoisuus voi täytyä muilla laissa säädetyillä koulutus- ja työkokemusvaatimuksilla.

Ehdotus on sisällöllisesti pitkälti lakitekninen, eikä esitetty tuo merkittävää muutosta nykytilaan vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten ja kansallisten laitosten tehtäviin. Laissa on käyttäjien tarkastuslaitokseksi, päteväintilaitokseksi ja kotimaiseksi tarkastuslaitokseksi haakeutuvien kannalta tehokkaat muutoksenhakukeinot.

Säätely ei muodostu valtiosääntöoikeudellisesti ongelmalliseksi vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten tai tarkastuslaitosten osalta.

4.3 Oikeus työhön ja elinkeinovapaus

Säätely on merkityksellistä perustuslain 18 §:n 1 momentissa turvatun elinkeinovapauden kannalta.

Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan elinkeinolla. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään pitänyt elinkeinovapautta pääsääntönä, mutta katsonut elinkeinotoiminnan luvanvaraistamisen olevan poikkeuksellisesti mahdollista. Perustuslakivaliokunnan mukaan elinkeinon luvanvaraisuudesta on säädettävä lailla, jonka tulee täyttää perusoikeuden rajoittamiselta vaadittavat yleiset edellytykset. Elinkeinovapauden rajoitusten tulee olla täsmällisiä ja tarkkarajaisia. Niiden olennaisen sisällön, kuten rajoitusten laajuuden ja edellytysten, tulee ilmetä laista (PeVL 13/2014 ja siinä viitattut).

Säätelyn sisällön kannalta on myös tärkeää, että säännökset luvan edellytyksistä ja pysyvyydestä antavat riittävän ennustettavuuden viranomaistoiminnasta. Tältä kannalta merkitystä on muun muassa sillä, missä määrin viranomaisten toimivaltuudet määräytyvät niin sanotun sidotun harkinnan tai tarkoituksenmukaisuusharkinnan mukaisesti (esimerkiksi PeVL 32/2010 vp, PeVL 15/2008 vp, PeVL 33/2005 vp ja 66/2002 vp).

Perustuslakivaliokunta on käsitellyt toimiluvan ja elinkeinovapauden suhdetta muun muassa lausunnoissa PeVL 24/2010 vp, PeVL 33/2005 vp, PeVL 23/2000 vp ja PeVL 35/1998 vp. Rekisteröitymisvelvollisuus on valtiosääntöoikeudellisesti rinnastettu luvanvaraisuuteen (esimerkiksi PeVL 15/2008 vp, PeVL 24/2000 vp).

Ehdotetussa säätelyssä ei ole kysymys perustuslain 18 §:ssä turvatun elinkeinovapauden rajoittamisesta lupamenettelyllä.

Lakiehdotuksen 72 § vastaa asiallisesti edellä kuvattuja perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännössä asetettuja vaatimuksia. Hyväksytyt laitoksen harkintavalta on sidottu lain 73 §:ssä eli sen tulee myöntää pätevyystodistus henkilölle, joka täyttää lain vaatimukset.

HE 117/2016 vp

Perustuslakivaliokunta on elinkeinotoiminnan sääntelyn yhteydessä vakiintuneesti pitänyt luvan peruuttamista yksilön oikeusasemaan puuttavana viranomaistoimena vaikutuksiltaan jyrkempänä kuin haetun luvan epäämistä (PeVL 19/2002 vp, PeVL 28/2001 vp). Sen vuoksi valiokunta on katsonut sääntelyn oikeasuhtaisuuden kannalta välttämättömäksi sitoa luvan peruuttamismahdollisuus vakaviin tai olennaisiin rikkomuksiin tai laiminlyönteihin sekä siihen, että luvanhaltijalle mahdollisesti annetut huomautukset tai varoitukset eivät ole johtaneet toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen (esimerkiksi PeVL 32/2010 vp, PeVL 31/2006 vp, PeVL 8/2006 vp, PeVL 48/2005 vp ja PeVL 40/2002 vp). Luvanhaltijalle on lisäksi ennen toimiluvan peruuttamista varattava mahdollisuus korjata lupaedellytyksissä ilmennyt puute (PeVL 66/2002 vp).

Ehdotus sisältää täsmälliset ja tarkkarajaiset pätevyysvaatimukset kattilalaitoksen käytön valvojalle. Käytön valvojan kelpoisuus olisi elinikäinen, eikä sitä voisi peruuttaa. Lakiehdotuksen 83 §:n mukaan valvontaviranomaisella olisi kuitenkin mahdollisuus puuttua käytön valvojan toimintaan, jos käytön valvoja ei noudata esitettyä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä. Ennen kuin valvontaviranomainen voi vapauttaa käytön valvojan tehtävästään, olisi häntä kehotettava korjaamaan laiminlyönti määräajassa. Vasta sen jälkeen, jos puutteet tai laiminlyönnit ovat vakavia tai olennaisia tai jos ne annetusta kehotuksesta tai varoituksesta huolimatta eivät ole johtaneet puutteiden korjaamiseen, voi valvontaviranomainen vapauttaa käytön valvojan tehtävästään kuultuaan ensin käytön valvojaa sekä omistajaa tai haltijaa.

Painelaitteiden luovuttamisen kieltäminen merkitsee myös puuttumista perustuslain 18 §:n 1 momentissa turvattuun elinkeinovapauteen. Samankaltaisia vaikutuksia voi olla myös määräyksellä muuttua vaatimusten vastainen painelaite paineenalaiseen käyttöön soveltumattomaksi. Ehdotusta on näin ollen arvioitava perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten, erityisesti sääntelyn hyväksyttävyyden ja suhteellisuuden kannalta. Valvonnalla pyritään ihmisten turvallisuuden ja terveyden sekä omaisuuden ja ympäristön suojeluun, ja ehdotettujen valvontasäännösten katsotaan olevan perusteltuja tällaisten tärkeiden intressien suojaamiseksi. Laissa on säädetty valvonnan kohteen kannalta tehokkaat muutoksenhakukeinot.

Ehdotus sisältää EU:n tuotesääntelyyn perustuvia useita uusia tarkentavia velvoitteita talouden toimijoille korostaen entisestään valmistajan sekä tuotteita EU-alueelle maahantuovien vastuuta tuotteista tarkentaen myös tuotteita jakelevien ja valtuutettujen edustajien velvoitteita. Muutokset liittyvät erityisesti tuotteiden asiakirjojen säilyttämisvelvoitteita koskien sekä talouden toimijoiden vastuunjako selkeyttäen.

Ehdotus on sisällöllisesti pitkälti lakitekninen eikä esitetty tuo merkittävää muutosta nykytilaan eli valmistajan korostettuun rooliin varmistua tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta riittävällä huolellisuudella ennen tuotteiden markkinoille saattamista. Ehdotus ei sisällä merkittäviä muutoksia tuotteiden teknisiin ja turvallisuutta koskeviin vaatimuksiin. Painelaitteet ja laitekokonaisuudet voivat virheellisesti toimiessaan aiheuttaa merkittäviä henkilö- ja omaisuusvahinkoja. Tästä näkökulmasta ehdotettuja elinkeinovapautta jossain määrin rajoittavia säännöksiä voidaan pitää perusteltuina.

Ehdotettua sääntelyä ei siten voida pitää ongelmallisena perustuslain 18 §:n 1 momentin kannalta.

4.4 Yksityiselämän suoja

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla.

HE 117/2016 vp

Perustuslakivaliokunta on viranomaisen tietojen saamista ja luovuttamista koskevaa sääntelyä yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta arvioidessaan kiinnittänyt huomiota muun muassa siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu ja miten tiedonsaantioikeus sidotaan tietojen välttämättömyyteen. Viranomaisen tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttamismahdollisuus ovat valiokunnan mukaan voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta ”tarpeellisiin tietoihin”, jos tarkoitetut tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus ”tietojen välttämättömyydestä” jonkin tarkoituksen kannalta (esimerkiksi PeVL 10/2014 vp). Lakiehdotuksen 80 §:ssä ei tietosisältöä ole luetteloitu tyhjentävästi, mutta tietosisältö on rajattu tietojen välttämättömyyteen valvontaa varten.

Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaan henkilötietojen suojan kannalta tärkeitä sääntelykohteita rekisteröinnissä ovat ainakin rekisteröinnin tavoite, rekisteröitävien henkilötietojen sisältö, niiden sallitut käyttötarkoitukset tietojen luovutettavuus mukaan luetuna sekä tietojen säilytysaika henkilörekisterissä ja rekisteröidyn oikeusturva. Näiden seikkojen sääntelyn lain tasolla tulee olla kattavaa ja yksityiskohtaista (esimerkiksi PeVL 19/2012 vp, PeVL 38/2010 vp, PeVL 35/2004 vp ja PeVL 51/2002 vp).

Lakiehdotukseen sisältyy henkilötietojen käsittelyä koskevia säännöksiä. Henkilötietojen keräämisen liittyvä painelaiterekisteriä koskeva säännös 77 §:ssä. Ehdotetusta säännöksestä ilmevät rekisteröinnin tavoite, rekisteröitävien henkilötietojen sisältö, niiden sallitut käyttötarkoitukset sekä tietojen säilytysaika.

Ehdotetulla lailla ei säädetä kotirauhan piiriin ulottuvista toimenpiteistä.

Lakiehdotuksella ei voida katsoa puuttuvan perustuslailla suojattuihin seikkoihin. Hallituksen käsityksen mukaan esitykseen sisältyvä laki voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Painelaitelaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan painelaitteisiin ja alusten painelaitteisiin.

Vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa (719/1994) tarkoitetuista kuljetettavista painelaitteista ja kuljetettavan painelaitteen kaltaisista laitteista säädetään 12 luvussa.

Sotilaspainelaitteista sekä puolustusministeriön tai puolustusvoimien hallinnassa oleviin erityissuojattaviin kohteisiin kiinteästi asennetuista painelaitteista säädetään 13 luvussa.

Tämän lain soveltamisesta ydinlaitosten painelaitteisiin ja ydinaineiden tai ydinjätteiden kuljetuksessa käytettäviin painelaitteisiin säädetään ydinenergialaissa (990/1987).

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *painelaitteella* säiliötä, putkistoa ja muuta teknistä kokonaisuutta, jossa on tai johon voi kehittyä ylipainetta, sekä painelaitteen suojaamiseksi tarkoitettuja teknisiä kokonaisuuksia;

2) *aluksen painelaitteella* painelaitetta, joka on asennettu tai tarkoitettu asennettavaksi alukseen tai joka on tarkoitettu aluksen käyttämiseksi; aluksen painelaitteena ei kuitenkaan pidetä kaasusäiliöaluksen lastisäiliötä;

3) *sotilaspainelaitteella* yksinomaan sotilaalliseen käyttöön tarkoitettua puolustusvoimien painelaitetta sekä painelaitetta, joka on tarkoitettu puolustusvoimien aluksen käyttämiseksi; sotilaspainelaitteena ei kuitenkaan pidetä sotilasilma-aluksen painelaitetta;

4) *erityissuojattavalla kohteella* sellaista maanpuolustukselle keskeistä valtakunnallista tiedustelu-, valvonta-, johtamis-, viesti-, sähkö-, tietoliikenne-, ase- ja huoltojärjestelmää tai sen osaa, rakennetta tai tilaa, toimintaa, tietoa tai materiaalia tai johtamistilaa, jonka paljastuminen tai tuhoutuminen aiheuttaa merkittävää vahinkoa maanpuolustukselle tai puolustushallinnolle ja johon pääsyä tai josta viranomaisille annettavia tietoja on turvallisuussyistä tarpeen rajoittaa;

5) *kuljetettavalla painelaitteella* kuljetettavista painelaitteista sekä neuvoston direktiivien 76/767/ETY, 84/525/ETY, 84/526/ETY, 84/527/ETY ja 1999/36/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/35/EU 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua painelaitetta;

6) *kuljetettavan painelaitteen kaltaisella painelaitteella* painelaitetta, joka rakenteelta ja käytöltään vastaa kuljetettavaa painelaitetta;

7) *laitetekonaisuudella* valmistajan yhtenäiseksi ja toiminnalliseksi kokonaisuudeksi kokonaisia useita painelaitteita;

8) *ilmoitetulla laitoksella* Suomen viranomaisen nimeämää ja Euroopan unionin komissiolle ilmoittamaa Suomeen sijoitautunutta laitosta, jonka tehtävänä on arvioida tuotteiden vaati-

mustenmukaisuus sovellettaessa unionin yhdenmukaistamislainsäädäntöön perustuvaa kansallista lainsäädäntöä;

9) *vaatimuksenmukaisuuden arviointilaitoksella* painelaitteiden asettamista saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2014/68/EU, jäljempänä *painelaitedirektiivi*, tarkoitettua ilmoitettua laitosta, käyttäjien tarkastuslaitosta ja tunnustettua kolmantena osapuolena olevaa organisaatiota sekä yksinkertaisten painesäiliöiden asettamista saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2014/29/EU, jäljempänä *yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivi*, tarkoitettua ilmoitettua laitosta, jotka arvioivat mainittujen direktiivien säännöksiin perustuvaa vaatimustenmukaisuutta kalibroimalla, testaamalla, sertifoimalla, tarkastamalla tai muulla tavoin;

10) *yksinkertaisella painesäiliöllä* yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua yksinkertaista painesäiliötä;

11) *CE-merkinnällä* tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 765/2008, jäljempänä *NLF-asetus*, tarkoitettua merkintää, jolla valmistaja osoittaa tuotteen olevan merkinnän kiinnittämistä koskevassa unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä asetettujen sovellettavien vaatimusten mukainen;

12) *tarkastuslaitoksella* kansallisen lainsäädännön nojalla päteväksi todettua organisaatiota, joka suorittaa kansalliseen lainsäädäntöön perustuvia painelaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi tehtäviä tarkastuksia ja määräaikaistarkastuksia;

13) *valmistajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka valmistaa taikka suunnittelee tai valmistuttaa painelaitteen tai laitekokonaisuuden ja markkinoi kyseistä painelaitetta tai laitekokonaisuutta omalla nimellään tai tavaramerkillään tai käyttää sitä omiin tarkoituksiinsa;

14) *yhdenmukaistetulla standardilla* eurooppalaista standardia, joka on vahvistettu Euroopan komission esittämän pyynnön perusteella unionin yhdenmukaistamislainsäädännön soveltamiseksi;

15) *vaatimustenmukaisuuden arvioinnilla* prosessia, jossa selvitetään, ovatko tuotteeseen liittyvät tässä laissa tarkoitettut olennaiset turvallisuusvaatimukset täyttyneet;

16) *EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksella* asiakirjaa, jolla valmistaja ottaa vastuun siitä, että painelaite on Euroopan unionin lainsäädännössä edellytettyjen säännösten mukainen;

17) *markkinoilta poistamisella* kaikkia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on estää toimitusketjussa olevan tuotteen asettaminen saataville markkinoilla;

18) *materiaalien eurooppalaisella hyväksynnällä* teknistä asiakirjaa, jossa määritellään painelaitteiden valmistuksessa toistuvaan käyttöön tarkoitettujen materiaalien ominaisuudet, joista ei ole olemassa yhdenmukaistettua standardia;

19) *EU-tyyppitarkastuksella* vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn osaa, jossa ilmoitettu laitos tutkii säiliön teknisen suunnittelun sekä varmistaa ja vakuuttaa, että säiliön tekninen suunnittelu täyttää siihen sovellettavat Euroopan unionin lainsäädännön vaatimukset;

20) *sisäiseen tuotannonvalvontaan perustuvalla tyyppimukaisuudella ja säiliöiden valvotulla testauksella* vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn osaa, josta erikseen säädettyt velvoitteet täyttämällä valmistaja varmistaa ja vakuuttaa yksinomaisella vastuullaan, että kyseiset säiliöt ovat EU-tyyppitarkastustodistuksessa kuvatun tyyppin mukaisia ja täyttävät Euroopan unionin lainsäädännön vaatimukset;

21) *maahantuoja* Euroopan unioniin sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka saattaa kolmannelle maasta tuodun painelaitteen unionin markkinoille;

22) *jakelijalla* muuta toimitusketjuun kuuluvaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä kuin valmistajaa tai maahantuojaa, joka asettaa painelaitteen saataville markkinoilla;

23) *valtuutetulla edustajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on valmistajan antama kirjallinen toimeksianto hoitaa valmistajan puolesta tietyt tehtävät;

24) *markkinoille saattamisella* tuotteen asettamista ensimmäistä kertaa saataville unionin markkinoilla;

25) *asettamisella saataville markkinoilla* tuotteen toimittamista unionin markkinoille liiketoiminnan yhteydessä jakelua, kulutusta tai käyttöä varten joko maksua vastaan tai veloitusetta;

26) *talouden toimijoilla* valmistajia, valtuutettuja edustajia, maahantuoja ja jakelijoita;

27) *pätevöintilaitoksella* painelaitedirektiivissä tarkoitettua tunnustettua kolmantena osapuolena olevaa organisaatioita, joka suorittaa painelaitteiden pysyviä liitoksia ja rikkomatonta aineenkoetusta tekevien henkilöiden sekä liitosmenetelmien pätevöintiä ja hyväksymistä;

28) *käyttäjien tarkastuslaitoksella* painelaitedirektiivissä tarkoitettua vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosta, joka suorittaa tietyille painelaitteiden käyttäjäryhmille tehtäviä tarkastuksia;

29) *hyväksytyllä laitoksella* tarkastuslaitosta, jolla on oikeus suorittaa sille tässä laissa säädettyjä kansallisia painelaitteiden turvallisuuden varmistamiseen liittyviä tehtäviä;

30) *omatarkastuslaitoksella* tarkastuslaitosta, jonka oikeudet tehdä tarkastuksia on rajoitettu yksinomaan tietyille painelaitteen käyttäjäryhmille;

31) *käytön valvojalla* painelaitteen omistajan tai haltijan nimeämää henkilöä, joka vastaa painelaitteen asianmukaisesta käytämisestä;

32) *kattilalaitoksella* yhden tai useamman höyry- tai kuumavesikattilan ja niihin liittyvien putkistojen, painesäiliöiden, tukirakenteiden, polttoaineen ja syöttöveden syöttöjärjestelmien sekä rakennusten muodostamaa yhtenäistä kokonaisuutta;

33) *autoklaavilla* painelaitetta, jonka sisältöä kuumennetaan ja jossa on pikalukittava pääty, seinä tai kansi toistuvaa täyttöä ja tyhjennystä varten;

34) *höyrykattilalla* vesihöyryn tuotantoon tai muun nesteen kuin veden kuumentamiseen yli sadan celsiusasteen lämpötilaan tarkoitettua laitekokonaisuutta, johon kuuluu vähintään yksi lämmitetty painelaite, jossa on ylikuumenemisen vaara;

35) *kuumavesikattilalla* veden kuumentamiseen tarkoitettua laitekokonaisuutta, johon kuuluu vähintään yksi lämmitetty painelaite, jossa on ylikuumenemisen vaara ja jossa vettä kuumennetaan yli sadan celsiusasteen lämpötilaan;

36) *teholla* suurimmalla jatkuvalla kuormituksella höyry- tai kuumavesikattilassa nesteeseen tai höyryyn aikayksikössä siirtyvän lämpöenergian tehoa;

37) *teholuvulla* lukua, joka saadaan laskemalla yhteen kattilalaitoksen käytössä olevien eri höyry- ja kuumavesikattiloiden suurimman sallitun käyttöpaineen ja tehon lukuarvojen tulot.

3 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Painelaitteiden markkinavalvontaan sovelletaan eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettua lakia (/) ja NLF-asetusta.

Ilmoitetuille laitoksille asetetuista vaatimuksista ja ilmoitettujen laitosten valvonnasta säädetään eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetussa laissa (278/2016).

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten akkreditoinnille, markkinavalvonnalle ja kolmannesta maasta tuotavien tuotteiden ulkorajavalvonnalle sekä tuotteiden CE-merkinnälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista ja CE-merkinnän yleisistä periaatteista säädetään NLF-asetuksessa. CE-merkintää koskevien säännösten rikkomisen seuraamuksista säädetään CE-merkintärikkomuksesta annetussa laissa (187/2010).

Ilma-alusten painelaitteisiin sovelletaan ilmailulakia (864/2014) ja sen nojalla annettuja määräyksiä, jollei yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan lentoturvallisuusviraston perustamisesta sekä neuvoston direktiivin 91/670/ETY, asetuksen (EY) N:o

HE 117/2016 vp

1592/2002 ja direktiivin 2004/36/EY kumoamisesta annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta (EY) N:o 216/2008 tai sen nojalla annetuista komission asetuksista muuta johdu.

4 §

Valvontaviranomainen

Tämän lain noudattamista valvoo Turvallisuus- ja kemikaalivirasto.

Alusten painelaitteiden osalta valvontaviranomainen on Liikenteen turvallisuusvirasto. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto kuitenkin valvoo alusten painelaitteiden CE-merkinnän vaatimustenmukaisuutta.

Sotilaspainelaitteiden ja puolustusvoimien tai puolustusministeriön hallinnassa oleviin erityissuojattaviin kohteisiin kiinteästi asennettujen painelaitteiden osalta valvontaviranomainen on puolustusvoimat.

2 luku

Painelaitteiden turvallisuuden varmistaminen

5 §

Yleiset turvallisuusvaatimukset

Painelaite on suunniteltava ja valmistettava, sitä on hoidettava ja käytettävä ja se on tarkastettava niin, ettei se vaaranna kenenkään terveyttä, turvallisuutta eikä omaisuutta.

Painelaitteessa on oltava riittävät käyttöturvallisuuden varmistavat laitteet ja laitejärjestelmät ja niiden on toimittava asianmukaisesti.

6 §

Painelaitteen sijoituksen turvallisuus

Omistajan ja haltijan on sijoitettava painelaite niin, että:

- 1) vaurio- tai käyttöhäiriötilanteessa aiheutuva vaara on mahdollisimman vähäinen;
- 2) painelaitetta voidaan käyttää asianmukaisesti laitteen käyttötarkoituksen edellyttämällä tavalla; ja
- 3) painelaite voidaan asianmukaisesti tarkastaa ja pitää kunnossa.

Omistajan ja haltijan on huolehdittava, että painelaitetta ympäröivät tilat ja rakenteet suunnitellaan ja toteutetaan niin, että vaurio- tai käyttöhäiriötilanteessa aiheutuva vaara on mahdollisimman vähäinen.

7 §

Sijoitussuunnitelma

Omistajan tai haltijan on laadittava painelaitteelle sijoitussuunnitelma, jos laite voi aiheuttaa sijoituspaikkansa vuoksi merkittävää vaaraa.

Painelaitetta ei 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa saa asentaa paikalleen ennen kuin tarkastuslaitos on tarkastanut sijoitussuunnitelman ja todennut, että sijoitus on tehty 6 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

HE 117/2016 vp

Siirrettävän painelaitteen sijoitussuunnitelmassa tulee olla yleiset periaatteet, joita noudatetaan painelaitetta eri kohteisiin sijoitettaessa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään, mitkä ovat ne painelaitteen tekniset ominaisuudet, jotka voivat aiheuttaa 1 momentissa tarkoitettua merkittävää varaa.

8 §

Vaatimustenmukaisuuden osoittaminen

Painelaitteiden vaatimustenmukaisuus osoitetaan vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten ja tarkastuslaitosten tekemillä tarkastuksilla.

Vaatimustenmukaisuuden osoittamista tarkastuksilla ei edellytetä, jos paineeseen liittyvä vaara on vähäinen.

9 §

Velvollisuus osoittaa painelaitteen vaatimustenmukaisuus

Valmistajan on saattaessaan painelaitteen markkinoille voitava osoittaa, että painelaite, sen suunnittelu ja valmistus täyttävät 5 §:ssä säädetyt vaatimukset.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös sitä, joka:

- 1) vie maasta painelaitteen, jos Euroopan unionin säännöksissä edellytetään maasta viejältä 1 momentissa tarkoitettua osoitusta;
- 2) valmistaa painelaitteen omaan käyttöönsä tai toiselle luovutettavaksi;
- 3) asentaa tai korjaa painelaitteen;
- 4) aikoo ottaa käyttöön painelaitteen, jonka vaatimustenmukaisuutta ei ole osoitettu.

10 §

Painelaitteen omistajan ja haltijan velvollisuudet vaurio- ja onnettomuustilanteessa

Omistajan ja haltijan on ryhdyttävä toimenpiteisiin vaurioituneen painelaitteen korjaamiseksi tai poistamiseksi käytöstä.

Omistajan tai haltijan on viipymättä ilmoitettava valvontaviranomaiselle painelaitteen vaurioitumisesta tai paineen äkillisestä purkautumisesta aiheutuneesta henkilövahingosta tai merkittävästä omaisuusvahingosta ja avustettava valvontaviranomaista tämän tapahtuman tutkimuksessa.

11 §

Valmistajan velvollisuus ilmoittaa henkilö- ja omaisuusvahingosta

Jos painelaitteen vaurioitumisesta tai paineen äkillisestä purkautumisesta aiheutuu henkilövahinko tai merkittävä omaisuusvahinko painelaitteen valmistukseen liittyvän testauksen aikana, valmistajan on viipymättä ilmoitettava tapahtumasta valvontaviranomaiselle.

Velvollisuudesta ilmoittaa onnettomuudesta tai vaaratilanteesta Onnettomuustutkimuskeskukselle säädetään turvallisuustutkintalain (525/2011) 16 §:ssä.

12 §

Sovellettavat standardit

HE 117/2016 vp

Valvontaviranomainen julkaisee luettelon niistä standardeista, joita noudattaen painelaitteen katsotaan täyttävän tämän lain vaatimukset.

Jos standardi muuttuu tai siitä otetaan uusi painos, valvontaviranomainen päivittää standardien luettelon. Luettelon päivityshetkellä rakenteilla oleva painelaite saadaan rakentaa valmiiksi ja ottaa käyttöön päivityshetkellä voimassa olleen standardin mukaisena kolmen vuoden kuluessa päivityksestä.

3 luku

Yleiset säännökset painelaitteiden vaatimustenmukaisuudesta ja valmistajan velvollisuuksista

13 §

3 luvun soveltamisala

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan vain painelaitedirektiivissä tarkoitettuihin painelaitteisiin sekä yksinkertaisiin painesäiliöihin.

14 §

Olennaiset turvallisuusvaatimukset

Painelaitteen on täytettävä tässä laissa säädetyt olennaiset turvallisuusvaatimukset, jotta se saadaan saattaa markkinoille ja ottaa käyttöön.

Markkinoille saatettava painelaite on suunniteltava, valmistettava, tarkastettava, varustettava ja asennettava siten, että sen turvallisuus pystytään takaamaan, jos painelaitetta käytetään valmistajan ohjeiden mukaisesti tavallisissa ja kohtuudella ennakoitavissa olevissa käyttöolosuhteissa.

Painelaitteet on suunniteltava asianmukaisesti ottaen huomioon kaikki sellaiset tekijät, joiden ansiosta on mahdollista taata laitteen turvallisuus koko sen käyttöajan. Painelaitteen valmistuksessa on käytettävä sellaista tekniikkaa ja valmistusmenetelmiä, että sille suunnitelluvaiheessa vahvistetut edellytykset voidaan täyttää.

Valittaessa tarkoituksenmukaisimpia menettelytapoja vaarat on pyrittävä poistamaan tai pienentämään niitä siinä määrin kuin kohtuudella on mahdollista. Sellaisten vaarojen varalta, joita ei voida poistaa, on toteutettava tarvittavat suojatoimenpiteet. Käyttäjille on tiedotettava jäljelle jäävistä vaaroista ja ilmoitettava, jos vaaran pienentämiseksi asennuksen tai käytön aikana on tarpeen tehdä erityistoimenpiteitä.

Jos virheellisestä käytöstä aiheutuva vaara on tiedossa tai ennakoitavissa, painelaite on suunniteltava siten, että tällaisesta virheellisestä käytöstä aiheutuvat riskit voidaan välttää tai jollei tämä ole mahdollista, painelaitteen käyttäminen riskiä aiheuttavalla tavalla on kiellettyä.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä painelaitedirektiivissä ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivissä säädetyistä olennaisista turvallisuusvaatimuksista, joita sovelletaan tässä luvussa tarkoitettujen painelaitteiden suunnitteluun, valmistukseen, varustamiseen ja asentamiseen.

15 §

Vaatimustenmukaisuusolettama

Painelaitteen katsotaan täyttävän 14 §:ssä tarkoitetut olennaiset turvallisuusvaatimukset, jos se on sitä koskevan yhdenmukaistetun standardin mukainen.

16 §

Valmistajan velvollisuus varmistaa painelaitteen vaatimustenmukaisuus

Valmistajan on ennen painelaitteen markkinoille saattamista tai käyttämistä sitä omiin tarkoituksiinsa varmistettava, että laite on suunniteltu ja valmistettu 14 §:ssä tarkoitettujen olennaisien turvallisuusvaatimusten mukaisesti.

Valmistajan on suoritettava painelaitteelle soveltuvat vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt. Vaatimustenmukaisuuden arvioinnissa on käytettävä ilmoitettua laitosta, jos painelaitteeseen sovellettava vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely sitä edellyttää.

Valmistajan on lisäksi:

- 1) laadittava painelaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi tekniset asiakirjat;
- 2) laadittava EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus, kun painelaitteen vaatimustenmukaisuus on osoitettu; ja
- 3) säilytettävä painelaitetta koskevat tekniset asiakirjat ja EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus kymmenen vuotta laitteen markkinoille saattamisesta.

Tekniset asiakirjat ja EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus on laadittava suomen tai ruotsin kielellä tai muulla valvontaviranomaisen hyväksymällä kielellä.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä painelaitedirektiivissä ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivissä säädetyistä vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä, tarvittavista teknisistä asiakirjoista ja EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta.

17 §

CE-merkintä

Valmistajan on kiinnitettävä tämän luvun vaatimukset täyttävään painelaitteeseen tai sen arvokilpeen CE-merkintä ennen laitteen markkinoille saattamista, jollei muualla laissa erikseen toisin säädetä.

Merkintä on kiinnitettävä näkyvästi, helposti luettavasti ja pysyvästi. CE-merkinnän perään on merkittävä tuotannon tarkastusvaiheessa mukana olleen ilmoitetun laitoksen tunnusnumero. Ilmoitetun laitoksen tunnusnumeron kiinnittää laitos itse tai sen ohjeiden mukaisesti valmistaja tai sen valtuutettu edustaja.

CE-merkintään ja ilmoitetun laitoksen tunnusnumeroon voidaan liittää muuta tietoa, joka liittyy painelaitteen erityisriskiin ja käyttöön.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin CE-merkinnän kiinnittämisestä ja siihen liitettävistä muista tiedoista.

18 §

Ohjeet, turvallisuustiedot, merkinnät ja yhteystiedot

Valmistajan on varmistettava, että markkinoille saatettavaan painelaitteeseen liitetään ohjeet ja turvallisuustiedot. Ohjeiden ja turvallisuustietojen on oltava selkeitä, ymmärrettäviä ja helpotajuisia.

Valmistajan on varmistettava, että markkinoille saatettavaan painelaitteeseen on kiinnitetty tyyppi-, erä- tai sarjanumero tai muu merkintä, jonka avulla se voidaan tunnistaa. Jos tämä ei ole mahdollista painelaitteen koon tai luonteen vuoksi, tieto on annettava pakkauksessa tai painelaitteen mukana olevassa asiakirjassa.

HE 117/2016 vp

Valmistajan on ilmoitettava nimensä, rekisteröity tuotenimensä tai rekisteröity tavaramerkkinsä ja postiosoitteensa painelaitteessa tai, jos se ei ole mahdollista, painelaitteen pakkauksessa tai sen mukana seuraavassa asiakirjassa.

Tuotteen merkintöjen, turvallisuustietojen ja ohjeiden sekä tuotteen mukana toimitettavien asiakirjojen tulee olla suomen tai ruotsin kielellä.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä painelaitedirektiivissä ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivissä säädetyistä tuotteen merkintöjen, ohjeiden ja turvallisuustietojen vaatimuksista.

19 §

Valmistajan velvollisuus varmistaa sarjatuotannon jatkuva vaatimustenmukaisuus

Valmistajan on huolehdittava siitä, että sarjatuotannossa valmistettu painelaite on olennaisen turvallisuusvaatimusten mukainen. Valmistajan on otettava huomioon muutokset painelaitteen suunnittelussa tai ominaisuuksissa sekä muutokset yhdenmukaistetuissa standardeissa tai muissa teknisissä eritelmissä, joiden mukaiset vaatimukset painelaitteen on täytettävä.

20 §

Valmistajan velvollisuudet vaatimustenvastaisuustilanteissa

Jos valmistajalla on syytä epäillä, että sen markkinoille saattama painelaite ei täytä tämän lain vaatimuksia, valmistajan on ryhdyttävä välittömästi toimenpiteisiin painelaitteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai sitä koskevan palautusmenettelyn järjestämiseksi.

Edellä 1 momentissa tehtyjen toimenpiteiden jälkeen valmistajan on välittömästi ilmoitettava valvontaviranomaiselle vaatimustenvastaisuudesta ja annettava samalla yksityiskohtaiset tiedot vaatimustenvastaisuudesta ja kaikista toteutetuista toimenpiteistä.

Valmistajan on silloin, kun se katsoo tämän aiheelliseksi painelaitteeseen liittyvien riskien vuoksi, testattava kuluttajien terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi näyte markkinoilla saataville asetetusta painelaitteesta. Valmistajan on tutkittava valitukset, vaatimustenvastaiset painelaitteet ja painelaitteiden palautukset ja pidettävä niistä kirjaa sekä tiedotettava jakelijoille edellä tarkoitetuista toimenpiteistä.

21 §

Hyvän konepajakäytännön mukaan suunniteltavat ja valmistettavat painelaitteet

Painelaitteet, jotka ovat ominaisuuksiensa perusteella sellaisia, että niihin ei sovelleta 14 §:ssä tarkoitettuja olennaisia turvallisuusvaatimuksia, on suunniteltava ja valmistettava jos-sain Euroopan unionin jäsenvaltiossa noudatettavan hyvän konepajakäytännön mukaisesti.

Hyvän konepajakäytännön mukaan suunniteltuun tai valmistettuun painelaitteeseen ei saa kiinnittää 17 §:ssä tarkoitettua CE-merkintää.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä painelaitedirektiivissä ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivissä säädetyistä hyvän konepajakäytännön mukaan suunniteltavien ja valmistettavien painelaitteiden teknisistä ominaisuuksista.

4 luku

Painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointi

HE 117/2016 vp

22 §

4 luvun soveltamisala

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan vain painelaitedirektiivissä tarkoitettuihin painelaitteisiin.

23 §

Painelaitteiden luokitus

Painelaitteet luokitellaan vaaran suuruuden mukaan luokkiin.

Painelaitteeseen soveltuvat vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt määräytyvät sen mukaan, mihin luokkaan painelaite kuuluu.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä painelaitedirektiivissä säädetystä painelaitteiden luokituksesta.

24 §

Materiaalien eurooppalainen hyväksyntä

Painelaitteiden valmistuksessa toistuvaan käyttöön tarkoitettujen materiaalien ominaisuudet on yhdenmukaisten standardien puuttuessa vahvistettava materiaalien eurooppalaisella hyväksynnällä.

Eurooppalaisen hyväksynnän saaneiden materiaalien katsotaan olevan 14 §:ssä tarkoitettujen olennaisten turvallisuusvaatimusten mukaisia.

Materiaalien eurooppalaisen hyväksynnän myöntää yhden tai useamman materiaali- tai laitevalmistajan pyynnöstä jokin ilmoitetuista laitoksista, joka on erityisesti nimetty tähän tehtävään.

Ilmoitetun laitoksen on määriteltävä ja tehtävä tai teetettävä asianmukaiset tutkimukset ja kokeet varmistuakseen siitä, että materiaalityypit täyttävät niille asetetut vaatimukset.

Ilmoitetun laitoksen on toimitettava jäljennös myönnetystä materiaalien eurooppalaisesta hyväksynnästä Euroopan talousalueeseen kuuluville valtioille, ilmoitetuille laitoksille ja Euroopan komissiolle.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä painelaitedirektiivissä säädettyistä materiaalien eurooppalaisessa hyväksynnässä noudatettavassa menettelystä, ilmoituksista ja materiaalityypeistä. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin myös painelaitedirektiivissä säädettyistä materiaalien eurooppalaisen hyväksynnän vaatimuksista.

25 §

Materiaalien eurooppalaisen hyväksynnän peruuttaminen

Materiaalien eurooppalaisen hyväksynnän painelaitteille myöntäneen ilmoitetun laitoksen on peruutettava hyväksyntä, jos se toteaa, että kyseistä hyväksyntää ei olisi pitänyt myöntää tai jos kyseiseen materiaaliin sovelletaan yhdenmukaistettua standardia.

Ilmoitetun laitoksen on välittömästi ilmoitettava materiaalien eurooppalaisen hyväksynnän peruuttamisesta valvontaviranomaiselle, muille Euroopan talousalueeseen kuuluville valtioille, ilmoitetuille laitoksille ja Euroopan komissiolle.

5 luku

Yksinkertaisten painesäiliöiden vaatimustenmukaisuuden arviointi

26 §

5 luvun soveltamisala

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan vain yksinkertaisiin painesäiliöihin.

27 §

Yksinkertaisten painesäiliöiden vaatimustenmukaisuuden arviointi ennen valmistuksen aloittamista

Yksinkertaiselle painesäiliölle, jonka suurimman sallitun käyttöpaineen ja tilavuuden lukuarvojen tulo on yli 50 baarilitraa, on ennen valmistuksen aloittamista tehtävä EU-tyyppitarkastus.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivissä säädetyistä EU-tyyppitarkastuksesta.

28 §

Yksinkertaisten painesäiliöiden vaatimustenmukaisuuden arviointi ennen markkinoille saattamista

Ennen yksinkertaisen painesäiliön markkinoille saattamista sen vaatimustenmukaisuus on osoitettava sisäiseen tuotannonvalvontaan perustuvalla tyyppimukaisuudella ja valvotulla säiliön testauksella.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivissä säädetyistä sisäiseen tuotannonvalvontaan perustuvasta tyyppimukaisuudesta ja valvotusta säiliön testauksesta.

6 luku

Maahantuojan, jakelijan ja valtuutetun edustajan velvollisuudet

29 §

6 luvun soveltamisala

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan vain painelaitedirektiivissä tarkoitettuihin painelaitteisiin ja yksinkertaisiin painesäiliöihin.

30 §

Maahantuojan velvollisuudet

Maahantuoja saa saattaa markkinoille ainoastaan olennaiset turvallisuusvaatimukset täyttäviä painelaitteita.

Maahantuojan on ennen painelaitteen markkinoille saattamista varmistettava, että:

- 1) valmistaja on suorittanut 16 §:ssä tarkoitetun vaatimustenmukaisuuden arvioinnin;
- 2) valmistaja on laatinut tekniset asiakirjat;
- 3) painelaitteeseen on kiinnitetty CE-merkintä;

4) painelaitteen mukana on EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus;
5) painelaitteeseen on kiinnitetty 18 §:n 2 momentissa tarkoitettut laitteen tunnistetiedot ja 3 momentissa tarkoitettut valmistajan tiedot;

6) painelaitteeseen liitetään ohjeet ja turvallisuustiedot suomen tai ruotsin kielellä.
Jos painelaitteesta aiheutuu vaaraa, maahantuoja on ilmoitettava siitä valmistajalle ja valvontaviranomaiselle.

Maahantuojan on varmistettava, ettei painelaitteen vaatimustenmukaisuus vaarannu sen vastuulla olevan varastoinnin ja kuljetuksen aikana.

Maahantuojan on ilmoitettava nimensä, rekisteröity tuotenimensä tai rekisteröity tavaramerkkinsä ja postiosoitteensa, josta maahantuojan tavoittaa. Tiedot on oltava painelaitteessa tai, jos se ei ole mahdollista, painelaitteen pakkauksessa tai tuotteen mukana seuraavassa asiakirjassa.

Maahantuojan on, kymmenen vuoden ajan siitä, kun painelaite on saatettu markkinoille, pidettävä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen jäljennös valvontaviranomaisen saatavilla ja varmistettava, että tekniset asiakirjat ovat viranomaisten saatavilla.

31 §

Jakelijan velvollisuudet

Jakelijan on ennen painelaitteen asettamista saataville markkinoilla tarkistettava, että:

- 1) painelaitteen mukana on EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat;
- 2) painelaitteeseen on kiinnitetty 18 §:n 2 momentissa tarkoitettut laitteen tunnistetiedot ja 3 momentissa tarkoitettut valmistajan tiedot;
- 3) painelaitteen mukana ovat ohjeet ja turvallisuustiedot suomen tai ruotsin kielellä.

Jakelijan on huolehdittava, ettei painelaitteen vaatimustenmukaisuus vaarannu sen vastuulla olevan varastoinnin ja kuljetuksen aikana.

Jos jakelijalla on syytä epäillä, että painelaite ei ole olennaisten turvallisuusvaatimusten mukainen, jakelija saa asettaa painelaitteen saataville markkinoilla vasta, kun painelaite on tämän lain vaatimusten mukainen. Jos tuotteesta aiheutuu vaaraa, jakelijan on ilmoitettava siitä valmistajalle tai maahantuojalle ja valvontaviranomaiselle.

32 §

Valmistajan velvollisuuksien soveltaminen maahantuojaan ja jakelijaan

Maahantuojalla ja jakelijalla on samat velvollisuudet kuin valmistajalla, jos ne saattavat painelaitteen markkinoille omalla nimellään tai tavaramerkillään tai muuttavat jo markkinoille saatettua painelaitetta tavalla, joka voi vaikuttaa siihen, täyttääkö laite tässä laissa säädetyt vaatimukset.

33 §

Valtuutettu edustaja

Valtuutetun edustajan tehtäväksi ei saa antaa 16 §:n 1 momentissa eikä 3 momentin 1 kohdassa säädettyjä valmistajan velvollisuuksia.

Valtuutetun edustajan on voitava suorittaa ainakin 16 §:n 3 momentin 3 kohdassa säädetyt valmistajan tehtävät.

Valtuutetun edustajan on pyynnöstä luovutettava valvontaviranomaiselle tämän lain noudattamisen valvontaa ja täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot ja asiakirjat suomeksi tai ruotsiksi taikka muulla valvontaviranomaisen hyväksymällä kielellä sekä muutoinkin tehtävä val-

vontaviranomaisen kanssa yhteistyötä, jolla pyritään poistamaan valtuutetun edustajan toimeksiannon piiriin kuuluvien painelaitteiden aiheuttamat riskit.

34 §

Maahantuojan ja jakelijan velvollisuudet vaatimustenvastaisuustilanteissa

Maahantuojan velvollisuuksiin vaatimustenvastaisuustilanteissa sovelletaan, mitä 20 §:ssä säädetään valmistajan velvollisuuksista.

Jakelijan velvollisuuksiin vaatimustenvastaisuustilanteissa sovelletaan, mitä 20 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään valmistajan velvollisuuksista.

35 §

Tietojen luovuttaminen ja velvollisuus tehdä yhteistyötä

Valmistajan, maahantuojan ja jakelijan on pyynnöstä luovutettava valvontavalvontaviranomaiselle tämän lain noudattamisen valvontaa ja täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot ja asiakirjat suomeksi tai ruotsiksi taikka muulla valvontaviranomaisen hyväksymällä kielellä sekä muutoinkin tehtävä valvontaviranomaisen kanssa yhteistyötä painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi.

Talouden toimijan on pyynnöstä esitettävä markkinavalvontaviranomaisille tiedot:

- 1) toimijoista, jotka ovat toimittaneet sille painelaitteen;
- 2) toimijoista, joille se on toimittanut painelaitteen.

Talouden toimijan on voitava esittää 2 momentissa tarkoitetut tiedot kymmenen vuoden ajan siitä, kun sille on toimitettu painelaite tai se on toimittanut painelaitteen edelleen.

7 luku

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokset

36 §

Pätevöintilaitoksen ja käyttäjien tarkastuslaitoksen hyväksyminen ja valvonta

Työ- ja elinkeinoministeriö hyväksyy hakemuksesta pätevöintilaitoksen ja käyttäjien tarkastuslaitoksen varmistuttuaan, että laitoksen hyväksymiselle asetetut vaatimukset täyttyvät ja ilmoittaa laitoksen Euroopan unionin komissiolle ja muille jäsenvaltioille.

Hakemuksesta 1 momentissa tarkoitetuksi laitokseksi, laitoksen hyväksymisestä ja hyväksymisen peruuttamisesta säädetään eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain 4 ja 6 §:ssä.

Työ- ja elinkeinoministeriö valvoo hyväksymiään pätevöintilaitoksia ja käyttäjien tarkastuslaitoksia.

37 §

Pätevöintilaitoksen ja käyttäjien tarkastuslaitoksen yleiset vaatimukset

Pätevöintilaitoksen ja käyttäjien tarkastuslaitoksen yleisiin vaatimuksiin, toimintaa koskeviin vaatimuksiin, puolueettomuuteen, arviointihenkilöstöä koskeviin vaatimuksiin, vastuuvakuutukseen, vaatimustenmukaisuusolettamaan ja tehtävien teettämiseen alihankintana ja tytär-

HE 117/2016 vp

yhtiöllä sovelletaan, mitä eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain 7—13 §:ssä säädetään ilmoitettujen laitosten vaatimuksista.

Käyttäjien tarkastuslaitoksen yleisiin vaatimuksiin ei kuitenkaan sovelleta 1 momentissa mainitun lain 7 §:n 2 kohtaa.

38 §

Käyttäjien tarkastuslaitosta koskevat erityiset vaatimukset

Käyttäjien tarkastuslaitoksen on oltava osa painelaitteen omistajan ja haltijan organisaatiota. Käyttäjien tarkastuslaitoksella on kuitenkin oltava sellainen rakenne, että se voidaan tunnistaa.

Käyttäjien tarkastuslaitoksen on käytettävä sen organisaation raportointimenetelmiä, jonka osa laitos on. Raportointimenetelmien on osoitettava ja taattava käyttäjien tarkastuslaitoksen puolueettomuus.

Käyttäjien tarkastuslaitokselta ei edellytetä eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain 11 §:ssä tarkoitettua vastuuvakuutusta, jos vastuu siitä kuuluu organisaatiolle, jonka osa laitos on.

39 §

Pätevöintilaitoksen ja käyttäjien tarkastuslaitoksen yleiset velvollisuudet ja velvollisuus antaa tietoja

Pätevöintilaitoksen ja käyttäjien tarkastuslaitoksen sekä niiden tytäryhtiöiden ja alihankkijoiden yleisiin velvollisuuksiin sovelletaan, mitä eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain 14 §:ssä säädetään ilmoitettujen laitosten ja niiden tytäryhtiöiden ja alihankkijoiden yleisistä velvollisuuksista.

Pätevöintilaitoksen ja käyttäjien tarkastuslaitoksen velvollisuuteen antaa tietoja viranomaisille ja muille vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksille sovelletaan, mitä 1 momentissa mainitun lain 15 §:ssä säädetään ilmoitettujen laitosten velvollisuudesta antaa tietoja viranomaisille ja vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksille.

40 §

Todistukset vaatimustenmukaisuudesta

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen on annettava valmistajalle painelaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittava todistus, jos painelaite täyttää tämän lain vaatimukset ja siihen sovellettava vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely edellyttää todistuksen antamista.

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen on säilytettävä jäljennökset 1 momentissa tarkoitetuista todistuksista ja niiden lisäyksistä sekä teknisistä asiakirjoista, valmistajan toimitamat asiakirjat mukaan luettuina, kyseisen todistuksen voimassaolon päättymiseen saakka.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä painelaitedirektiivissä ja yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivissä säädetyistä vaatimustenmukaisuuden osoittavista todistuksista, todistusten antamisen edellytyksistä ja todistusten sisällöstä.

41 §

Todistuksen antamatta jättäminen tai sen peruuttaminen

HE 117/2016 vp

Jos vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos havaitsee, että painelaite ei täytä sitä koskevia olennaisia turvallisuusvaatimuksia, sen on vaadittava valmistajaa korjaamaan puute eikä se saa antaa valmistajalle todistusta vaatimustenmukaisuudesta.

Jos vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos katsoo vaatimustenmukaisuuden osoittavan todistuksen antamisen jälkeen, ettei painelaite enää ole olennaisten turvallisuusvaatimusten mukainen, sen on vaadittava valmistajaa korjaamaan puute ja tarvittaessa peruutettava todistuksen voimassaolo väliaikaisesti tai pysyvästi.

Jos puutetta ei korjata tai toimenpiteillä ei ole vaadittua vaikutusta, vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen on tarpeen mukaan peruutettava todistuksen voimassaolo väliaikaisesti tai pysyvästi tai myönnettävä se rajoitettuna.

42 §

Pätevöintilaitoksen suorittamaa vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevat rajoitukset

Pätevöintilaitos saa arvioida vain painelaitteen pysyviä liitoksia ja liitosmenetelmien pätevyyttä koskevan vaatimustenmukaisuuden.

43 §

Käyttäjien tarkastuslaitoksen suorittamaa vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevat rajoitukset

Käyttäjien tarkastuslaitos saa suorittaa vaatimustenmukaisuuden arviointia vain sille organisaatiolle, jonka osa se on.

Käyttäjien tarkastuslaitoksen olennaisten turvallisuusvaatimusten mukaisiksi arvioimia painelaitteita saa käyttää ainoastaan organisaatiossa, johon laitos kuuluu.

Organisaation on noudatettava painelaitteiden suunnittelun, valmistuksen, tarkastusten, huollon ja käytön teknisiä eritelmiä koskevia yhteisiä turvallisuusperiaatteita.

Painelaitteissa, joiden vaatimustenmukaisuuden on arvioinut käyttäjien tarkastuslaitos, ei saa olla CE-merkintää.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä painelaitedirektiivissä säädetyistä käyttäjien tarkastuslaitosten noudattamasta vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelystä.

8 luku

Tarkastuslaitokset

44 §

Tarkastuslaitoksen hyväksyminen

Valvontaviranomainen hyväksyy tarkastuslaitoksen suorittamaan tässä laissa tarkastuslaitokselle säädettyjä tehtäviä.

Hyväksyminen on voimassa määräajan. Tarkastuslaitokselle voidaan asettaa sen toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja muita ehtoja.

Tarkastuslaitoksen hyväksymistä koskevaan hakemukseen on liitettävä 45 ja 46 §:ssä säädettyjen vaatimusten täyttymistä osoittavat asiakirjat. Asiakirjoihin tulee liittää Turvallisuus- ja kemikaaliviraston akkreditointiyksikön antama todistus tai lausunto vaatimusten täyttymisestä.

45 §

Tarkastuslaitokseen sovellettavat yleiset vaatimukset

Tarkastuslaitoksen hyväksymisen edellytyksenä on, että:

- 1) laitos on Suomessa rekisteröity oikeushenkilö;
- 2) laitos ja sen henkilökunta suorittavat arviointi- ja tarkastustoimet ammattitaitoisesti sekä teknisesti pätevästi;
- 3) laitos ja sen henkilökunta eivät saa olla sellaisen painostuksen taikka taloudellisen tai muun vaikutuksen alaisia, joka voisi vaikuttaa heidän arviointiinsa tai tarkastuksen tuloksiin, erityisesti niiden henkilöiden tai henkilöryhmien taholta, joille on etua tarkastuksen tuloksesta;
- 4) laitoksen tarkastushenkilöstön on oltava puolueetonta eikä henkilöstön palkkaus saa olla riippuvainen suoritettujen tarkastusten määrästä eikä niiden tuloksista;
- 5) laitoksen käytettävissä on oltava tarvittava henkilöstö ja tarvittavat välineet, jotta se voi asianmukaisesti hoitaa ne tekniset ja hallinnolliset tehtävät, jotka liittyvät tarkastukseen ja valvontaan, sekä mahdollisuus käyttää erikoistarkastuksiin tarvittavia laitteita;
- 6) laitoksella on tarkastuslaitostehtäviin liittyvien asiakirjojen luotettava ja tarkoituksenmukainen ylläpito- ja tallennusjärjestelmä;
- 7) laitoksella on toiminnan laajuus ja luonne huomioon ottaen riittävä vastuuvakuutus toiminnasta aiheutuvien vahinkojen korvaamiseksi.

46 §

Tarkastuslaitoksen arviointihenkilöstöä koskevat vaatimukset

Tarkastuslaitoksen arviointihenkilöstöllä on oltava:

- 1) hyvä tekninen tietämys sekä ammatillinen osaaminen ja koulutus;
- 2) riittävät tiedot tehtäviä tarkastuksia koskevista vaatimuksista ja riittävä kokemus tällaisten tarkastusten suorittamisesta;
- 3) kyky laatia todistuksia, pöytäkirjoja ja selostuksia, joilla todennetaan tarkastuksen tulokset.

47 §

Hyväksytyä laitosta koskevat erityiset vaatimukset

Hyväksytyä laitosta, sen johtaja ja henkilökunta eivät saa olla laitoksen tarkastamien painelaitteiden suunnittelijoita, valmistajia, toimittajia, asentajia tai käyttäjiä eivätkä näiden edustajia.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut tahot eivät saa suoraan tai edustajina osallistua painelaitteiden suunnitteluun, valmistamiseen, markkinoille saattamiseen eivätkä kunnossapitoon. Painelaitteen valmistaja ja hyväksytyä laitosta saavat kuitenkin vaihtaa teknisiä tietoja.

48 §

Omatarkastuslaitosta koskevat erityiset vaatimukset

Omatarkastuslaitoksen erityisiin vaatimuksiin sovelletaan, mitä 38 §:ssä säädetään käyttäjien tarkastuslaitosta koskevista erityisistä vaatimuksista.

Omatarkastuslaitos ei saa olla vastuussa tarkastamiensa painelaitteiden suunnittelusta, valmistuksesta, toimituksista, asennuksesta, käytöstä eikä huollosta, eikä se saa olla osallisena sellaisessa toiminnassa, joka vaikuttaisi sen arviointien puolueettomuuteen tai tarkastustoimien luotettavuuteen.

49 §

Tarkastuslaitoksen yleiset velvollisuudet

Hyväksytyt laitoksen ja omatarkastuslaitoksen henkilökunta toimii tässä laissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan rikosoikeudellisella virkavastuulla. Vahingonkorvauksesta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Tarkastuslaitos voi käyttää ulkopuolisia testaus-, tarkastus- tai arviointipalveluja. Tällöin tarkastuslaitoksen on huolehdittava, että ulkopuolinen palvelun suorittaja täyttää 45—48 §:ssä tarkastuslaitokselle säädetty vaatimukset. Laitos vastaa alihankkijan tekemästä työstä.

Tarkastuslaitoksen on ilmoitettava valvontaviranomaiselle kaikista toimintansa sellaisista muutoksista, joilla on vaikutusta hyväksymisen edellytyksiin.

Tarkastuslaitoksen on annettava valvontaviranomaiselle tiedot havaitsemistaan yleistä painelaiteturvallisuutta vaarantavista asioista.

Tarkastuslaitoksen on annettava valvontaviranomaiselle vuosittain kertomus toiminnastaan.

Tarkastuslaitoksen tässä laissa tarkoitettujen julkisen hallintotehtävän hoitamiseen liittyvistä yleisistä velvollisuuksista säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), hallintolaissa (434/2003), sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), kielilaissa (423/2003) ja henkilötietolaissa (523/1999).

50 §

Omatarkastuslaitoksen toimintaa koskevat rajoitukset

Omatarkastuslaitos saa tarkastaa vain sen organisaation painelaitteita, jonka osa se on.

Omatarkastuslaitoksen toimintaa koskevista rajoituksista on lisäksi voimassa, mitä 43 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään käyttäjien tarkastuslaitosta koskevista rajoituksista.

9 luku

Painelaitteiden tarkastaminen

51 §

Rekisteröintivelvollisuus

Omistajan ja haltijan on ilmoitettava painelaite rekisteröitäväksi 55 §:ssä säädetyn ensimmäisen määräaikaistarkastuksen yhteydessä, jos painelaite voi aiheuttaa merkittävää vaaraa.

Omistajan ja haltijan on tehtävä rekisteröintiä koskeva ilmoitus tarkastuslaitokselle. Ilmoituksesta on käytävä ilmi painelaitteen tekniset tiedot, sijainti sekä painelaitteen valmistaja, maahantuoja, omistaja ja käytön valvoja.

Rekisteröitävän painelaitteen omistajan tai haltijan on ilmoitettava valvontaviranomaiselle painelaitteen omistajaa, haltijaa, sijaintia ja käytön valvojaa koskevien tietojen muutokset.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin, mitkä ovat ne painelaitteen tekniset ominaisuudet, jotka voivat aiheuttaa 1 momentissa tarkoitettua merkittävää vaaraa.

52 §

Velvollisuudet rekisteröintiä koskevan ilmoituksen yhteydessä

Tarkastuslaitoksen on tarkastettava rekisteröintiä koskeva ilmoitus ja täydennettävä se ensimmäisen määräaikaistarkastuksen ajankohtaa ja tarkastuksen tuloksia koskevilla tiedoilla ja seuraavan määräaikaistarkastuksen tarkastuslajia ja ajankohtaa koskevilla tiedoilla sekä toimitettava nämä tiedot valvontaviranomaiselle.

Tarkastuslaitoksen on toimitettava valvontaviranomaiselle vastaavat tiedot myös määräaikaistarkastusten siirroista ja muutostarkastuksista.

Jos määräaikaistarkastus on korvattu 63 tai 64 §:ssä säädettyillä toimenpiteillä, omistajan tai haltijan on toimitettava 1 ja 2 momentissa tarkoitettut tiedot valvontaviranomaiselle.

53 §

Velvollisuus huolehtia painelaitteen tarkastamisesta

Rekisteröitävän painelaitteen omistajan tai haltijan on huolehdittava, että painelaitteelle tehdään käyttönoton yhteydessä ensimmäinen määräaikaistarkastus.

Rekisteröidyn painelaitteen omistajan tai haltijan on huolehdittava, että painelaitteelle tehdään 56—59 §:ssä tarkoitettut määräaikaistarkastukset tai ne korvataan 63 ja 64 §:ssä säädettyllä tavalla.

Painelaitteen omistajan tai haltijan on huolehdittava, että painelaitteelle tehdään tarvittaessa 61 tai 62 §:ssä säädetty muutostarkastus sen varmistamiseksi, että painelaite ei asianmukaisesti käytettynä vaaranna kenenkään terveyttä, turvallisuutta tai omaisuutta.

Edellä 2 momentissa säädettyä ei sovelleta käytöstä poistettuun painelaitteeseen, jonka käytöstä poistamisesta on ilmoitettu valvontaviranomaiselle.

54 §

Tarkastuslaitoksen velvollisuus suorittaa tarkastustoimintaa

Tarkastuslaitoksen on suoritettava painelaitteelle 55—62 §:ssä säädetyt tarkastukset. Tarkastuslaitos myös hyväksyy 63 ja 64 §:ssä säädetyt määräaikaistarkastukset korvaavat menettelyt.

Tarkastuslaitoksen on hyväksyttävä 55—59 §:ssä säädettyjen tarkastusten osaksi Euroopan talousalueeseen kuuluvissa valtioissa suoritettut toimenpiteet, jos niistä esitetään hyväksyttävä selvitys.

55 §

Ensimmäinen määräaikaistarkastus

Painelaitteen ensimmäisessä määräaikaistarkastuksessa on:

- 1) rekisteröitävä painelaite 51 §:ssä tarkoitettulla tavalla;
- 2) vahvistettava painelaitteen käyttöarvot;
- 3) määrättävä seuraavan määräaikaistarkastuksen laji ja ajankohta;
- 4) merkittävä painelaitteeseen tai sen arvokilpeen painelaitteen rekisterinumero sekä seuraavan määräaikaistarkastuksen ajankohta kuukauden tarkkuudella.

Ensimmäisessä määräaikaistarkastuksessa on tarkastettava, että:

- 1) painelaitteen merkinnät ja käyttöohjeet on laadittu 18 §:ssä tarkoitettulla tavalla ja EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus on laadittu 16 §:n 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla;
- 2) painelaite on sijoitettu 6 §:ssä tarkoitettulla tavalla;
- 3) painelaitetta voidaan käyttää turvallisesti ja se voi toimia turvallisesti siinä järjestelmässä, johon se on liitetty;
- 4) käytön valvojalla on 72 §:ssä tarkoitettu pätevyys ja asiantuntemus;
- 5) painelaitteessa on riittävät käyttöturvallisuuteen vaikuttavat laitteet ja laitejärjestelmät ja ne toimivat asianmukaisesti;

6) elektroninen tai ohjelmoitava, suojaus- ja lukitustoiminnot sisältävä automaatiojärjestelmä ja sen laitoskohtainen toteutus ovat asianmukaiset, ellei näiden seikkojen arviointi ole sisällynyt vaatimustenmukaisuuden arviointiin.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ensimmäisen määräaikaistarkastuksen sisällöstä ja siihen kuuluvista tarkastuksista kattilalaitosten ja ulos sijoitettavien painelaitteiden osalta.

56 §

Seuraavat määräaikaistarkastukset

Seuraavat määräaikaistarkastukset ovat joko käyttötarkastuksia, sisäpuolisia tarkastuksia tai määräaikaista painekokeita.

Määräaikaistarkastuksessa tarkastuslaitoksen on määrättävä seuraavan määräaikaistarkastuksen laji ja ajankohta. Painelaitteeseen on merkittävä seuraavan määräaikaistarkastuksen ajankohta kuukauden tarkkuudella.

Tarkastuslaitoksen on lyhennettävä 57 §:n 3 momentissa, 58 §:n 3 momentissa ja 59 §:n 3 momentissa säädettyjä määräaikaistarkastusten aikavälejä, jos painelaitteen kunto sekä käyttöolosuhteet, hoito, valmistajan ohjeet tai tarkastustulokset sitä edellyttävät.

Tarkastuslaitos voi omistajan tai haltijan pyynnöstä pidentää 57 §:n 3 momentissa, 58 §:n 3 momentissa ja 59 §:n 3 momentissa säädettyjä tarkastusten aikavälejä, jos painelaitteen kunto sekä käyttöolosuhteet, hoito, valmistajan ohjeet tai tarkastustulokset sen sallivat.

Määräaikaistarkastuksen ajankohtaa voidaan siirtää enintään 13 kuukaudella eteenpäin, ellei jäljempänä laissa säädetä lyhyemmästä ajasta. Siirto ei vaikuta seuraavien määräaikaistarkastusten ajankohtiin.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin rekisteröitävän painelaitteen putkiston määräaikaistarkastuksesta.

57 §

Käyttötarkastus

Painelaitteen käyttötarkastuksessa on tarkastettava, että:

1) painelaitteessa on riittävät käyttöturvallisuuden varmistavat laitteet ja laitejärjestelmät ja että ne toimivat asianmukaisesti;

2) käytön valvojalla on 72 §:ssä tarkoitettu pätevyys ja asiantuntemus;

3) painelaitteen, sen varusteiden, eristeiden, sääsuojiin ja muiden ulkoisten rakenteiden kunto on asianmukainen;

4) painelaite voi toimia turvallisesti siinä järjestelmässä, johon se on liitetty; ja

5) kattilalaitoksen vaaran arviointi on tehty 65 §:ssä säädetyllä tavalla ja kattilalaitoksen käytön valvonnan vaatimukset täyttyvät 75 §:ssä säädetyllä tavalla.

Omistajan tai haltijan on esitettävä tarkastuslaitokselle käyttötarkastuksen yhteydessä selvitys edellisen käyttötarkastuksen jälkeen tehdyistä korjaustoista.

Käyttötarkastusten aikavälit saavat olla enintään:

1) kaksi vuotta:

a) höyry- ja kuumavesikattilalle;

b) autoklaaville;

c) paineella tyhjennettävälle kuljetussäiliölle, joka on paineellinen vain tyhjennettäessä;

d) lujitemuoviselle säiliölle;

e) kalkki- ja sementtituotteiden karkaisuun käytetylle painesäiliölle;

2) neljä vuotta muulle painelaitteelle.

Käyttötarkastusten aikaväliä saa pidentää enintään yhdellä vuodella.

58 §

Sisäpuolinen tarkastus

Painelaitteen sisäpuolisessa tarkastuksessa on tarkastettava, että painelaitteessa ja sen varusteissa ei ole vikoja eikä ominaisuuksia, jotka voivat vaarantaa painelaitteen turvallisen käytön.

Painelaitteeseen liittyvän putkiston tarkastukset voidaan korvata 63 §:ssä säädetyllä seurannalla. Seurannasta ei tarvitse ilmoittaa valvontaviranomaiselle.

Sisäpuolisten tarkastusten aikavälit saavat olla enintään:

- 1) kaksi vuotta:
 - a) lujitemuoviselle säiliölle;
 - b) kalkki- ja sementtituotteiden karkaisuun käytetylle painesäiliölle;
- 2) kahdeksan vuotta painesäiliölle, jonka sisältö ei syövytä eikä muutenkaan vaikuta haitallisesti painelaitteen seinämään;
- 3) neljä vuotta muulle painelaitteelle.

59 §

Määräaikainen painekoe

Painelaitteen painekokeessa on todettava, ovatko painelaitteen paineenalaiset seinämät tiiviit koepaineessa ja esiintyykö rakenteessa turvallisuutta vaarantavia muodonmuutoksia. Kokeen tekemisessä on otettava huomioon painelaitteen valmistajan mahdollinen ohje.

Painekoe on tehtävä noudattaen tarpeellista varovaisuutta.

Painekoe on tehtävä joka toisen sisäpuolisen tarkastuksen yhteydessä. Koetta ei tarvitse kuitenkaan tehdä painesäiliölle ja putkistolle, joiden sisäpuolisessa tarkastuksessa on voitu riittävästi varmistua rakenteen eheydestä ja lujuudesta.

Kokeen tekemättä jättämisen perustelut on esitettävä tarkastuspöytäkirjassa ja mahdollisuus kokeen tekemättä jättämiseen on arvioitava uudestaan seuraavassa sisäpuolisessa tarkastuksessa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin painekokeessa noudatettavasta menettelystä.

60 §

Upotustarkastus

Maalla osittain tai kokonaan peitettävää rekisteröitävää painelaitetta ei saa peittää ennen kuin tarkastuslaitos on tehnyt painelaitteelle ja siihen liitettylle putkistolle upotustarkastuksen.

Upotustarkastuksessa on todettava, onko painelaite ja siihen liitetty putkisto riittävästi suojattu, vaarantaako maaperän epätasaisuus tai liikkeet painelaitteen turvallisuutta ja onko käytettävä maa-aines peittämiseen sopivaa.

61 §

Muutostarkastus

Muutostarkastus on tehtävä ennen uutta käyttöönottoa painelaitteelle:

- 1) joka on vahingoittunut;
- 2) jonka käyttöturvallisuuteen vaikuttavia laitteita tai laitejärjestelmiä on merkittävästi muutettu; tai

- 3) jonka käyttötarkoitusta tai sallittuja käyttöarvoja on tarkoitus muuttaa.
Muutostarkastus on tehtävä rekisteröidylle painelaitteelle:
- 1) joka on asennettu uuteen paikkaan;
 - 2) joka on siirretty tai jota on muutettu siten, että hyväksytyä sijoitussuunnitelmaa ei voida noudattaa; tai
 - 3) joka on ollut valvontaviranomaiselle ilmoitettuna poissa käytöstä yli vuoden ja otetaan uudelleen käyttöön.
- Muutostarkastus tehdään noudattaen, mitä 55 §:ssä säädetään ensimmäisestä määräaikaistarkastuksesta, ja siinä tarkastetaan, että muutos on tehty asianmukaisesti.

62 §

Muutostarkastukset eräissä tilanteissa

- Muutostarkastus on lisäksi tehtävä ennen painelaitteen käyttöönottoa:
- 1) painelaitteelle, joka on tuotu maahan Euroopan talousalueeseen kuuluvasta valtiosta ja valmistettu ennen vaatimusta painelaitteen CE-merkinnästä;
 - 2) painelaitteelle, jonka vaatimustenmukaisuuden käyttäjien tarkastuslaitos tai omatarkastuslaitos on arvioinut ja jota aiotaan käyttää muualla kuin laitoksessa, jonka toimintaa harjoittavaan organisaatioon käyttäjien tarkastuslaitos tai omatarkastuslaitos kuuluu.
- Edellä 1 momentissa tarkoitetussa muutostarkastuksessa on arvioitava painelaitetta koskevien asiakirjojen avulla ja painelaitetta tutkimalla, että painelaite vastaa kunnoltaan ja muulta turvallisuustasoltaan 5 §:ssä säädettyjä yleisiä turvallisuusvaatimuksia. Jos painelaitteeseen sovelletaan 14 §:ssä säädettyjä olennaisia turvallisuusvaatimuksia, tarkastuksessa on arvioitava myös, vastaako painelaite näitä vaatimuksia. Muutostarkastuksessa noudatetaan, mitä 55 §:ssä säädetään ensimmäisestä määräaikaistarkastuksesta.

63 §

Määräaikaistarkastusten korvaaminen painelaitteen seurannalla

Määräaikaistarkastukset voidaan osittain tai kokonaan korvata rekisteröidyn painelaitteen omistajan tai haltijan suorittamalla painelaitteen seurannalla, jos painelaitteen turvallisuudesta voidaan seurannan avulla varmistua.

Omistajan tai haltijan tulee sopia painelaitteen seurannasta hyväksytyyn laitoksen kanssa ja seurannasta on tehtävä kirjallinen suunnitelma.

Omistajan tai haltijan on ilmoitettava valvontaviranomaiselle seurannasta ja seurannan piiriin kuuluvien painelaitteiden rekisterinumero.

Määräaikaistarkastuksia on ryhdyttävä tekemään uudestaan, jos omistaja, haltija, hyväksytty laitos tai valvontaviranomainen katsoo, ettei painelaitteen seurannalla voida arvioida, täyttääkö painelaite 5 §:ssä säädettyt yleiset turvallisuusvaatimukset. Jos painelaitteeseen sovelletaan 14 §:ssä säädettyjä olennaisia turvallisuusvaatimuksia, seurannassa on voitava arvioida, täyttääkö painelaite myös nämä vaatimukset.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin, mitkä määräaikaistarkastukset tai niiden osat voidaan korvata painelaitteen seurannalla.

64 §

Määräaikaistarkastusten korvaaminen kunnonvalvontajärjestelmällä

Edellä 56 §:n 6 momentissa ja 57—59 §:ssä tarkoitettu määräaikaistarkastus voidaan korvata hyväksytyin laitoksen tarkastuskohdetta varten vahvistamalla kunnonvalvontajärjestelmällä, jos se vaikutukseltaan vastaa määräaikaistarkastusta.

Kunnonvalvontajärjestelmä on laadittava kirjallisesti. Siinä on määriteltävä valvontajärjestelmään osallistuvien henkilöiden tehtävät ja pätevyysvaatimukset sekä valvonnan edellyttämien mittalaitteiden kunnossapito.

Määräaikaistarkastukset korvaavien toimenpiteiden määrissä, sisällöissä ja ajankohdissa on otettava huomioon tarkastuskohteen riskeistä, käytöstä ja tarkastuksista saadut tiedot.

Painelaitteen omistajan tai haltijan on ilmoitettava kunnonvalvontajärjestelmään kuuluvat rekisteröidyt painelaitteet ja niitä koskeva tarkastus- ja seurantaohjelma valvontaviranomaiselle, joka voi asettaa ehtoja järjestelmän tai ohjelman toteutukselle.

Painelaitteen omistajan tai haltijan on jatkuvasti kehitettävä kunnonvalvontajärjestelmää painelaitteen käytöstä ja tarkastuksesta saatujen tietojen avulla.

Määräaikaistarkastuksia on ryhdyttävä tekemään uudestaan, jos omistaja, haltija, hyväksytty laitos tai valvontaviranomainen katsoo, ettei vahvistetulla kunnonvalvontajärjestelmällä voida arvioida, täyttääkö painelaite 5 §:ssä säädetyt yleiset turvallisuusvaatimukset. Jos painelaitteeseen sovelletaan 14 §:ssä säädettyjä olennaisia turvallisuusvaatimuksia, kunnonvalvontajärjestelmällä on voitava arvioida, täyttääkö painelaite myös nämä vaatimukset.

65 §

Kattilalaitoksen vaaran arviointi ja vaaratilanteisiin varautuminen

Käyttöönoton jälkeisen turvallisuuden varmistamiseksi omistajan ja haltijan on tehtävä vaaran arviointi kattilalaitoksessa:

- 1) jossa on painelaiterekisteriin rekisteröitävä höyrykattila, jonka teho on yli 6 megawattia;
- 2) jossa on painelaiterekisteriin rekisteröitävä kuumavesikattila, jonka teho on yli 15 megawattia; tai
- 3) joka sijoitetaan maan alle.

Kattilalaitoksen vaaran arvioinnista on käytävä ilmi:

1) kattilalaitoksen käyttöön liittyvät vaaratilanteet ja olosuhteet, joissa onnettomuus on mahdollinen;

2) kattilalaitoksen käyttökonekannasta aiheutuvat vaaratilanteet; ja

3) kuvaus tyypillisistä ja suurimmista mahdollisista vaaratilanteista sekä niihin johtavista käyttövirheistä, virhetoiminnoista, laitteiden vikaantumisista ja vaurioista ja muista syistä.

Vaaran arvioinnissa tunnistettuihin vaaratilanteisiin on varauduttava ja selvitettävä niistä vaaran arvioinnissa 2 momentissa säädetyin lisäasiain lisäksi vähintään:

1) miten vaaratilanteiden ehkäisemiseen on varauduttu kattilalaitoksen normaalikäytön ja korjaus- ja huoltotöiden sekä erilaisten häiriötilanteiden yhteydessä;

2) millaisiin toimenpiteisiin tehtyjen selvitysten johdosta on ryhdytty; ja

3) millaisia suojausjärjestelmiä tunnistettujen vaarojen estämiseksi tai niiden seuraamusten pienentämiseksi on tarkoitus käyttää, mitä järjestelmien toiminnoilta ja luotettavuudelta vaaditaan ja miten näiden vaatimusten täytyminen on varmistettu.

Tarkastuslaitoksen on tarkastettava vaaran arviointi.

66 §

Tarkastuspöytäkirja

Tarkastuslaitoksen on annettava tarkastusta pyytäneelle tarkastuspöytäkirja 55—62 §:ssä tarkoitettuna tarkastuksen tekemisestä. Tarkastuspöytäkirjaan on liitettävä 54 §:n 2 momentissa

HE 117/2016 vp

tarkoitettu selvitys, jos tarkastusten osaksi on hyväksytty Euroopan talousalueeseen kuuluvissa valtioissa suoritettuja toimenpiteitä.

67 §

Välitön vaara

Jos tarkastuslaitos havaitsee tarkastuksen yhteydessä, että painelaitteen käyttö aiheuttaa välittömän vaaran, tarkastuslaitoksen on kehoitettava käytön valvojaa taikka omistajan tai haltijan edustajaa ryhtymään heti toimenpiteisiin vaaran poistamiseksi.

Tarkastuslaitoksen on ilmoitettava asiasta kirjallisesti painelaitteen omistajalle tai haltijalle ja lähetettävä ilmoituksesta jäljennös valvontaviranomaiselle ja käytön valvojalle.

Painelaitteen omistajan tai haltijan on pyydetävä 1 momentissa tarkoitettun vaaran korjaamiseksi suoritettujen toimenpiteiden jälkeen tarkastuslaitosta tekemään painelaitteelle 61 §:ssä tarkoitettu muutostarkastus.

68 §

Viat ja puutteet

Jos tarkastuksessa todetaan, että painelaitteessa on vikoja tai puutteita, jotka vähentävät painelaitteen käytön turvallisuutta, tarkastuslaitoksen on ilmoitettava käytön valvojalle taikka omistajan tai haltijan edustajalle, ettei painelaitteen käyttö ole turvallista.

Painelaitteen omistajan tai haltijan on pyydetävä vian ja puutteen korjaamiseksi suoritettujen toimenpiteiden jälkeen tarkastuslaitosta tekemään painelaitteelle 61 §:ssä tarkoitettu muutostarkastus.

Jos tarkastuslaitos pitää painelaitteen puutteita vakavina, mutta ne eivät edellytä 1 momentissa tai 67 §:n 1 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä, tarkastuspöytäkirjaan on kirjattava puutteet ja sovittava puutteiden poistamisen tai painelaitteen käytön lopettamisen määräajasta. Tarkastuslaitoksen on valvottava, että sovitut toimet toteutetaan.

Valvontaviranomainen voi määrätä ylimääräisiä tarkastuksia painelaitteille, joiden turvallisuuden varmistamiseen on erityistä syytä.

69 §

Painelaitekirja

Rekisteröitävän painelaitteen omistajan tai haltijan on koottava painelaitteen keskeiset asiakirjat painelaitekirjaksi.

Omistajan tai haltijan on säilytettävä rekisteröidyn painelaitteen painelaitekirja, kunnes painelaite ilmoitetaan valvontaviranomaiselle rekisteristä poistetuksi. Painelaitteen luovutuksen yhteydessä painelaitekirja on luovutettava uudelle omistajalle tai haltijalle.

10 luku

Painelaitteen käyttö ja käytön valvonta

70 §

Omistajan ja haltijan velvollisuudet huolehtia rekisteröitävän painelaitteen turvallisesta käytöstä

HE 117/2016 vp

Painelaitteen omistajan tai haltijan on nimettävä rekisteröitävän painelaitteen asianmukaista käyttöä valvomaan käytön valvoja, jolla on tehtävään 72 §:ssä säädetty pätevyys.

Painelaitteen omistajan tai haltijan on huolehdittava, että:

- 1) käytön valvoja saa tietoonsa kaikki painelaitteen käyttöön ja kuntoon liittyvät seikat;
- 2) käytön valvojalle annetaan mahdollisuus hoitaa ja käyttää painelaitetta niin, ettei siitä aiheudu vaaraa ihmisille tai omaisuudelle;
- 3) painelaitteelle nimetään yksi tai useampi käytön varavalvoja, joka toimii käytön valvojana, kun varsinainen käytön valvoja on estynyt hoitamasta tehtäviään;
- 4) painelaitetta käyttää ammattitaitoinen, tehtäviinsä perehdytetty henkilökunta;
- 5) painelaitteen omistajan tai haltijan vaihdoksen yhteydessä valvontaviranomaiselle ilmoitetaan uuden omistajan tai haltijan yhteystiedot.

71 §

Käytön valvojan tehtävät

Käytön valvojan tehtävänä on:

- 1) valvoa painelaitteen käyttöä ja kuntoa sekä huolehtia käyttökirjanpidosta;
- 2) pitää painelaitteen omistaja tai haltija tietoisena olennaisista painelaitteen käyttöön ja kuntoon liittyvistä seikoista;
- 3) varmistua siitä, että painelaitetta käyttävä henkilökunta tuntee painelaitteen toiminnan, käyttöohjeet, turvallisuussäännökset ja varmistus- ja hälytyslaitteiden toiminnan, käytön ja kokeilut.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä käytön valvojan tehtävien sisällöstä.

72 §

Käytön valvojan pätevyys

Käytön valvojalla on oltava painelaitteen rakennetta, käyttöä ja kunnossapitoa koskeva riittävä asiantuntemus.

Kattilalaitoksessa, jossa on yksi tai useampi painelaiterekisteriin rekisteröitävä höyry- tai kuumavesikattila ja niiden yhteenlaskettu teho on suurempi kuin yksi megawatti tai niistä yhdenkin suurin sallittu käyttöpaine yli kymmenen baaria, käytön valvojalla tulee olla seuraava pätevyys:

- 1) ylikonemestarikirja, jos tehollisuus on yli 5 000 baarimegawattia;
- 2) konemestarikirja, jos tehollisuus on enintään 5 000 baarimegawattia;
- 3) alikonemestarikirja, jos suurin sallittu käyttöpaine on enintään 40 baaria ja tehollisuus on enintään 500 baarimegawattia;
- 4) A-koneenhoitajankirja, jos suurin sallittu käyttöpaine on enintään 25 baaria ja tehollisuus on enintään 100 baarimegawattia;
- 5) B-koneenhoitajankirja, jos suurin sallittu käyttöpaine on enintään 16 baaria ja tehollisuus on enintään 40 baarimegawattia.

Jos kattilalaitoksessa on yksinomaan kuumavesikattiloita, voidaan käytön valvojaksi nimetä henkilö, jolla on luokkaa alempi pätevyys kuin 2 momentissa säädetään.

Jos kattilalaitoksessa on sekä höyry- että kuumavesikattiloita, määräytyvät pätevyysvaatimukset 2 ja 3 momentin perusteella korkeampaa pätevyyttä edellyttävän vaihtoehdon mukaan laskemalla tehollisuudet ja suurimmat sallitut käyttöpaineet erikseen höyrykattiloiden ja kuumavesikattiloiden ryhmille.

Kattilalaitoksen käytön valvojaksi voidaan nimetä myös henkilö, jolla on seuraava koulutus ja kokemus:

HE 117/2016 vp

1) tekniikan koulutusalan korkeakoulututkinto, tekniikan ylempi ammattikorkeakoulututkinto tai tekniikan alempi ammattikorkeakoulututkinto;

2) arvosana höyry- ja kuumavesikattiloiden suunnittelua, rakentamista ja hoitoa koskevissa oppiaineissa; ja

3) vähintään kahden vuoden kokemus vastaavan pätevyysluokan kattilalaitoksen käyttö- ja kunnossapitotehtävissä.

Jos 5 momentissa tarkoitetut pätevyysvaatimukset muuten täyttävä henkilö on toiminut vähintään vuoden ajan höyry- tai kuumavesikattiloiden suunnittelu- ja valmistustehtävissä tai tarkastustehtävissä, riittää vuoden kokemus 5 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tehtävissä.

Käytön varavalvojaksi kattilalaitokseen voidaan nimetä henkilö, jolla on luokkaa alempi pätevyys kuin 2—4 momentissa säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin kunkin 2 momentin 1—5 kohdassa tarkoitetun pätevyyskirjan myöntämisen edellytyksenä olevista koulutuksen oppisisällöistä, työkokemusvaatimuksista ja muista teknisen pätevyyden osoittavista kelpoisuusvaatimuksista.

73 §

Pätevyyskirjojen myöntäminen

Hyväksytty laitos arvioi pätevyyskirjaa hakevan henkilön kelpoisuuden ja myöntää pätevyyskirjan.

Pätevyyskirjaa koskevaan hakemukseen on liitettävä selvitys hakijan opinnoista ja työkokemuksesta sekä jäljennös aikaisemmin myönnetystä pätevyyskirjasta.

Hyväksytyin laitoksen on annettava pätevyyskirja henkilölle, joka täyttää 72 §:ssä säädetyt vaatimukset.

Hyväksytty laitos pitää myöntämistään pätevyyskirjoista luetteloa.

Hyväksytyin laitoksen on pyynnöstä annettava todistus Suomessa harjoitetusta painelaitealan ammattitoiminnasta.

74 §

Ulkomailla hankittu koulutus ja työkokemus

Hyväksytyin laitoksen tulee pätevyyskirjaa hakevan pätevyyttä arvioidessaan ottaa huomioon ulkomailla saatu koulutus ja ulkomailla hankittu painelaitealan työkokemus. Päätöksenteon tueksi tarvittavan lausunnon pyytämistä yliopistolta, korkeakoululta tai muulta oppilaitokselta säädetään ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain (1384/2015) 4 §:n 2 momentissa.

Hyväksytty laitos voi arvioida henkilön kelpoisuuden myös ulkomaisen pätevyystodistuksen tai vastaavan asiakirjan avulla.

Hyväksytyille laitokselle asetetuista vaatimuksista sen myöntäessä pätevyystodistuksia säädetään ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa. Jos pätevyystodistusta haetaan ammattikokemuksen perusteella, pätevyysarviointilaitos myöntää pätevyystodistuksen painelaitealan töissä hankitun työkokemuksen mukaisessa laajuudessa.

75 §

Kattilalaitoksen käytön valvonta

Kattilalaitoksen painelaite rekisteriin rekisteröityjä höyry- ja kuumavesikattiloita on valvottava käytön aikana joko jatkuvasti tai jaksottaisesti.

HE 117/2016 vp

Jatkuvassa käytön valvonnassa tulee seurata jatkuvasti kattilalaitoksen turvallisuuden kannalta olennaisia käyttötietoja laitoksessa tai laitoksen ulkopuolella sijaitsevalla ohjauspaikalla.

Jaksottaisessa käytön valvonnassa ei tarvitse olla jatkuvasti kattilalaitoksessa tai ohjauspaikalla. Painelaitteen käyttäjän on kuitenkin saatava viivytyksettä tieto hälytyksestä ryhtyäkseen tarvittaviin toimenpiteisiin.

Painelaitteelle, joka on tarkoitus siirtää jatkuvasta käytönvalvonnasta jaksottaiseen käytön valvontaan, on tehtävä 61 §:ssä tarkoitettu muutostarkastus.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään niiden kattilalaitosten painelaitteiden ominaisuuksista, joita voidaan valvoa jaksottaisesti. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin myös jatkuvassa ja jaksottaisessa käytön valvonnassa noudatettavasta menettelystä sekä kattilan ja ohjauspaikan vaatimuksista.

76 §

Painelaitteen asennus-, korjaus- ja muutostyöt

Painelaitteen asennus-, korjaus- ja muutostöissä on noudatettava 5 §:ssä säädettyjä yleisiä turvallisuusvaatimuksia. Jos painelaitteeseen sovelletaan 14 §:ssä säädettyjä olennaisia turvallisuusvaatimuksia, asennus-, korjaus- ja muutostöissä on noudatettava myös näitä vaatimuksia.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin paineenkeston vaikuttavan rakenteen korjaus- ja muutostyössä noudatettavasta menettelystä.

11 luku

Painelaitteiden käytön aikainen viranomaisvalvonta

77 §

Painelaiterekisteri

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pitää yllä painelaiterekisteriä painelaitteiden turvallisen käytön valvontaa varten sekä sen varmistamiseksi, että rekisteröidyt painelaitteet tarkastetaan säädetyn aikavälein ja painelaitteille on nimetty pätevyysvaatimukset täyttävä käytön valvoja.

Painelaiterekisteriin merkitään 1 momentissa tarkoitettua valvontaa varten:

- 1) painelaitteen rekisterinumero, valmistusnumero ja valmistusvuosi;
- 2) painelaitteen omistajan ja haltijan toiminimi, yritys- ja yhteisötunnus sekä yhteystiedot;
- 3) painelaitteen valmistajan ja maahantuojan toiminimi;
- 4) käytön valvojan nimi, henkilötunnus ja pätevyyttä koskevat tiedot sekä käytön valvojan työnantajan toiminimi, yritys- ja yhteisötunnus ja yhteystiedot;
- 5) painelaitteen sijoituspaikkaa koskevat tiedot;
- 6) painelaitteen tyyppiä ja varolaitejärjestelmää koskevat tiedot;
- 7) painelaitteen sallitut käyttöarvot, tilavuus, teho ja sisältöä koskevat tiedot;
- 8) painelaitteen tarkastusajankohta, tarkastuslaji, tarkastuksen tulos sekä seuraavalle tarkastukselle määrätty ajankohta ja tarkastuslaji;
- 9) tarkastusten olennaiset turvallisuushavainnot;
- 10) tiedot tarkastuksia korvaavista 63 ja 64 §:ssä tarkoitetuista menettelyistä;
- 11) tarkastuksen tehneen tarkastuslaitoksen tiedot.

Rekisteriin merkityt tiedot on poistettava viipymättä, kun ne eivät ole enää tarpeen valvontaa varten.

78 §

Oikeus päästä käytön aikaisten valvonnan kannalta keskeisiin paikkoihin

Valvontaviranomaisella on painelaitteen käytön aikaista valvontaa varten oikeus:

1) päästä painelaitteiden sekä niiden osien ja materiaalien valmistus-, varastointi-, myynti-, asennus-, korjaus-, käyttö- ja tarkastuspaikkoihin; ja

2) saada näytteitä ja koekappaleita painelaitteiden sekä niiden osien ja materiaalien omistajalta, haltijalta, valmistajalta, asennus- ja korjaustoimintaa harjoittavalta, maahantuojaalta, myyjältä ja varastoijalta sekä tarkastuslaitokselta.

Valvontaviranomaisella ei kuitenkaan ole oikeutta päästä pysyväisluonteisessa asumisessa käytettäviin tiloihin.

Valvontaviranomaisen tekemissä tarkastuksissa on noudatettava, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään.

Valvontaviranomaisen on korvattava 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettut näytteet ja koekappaleet käyvän hinnan mukaan, jollei havaita, että painelaite on tämän lain vastainen.

79 §

Valvontaviranomaisen oikeus saada tietoja

Valvontaviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tämän lain noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset painelaitetta koskevat tiedot talouden toimijoilta, painelaitteen haltijalta, käyttäjien tarkastuslaitokselta, pätevyysarviointilaitokselta, tarkastuslaitokselta, painelaitteen asennus- ja korjaustoimintaa harjoittavalta, myyjältä ja varastoijalta.

80 §

Tiedonsaanti viranomaiselta ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Valvontaviranomaisella on oikeus salassapitovelvollisuuden ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä saada esitutinnan tai valvonnan kannalta välttämättömiä tietoja toiselta viranomaiselta.

Valvontaviranomainen saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valvonnassa saamiaan tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammatillisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista:

1) syyttäjälle syyteharkintaa varten ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen ehkäisemiseksi tai selvittämiseksi;

2) pelastusviranomaiselle ja työsuojeluviranomaiselle, jos tiedon luovuttaminen on viranomaisen tehtävien suorittamisen kannalta välttämätöntä;

3) toimivaltaiselle toisen valtion viranomaiselle ja kansainväliselle toimielimelle Euroopan unionin säädökseen tai Suomea sitovaan kansainväliseen sopimukseen perustuvan velvoitteen täyttämiseksi.

81 §

Vaatimusten vastaista painelaitetta koskevat valvontaviranomaisen toimenpiteet

Jos valvonnassa todetaan, että painelaite ei täytä 5 §:ssä säädettyjä yleisiä turvallisuusvaatimuksia tai sen sijoitus ei täytä 6 §:ssä säädettyjä vaatimuksia, valvontaviranomaisen on kehoitettava omistajaa tai haltijaa korjaamaan puutteellisuudet ja laiminlyönnit määräajassa sekä vaadittava vaatimusten täyttämisen osoittamista.

Jos painelaitteeseen sovelletaan 14 §:ssä säädettyjä olennaisia turvallisuusvaatimuksia ja valvonnassa todetaan, ettei painelaite täytä mainittuja vaatimuksia, valvontaviranomaisen on noudatettava 1 momentissa säädettyä menettelyä.

Jos valvonnassa todetaan, että painelaitteelle ei ole tehty 55—59 §:ssä tarkoitettua tarkastusta tai sille ei ole nimetty 70 §:n 1 momentissa tarkoitettua käytön valvojaa, valvontaviranomaisen on kehotettava omistajaa tai haltijaa suorittamaan mainitut toimenpiteet asettamansa määräajan kuluessa.

Jos 1—3 momentissa tarkoitettua kehotusta ei noudateta annetun määräajan kuluessa, valvontaviranomaisella on oikeus väliaikaisesti kieltää vaatimusten vastaisen painelaitteen käyttö, myynti tai muu luovuttaminen.

Jos puutteet tai laiminlyönnit ovat vakavia tai olennaisia ja jos 1—3 momentin mukaan annetusta kehotuksesta ja 4 momentin mukaan annetusta kiellosta huolimatta puutteita tai laiminlyönnejä ei ole korjattu, valvontaviranomaisella on oikeus määrätä, että omistajan tai haltijan on muutettava painelaite paineenalaiseen käyttöön soveltumattomaksi. Jos mainittu toimenpide ei ole tarkoituksenmukainen, valvontaviranomaisen on määrättävä, miten vaatimusten vastaisen painelaitteen kanssa on muuten meneteltävä.

Painelaitteen omistaja, haltija, jakelija, tukkumyyjää ja vähittäismyyjää voidaan velvoittaa korvaamaan testauksesta ja tutkimuksesta aiheutuneet kulut, jos valvontaviranomainen käyttää jotakin 1—4 momentissa tarkoitettua oikeutta.

82 §

Tarkastuslaitosten valvonta

Valvontaviranomainen valvoo hyväksymiensä tarkastuslaitosten toimintaa sekä varmistaa määräajoin, että säädetyt vaatimukset täyttyvät.

Jos valvontaviranomainen toteaa, että tarkastuslaitos ei täytä 45—48 §:ssä säädettyjä vaatimuksia tai noudata hyväksymispäätöksessä asetettuja ehtoja ja rajoituksia tai toimii muuten olennaisesti säännösten vastaisesti, valvontaviranomaisen on kehotettava tarkastuslaitosta korjaamaan puute asettamassaan määräajassa. Jos puutetta ei korjata määräajassa ja puute on vakava, valvontaviranomaisen on peruutettava tarkastuslaitoksen hyväksyntä.

Valvontaviranomaisen on valvottava, että organisaatio, johon omatarkastuslaitos kuuluu, noudattaa 43 §:n 3 momentissa säädettyjä yhteisiä turvallisuusperiaatteita. Jos valvonnassa todetaan, että yhteisten turvallisuusperiaatteiden noudattaminen on laiminlyöty, valvontaviranomaisen on ryhdyttävä tarkastuslaitoksen osalta 2 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin. Painelaitteen osalta valvontaviranomaisen on ryhdyttävä 81 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

83 §

Käytön valvojan nimeäminen uudelleen

Jos käytön valvoja ei tehtävänsä hoitaessaan noudata tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, valvontaviranomaisen on kehotettava käytön valvojaa korjaamaan puutteet asettamassaan määräajassa.

Jos laiminlyönnit ovat vakavia ja olennaisia, valvontaviranomainen voi määrätä, että painelaitteen omistajan tai haltijan on nimettävä uusi käytön valvoja. Ennen määräyksen antamista valvontaviranomaisen on varattava käytön valvojalle sekä omistajalle tai haltijalle tilaisuus tulla kuulluksi.

84 §

Painelaitteen vaurioitumisesta aiheutuneen henkilö- ja omaisuusvahingon tutkiminen

Jos valvontaviranomainen arvioi onnettomuuden syy selvittämisen tai onnettomuuksien ehkäisyn kannalta tarpeelliseksi, sen on tutkittava vahinkoon johtanut 10 §:n 2 momentissa tai 11 §:ssä tarkoitettu painelaitteen vaurioitumisesta tai paineen äkillisestä purkautumisesta aiheutunut henkilövahinko tai merkittävä omaisuusvahinko.

12 luku

Kuljetettavan painelaitteen käyttö

85 §

Kuljetettaviin painelaitteisiin sovellettavat säännökset

Tätä lukua sovelletaan kuljetettaviin painelaitteisiin. Niihin sovelletaan lisäksi, mitä 6 §:ssä säädetään painelaitteen sijoituksen turvallisuudesta.

86 §

Kuljetettavan painelaitteen kaltaisiin painelaitteisiin sovellettavat säännökset

Kuljetettavien painelaitteiden kaltaisten painelaitteiden täyttöön, tyhjennykseen ja muuhun käyttöön sovelletaan tämän luvun säännöksiä.

Kuljetettavan painelaitteen kaltaisen painelaitteen tarkastuksista säädetään vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa.

87 §

Täyttölaitos

Täyttölaitoksen omistajan tai haltijan on huolehdittava siitä, että laitos sijoitetaan ja rakennetaan sekä työskentely laitoksessa järjestetään niin, ettei painelaitteen täyttö vaaranna kenenkään terveyttä, turvallisuutta tai omaisuutta.

Täyttölaitoksen rakenteiden ja varustelun tulee olla sellainen, että kuljetettavan painelaitteen täyttö ja siihen liittyvät toiminnot voivat tapahtua asianmukaisella tarkkuudella.

Täyttölaitoksen palveluksessa tulee olla pätevää henkilöstöä, jolla on riittävä asiantuntemus kuljetettavien painelaitteiden täytöstä ja rakenteesta.

88 §

Täyttölaitoksen perustamissuunnitelma ja laitoksen käyttöönotto

Täyttölaitoksen omistajan tai haltijan on laadittava täyttölaitoksen perustamissuunnitelma ja pyydettävä tarkastuslaitosta tarkastamaan ennen rakennustöiden aloittamista, että perustamissuunnitelmassa on otettu huomioon 87 §:n 1 momentissa tarkoitettut vaatimukset.

Perustamissuunnitelmaa ei tarvitse laatia, jos täyttölaitoksella on kyseisen aineen täyttöä koskeva Turvallisuus- ja kemikaaliviraston myöntämä vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 23 §:ssä tarkoitettu lupa tai siitä on tehty mainitun lain 24 §:ssä tarkoitettu ilmoitus. Perustamissuunnitelmaa ei myöskään tarvita juomien täyttölaitokselle.

HE 117/2016 vp

Täyttölaitos saadaan ottaa käyttöön, kun tarkastuslaitos on todennut käyttöönottotarkastuksessa, että täyttölaitos on teknisesti käyttövalmis ja täyttää 87 §:n 1 momentissa säädetyt vaatimukset.

Täyttölaitoksen omistajan tai haltijan on pyydettävä tarkastuslaitosta tarkastamaan vähintään kolmen vuoden välein, että täyttölaitos täyttää 87 §:n 1 momentissa säädetyt vaatimukset ja noudattaa 91 §:ssä säädettyjä vaatimuksia. Lisäksi tarkastusta on pyydettävä, jos olosuhteet olennaisesti muuttuvat.

Käyttöönottotarkastuksen jälkeistä tarkastusta ei tarvita, jos Turvallisuus- ja kemikaalivirasto tekee täyttölaitoksella kyseisen aineen täyttöön liittyen kemikaalilain (599/2013) tai räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (/) nojalla määräaikaista tarkastuksia

89 §

Kuljetettavan painelaitteen täyttö

Kuljetettava painelaite on täytettävä 87 §:ssä tarkoitettussa täyttölaitoksessa.

Edellä 1 momentista säädetystä poiketen:

- 1) tilavuudeltaan enintään 450 litraa oleva kuljetettava painelaite saadaan täyttää toisesta tilavuudeltaan enintään 450 litraa olevasta kuljetettavasta painelaitteesta;
- 2) tilavuudeltaan enintään 15 litraa oleva kuljetettava painelaite saadaan täyttää 90 §:ssä tarkoitettussa täyttöpaikassa.

Ennen täyttöä on varmistettava, että kuljetettava painelaite varusteineen on käyttökunnossa ja määräaika seuraavalle tarkastukselle ei ole umpeutunut.

Kuljetettavan painelaitteen saa täyttää ainoastaan aineella, jota varten se on hyväksytty ja merkitty. Mahdollisuus painelaitteen ylitäyttöön tulee olla luotettavasti estetty.

90 §

Täyttöpaikka

Edellä 89 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen kuljetettavien painelaitteiden täyttämiseen käytettävän laitteiston omistajan tai haltijan on pyydettävä tarkastuslaitosta arvioimaan täyttöpaikka ennen laitteiston käyttöönottoa. Käyttöönoton jälkeen täyttöpaikka on arvioitava vähintään kuuden vuoden välein.

Tarkastuslaitoksen on arvioitava, voidaanko täyttöpaikan laitteistolla täyttää painelaitteet oikeaan täyttöpaineseen ja turvallisesti sekä onko täyttäjillä tarvittava osaaminen täyttöpaikan laitteiston käyttämiseen ja painelaitteiden täyttämiseen.

91 §

Täyttöluettelo

Täyttölaitoksessa on pidettävä täytetyistä kuljetettavista painelaitteista luettelo, johon merkitään täyttöaine, täyttöpäivä, täyttäjän tunnus ja valmistusnumero tai omistajan tai haltijan käyttämä numero. Tilavuudeltaan yli 450 litraa olevista kuljetettavista painelaitteista merkitään lisäksi painelaitteen omistajan tai haltijan nimi sekä painelaitteen täyttöarvot ja punnitustulokset. Luettelo on säilytettävä vähintään kolmen vuoden ajan täytöstä lukien.

Täyttöluettelo ei tarvitse pitää seuraavista kuljetettavista painelaitteista:

- 1) tilavuudeltaan enintään 150 litraa olevista kuljetettavista painelaitteista, jos täytösaineena on propani, propeeni, butaani, buteeni tai näiden seos;

HE 117/2016 vp

2) tilavuudeltaan enintään 450 litraa olevista, muista kuin 1 kohdassa tarkoitetuista kuljetettavista painelaitteista, jos painelaitteet varustetaan viimeisen täytön suorittaneen täyttölaitoksen osoittavalla kestäväällä merkinnällä;

3) ajoneuvon polttoainesäiliönä käytettävistä kuljetettavista painelaitteista.

92 §

Kuljetettavan painelaitteen tyhjennys

Palavaa, myrkyllistä tai syövyttävää kaasua sisältävän, tilavuudeltaan yli 450 litraa olevan kuljetettavan painelaitteen tyhjennyspaikan omistajan tai haltijan on huolehdittava siitä, että tyhjennyspaikka sijoitetaan ja rakennetaan ja työskentely siellä järjestetään niin, ettei tyhjennys vaaranna kenenkään terveyttä, turvallisuutta tai omaisuutta.

Kuljetusvälineessä olevan kuljetettavan painelaitteen tyhjennyksessä varastosäiliöön tyhjennyspaikan omistajan tai haltijan on:

- 1) varmistettava, että tyhjennys tapahtuu valvotusti;
- 2) varmistettava ennen tyhjennyksen aloittamista, että kuljetusväline pysyy paikallaan;
- 3) toteutettava asianmukainen maadoitus, jos tyhjennetään palavaa kaasua;
- 4) eristettävä asianmukaisesti tyhjennyspaikka, jos tyhjennetään palavaa tai myrkyllistä kaasua.

Kuljetussäiliön saa tyhjentää paineella vain, jos säiliö tai tyhjennyslaitteisto on varustettu es-tämään säiliön suurimman sallitun käyttöpaineen ylittyminen.

93 §

Tarkastuslaitoksen toimivalta

Vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa tarkoitettuihin tarkastuksiin mainitun lain nojalla hyväksytty tarkastuslaitos saa tehdä tässä luvussa tarkoitettuja vastaavia tarkastuslaitostehtäviä ilman 44 §:ssä tarkoitettua hyväksymistä.

94 §

Tarkastuslaitoksen muut velvollisuudet

Jos tarkastuslaitos havaitsee täyttölaitoksen tai täyttö- tai tyhjennyspaikan toiminnassa välitöntä vaaraa, sen on meneteltävä 67 §:ssä säädetyllä tavalla.

Jos tarkastuslaitos havaitsee 1 momentissa tarkoitetuissa paikoissa vikoja ja puutteita, sen on meneteltävä 68 §:ssä säädetyllä tavalla.

Tarkastuslaitoksen on pidettävä luetteloa 88 ja 90 §:ssä tarkoitetuista tarkastuksista ja arvioinneista ja annettava nämä tiedot valvontaviranomaiselle tämän pyynnöstä.

95 §

Käyttöön liittyviä erityissäännöksiä

Kuljetettavaa painelaitetta ei saa pitää paineellisena, jos painelaitteelle viimeksi suoritetusta tarkastuksesta on kulunut vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain nojalla säädetty tarkastusten välinen aika lisättynä yhdellä vuodella. Valvontaviranomainen voi pidentää edellä tarkoitettua käyttöaikaa.

Sammuttimena tai sen osana käytettävälle tilavuudeltaan enintään 150 litraa olevalle kuljettavalle painelaitteelle viimeksi suoritetusta tarkastuksesta aikaa saa kulua 1 momentissa säädetyistä poiketen yksitoista vuotta.

Tilavuudeltaan enintään 450 litraa olevan kuljetettavan painelaitteen sisältö on ilmaistava tunnusvärillä.

Painelaitteen ja siihen liitettävän laitteen välisen liitoksen tulee olla sellainen, että vaarallista liitääntä ei voida tehdä.

13 luku

Sotilaspainelaitteet sekä puolustusvoimien ja puolustusministeriön erityissuojattaviin kohteisiin kiinteästi asennetut painelaitteet

96 §

Lain soveltaminen sotilaspainelaitteisiin sekä puolustusvoimien ja puolustusministeriön erityissuojattaviin kohteisiin kiinteästi asennettuihin painelaitteisiin

Tätä lakia sovelletaan sotilaspainelaitteisiin sekä puolustusvoimien tai puolustusministeriön hallinnassa oleviin erityissuojattaviin kohteisiin kiinteästi asennettuihin painelaitteisiin.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuihin sotilaspainelaitteisiin ei kuitenkaan sovelleta 8 §:n 1 momenttia, 16 §:n 2 momenttia 16 §:n 3 momentin 2 ja 3 kohtaa, 17 §:ää, 18 §:n 4 momenttia, 23—25 §:ää, 5 lukua, 30 §:n 2 momentin 3, 4 ja 6 kohtaa, 30 §:n 5 momenttia eikä 35 §:n 2 momenttia.

97 §

Puolustusvoimien tarkastamat painelaitteet ja vaatimustenmukaisuuden arviointi

Puolustusvoimat tarkastaa painelaitteet, jotka on asennettu kiinteästi puolustusvoimien tai puolustusministeriön erityissuojattaviin kohteisiin. Puolustusvoimat tarkastaa myös tässä pykälässä tarkoitettujen painelaitteiden sijoituksen.

Puolustusvoimat arvioi sotilaspainelaitteiden vaatimustenmukaisuuden.

14 luku

Aluksen painelaitteet

98 §

Painelaitteen tarkastaminen

Aluksen painelaitteen tarkastaa valvontaviranomainen.

Valvontaviranomainen voi valtuuttaa aluksen painelaitteiden tarkastuksen suorittajaksi hyväksytyyn luokituslaitoksen tai 44 §:n mukaisesti hyväksytyyn tarkastuslaitoksen, jos tarkastuslaitoksella on riittävä osaaminen ja kokemus alusten painelaitteista.

Liikenteen turvallisuusviraston valtuuttama hyväksytty luokituslaitos pitää yllä painelaiterekisteriä luokitettujen alusten painelaitteista. Luokituslaitos vastaa 77 §:n 1 momentissa tarkoitetuista rekisteriin liittyvistä tehtävistä. Liikenteen turvallisuusvirasto pitää yllä vastaavaa rekisteriä myös luokittamattomien alusten painelaitteista.

99 §

Tarkastuslaitoksen valvonta

Valvontaviranomainen valvoo aluksen painelaitteen tarkastuksen suorittajaksi valtuuttamansa tarkastuslaitoksen toimintaa.

Jos tarkastuslaitos ei täytä säädettyjä vaatimuksia tai toimii säännösten vastaisesti, valvontaviranomainen voi antaa tarkastuslaitokselle huomautuksen tai varoituksen. Jos tarkastuslaitokselle annettu huomautus tai varoitus ei johda toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen, valvontaviranomainen voi peruuttaa valtuutuksen määräajaksi. Valtuutus voidaan peruuttaa kokonaan, jos tarkastuslaitoksen toiminnassa on ilmennyt olennaisia ja vakavia puutteita tai laiminlyöntejä.

Kun valvontaviranomainen valtuuttaa hyväksytyyn luokituslaitoksen suorittamaan painelaitteiden tarkastuksia, sovelletaan, mitä aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetussa laissa (1686/2009) säädetään.

100 §

Käytön valvojan pätevyysvaihtoehdot aluksilla

Laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain (1687/2009) 2 luvun 4 §:ssä tarkoitettuun alukseen asennetun painelaitteen käytön valvojan pätevyysvaatimuksista säädetään mainitun lain nojalla annetuissa säännöksissä.

Muiden alusten ja proomujen painelaitteen käytön valvojien pätevyysvaatimuksiin sovelletaan 72 §:ää.

101 §

Aluksen painelaitteen turvallisuutta koskevat erityisvaatimukset

Aluksen höyrykattila ja höyrykehitin on varustettava vähintään kahdella varoventtiilillä. Valvontaviranomainen voi kuitenkin sallia käytettäväksi vain yhtä varoventtiiliä pienitehoisissa kattiloissa ja höyrykehittimissä, jos riittävä suojaus liiallista painetta vastaan voidaan varmistaa. Jokaisen yksittäisen varoventtiilin kapasiteetin on oltava riittävä suojaamaan höyrykattila tai höyrykehitin liialliselta paineelta. Höyrykattila on lisäksi varustettava tyhjiösuojaalla.

Aluksessa ilman jatkuvaa valvontaa käytettävä öljy- tai kaasulämmitteinen kattila on varustettava turvavarustuksella, joka sulkee polttoainesyötön ja antaa hälytyksen alhaisen vesipinnan, ilmansyöttöhäiriön tai liekkihäiriön ilmaantuessa.

Höyrykehityslaitteisto, jonka höyrösyöttö on tärkeä aluksen turvallisuudelle tai joka voisi aiheuttaa vaaraa, jos sen syöttövesijärjestelmään tulisi häiriö, on varustettava vähintään kahdella erillisellä syöttövesijärjestelmällä sekä vesipumpuilla, kuitenkin näille syöttövesijärjestelmille hyväksytään yhteinen läpivienti höyryrumpuun. Jos pumpun rakenne ei kestä paineen nousua yli suunnitellun paineen, on pumppupesään tai putkeen ennen ensimmäistä sulkuventtiiliä asennettava varolaite.

Jokainen aluksen turvallisuuden kannalta tärkeä höyrykattila, joka on suunniteltu sisältämään määrätyn määrän vettä, on varustettava vähintään kahdella vedenpinnan näyttölaitteella, joista vähintään yksi on suoraan luettavissa oleva mittalasi. Näyttölaitteiden asennuksessa tulee ottaa huomioon aluksen liikkeet.

Aluksen höyrykattilan päähöyryventtiili on kaikissa tilanteissa pystyttävä sulkemaan kattilan sijaintipaikan ulkopuolelta.

102 §

Yhdenmukaistetun eurooppalaisen standardin mukaisen painelaitteen käyttö

Jos alukseen asennetaan tai aluksella on painelaite, jonka turvallisuustaso vastaa vähintään sitä tasoa, joka kuvataan soveltuviissa yhdenmukaistetuissa eurooppalaisissa standardeissa, valvontaviranomaisen tulee sallia painelaitteen käyttö, jos se on valmistettu tai sitä on markkinoitu toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai se on valmistettu toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

15 luku

Erinäiset säännökset

103 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Valvontaviranomainen voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Uhkasakosta ja teettämisuhasta säädetään uhkasakkoissa (1113/1990).

Teettäen suoritettujen toimenpiteiden kustannukset maksetaan ennakoon valtion varoista. Kustannukset saadaan periä laiminlyöjältä ja ne ovat suoraan ulosottokelpoisia. Kustannusten perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

104 §

Rangaistussäännös

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo

1) 6 §:n 1 momentissa omistajalle ja haltijalle säädetyn velvollisuuden huolehtia painelaitteen sijoituksen turvallisuudesta,

2) 10 §:n 2 momentissa omistajalle tai haltijalle säädetyn velvollisuuden ilmoittaa viipymättä valvontaviranomaiselle painelaitteen vaurioitumisesta tai paineen äkillisestä purkautumisesta aiheutuneesta henkilövahingosta tai merkittävästä omaisuusvahingosta,

3) 11 §:n 1 momentissa valmistajalle säädetyn velvollisuuden ilmoittaa valvontaviranomaiselle painelaitteen valmistuksen ja testauksen aikana painelaitteen vaurioitumisesta tai paineen äkillisestä purkautumisesta aiheutuneesta henkilövahingosta tai merkittävästä omaisuusvahingosta,

4) 16 §:n 1 momentissa valmistajalle säädetyn velvollisuuden varmistaa, että 3 luvun soveltamisalaan kuuluva painelaite on suunniteltu ja valmistettu olennaisten turvallisuusvaatimusten mukaisesti,

5) 16 §:n 2 momentissa ja 5 momentin nojalla valmistajalle säädetyn velvollisuuden suorittaa painelaitteelle sille soveltuva vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely,

6) 16 §:n 3 momentissa ja 5 momentin nojalla valmistajalle säädetyn velvollisuuden laatia painelaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi tekniset asiakirjat ja EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus,

7) 17 §:n 1 momentissa ja 4 momentin nojalla valmistajalle säädetyn velvollisuuden kiinnittää painelaitteeseen CE-merkintä,

8) 18 §:n 1 momentissa valmistajalle säädetyn velvollisuuden varmistaa, että markkinoille saatettuun painelaitteeseen on liitetty vaaditut ohjeet ja turvallisuustiedot,

9) 19 §:ssä säädetyn valmistajan velvollisuuden huolehtia siitä, että sarjatuotannossa valmistettu painelaite on olennaisten turvallisuusvaatimusten mukainen,

10) 30 §:n 1 momentissa maahantuojalle säädetyn velvollisuuden saattaa markkinoille ainoastaan olennaiset turvallisuusvaatimukset täyttäviä painelaitteita,

HE 117/2016 vp

11) 30 §:n 2 momentissa maahantuojalle säädetyn velvollisuuden varmistaa, että valmistaja on suorittanut vaatimustenmukaisuuden arvioinnin, valmistaja on laatinut tekniset asiakirjat, painelaitteeseen on kiinnitetty CE-merkintä, painelaitteessa on mukana EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus sekä ohjeet ja turvallisuustiedot,

12) 30 §:n 3 momentissa maahantuojalle säädetyn velvollisuuden ilmoittaa vaaraa aiheuttavasta painelaitteesta valmistajalle ja valvontaviranomaiselle,

13) 31 §:n 1 momentissa jakelijalle säädetyn velvollisuuden tarkistaa, että painelaitteessa on mukana EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus, tekniset asiakirjat sekä ohjeet ja turvallisuustiedot,

14) 31 §:n 3 momentissa jakelijalle säädetyn velvollisuuden ilmoittaa vaaraa aiheuttavasta painelaitteesta valmistajalle ja valvontaviranomaiselle,

15) 51 §:n 2 momentissa omistajalle ja haltijalle säädetyn velvollisuuden antaa rekisteröintiä koskevan ilmoituksen yhteydessä painelaitetta koskevat tiedot,

16) 53 §:n 1 momentissa omistajalle tai haltijalle säädetyn velvollisuuden huolehtia, että painelaitteelle tehdään ensimmäinen määräaikaistarkastus,

17) 53 §:n 2 momentissa omistajalle tai haltijalle säädetyn velvollisuuden huolehtia, että painelaitteelle tehdään seuraavat määräaikaistarkastukset tai tarkastukset korvataan,

18) 53 §:n 3 momentissa omistajalle tai haltijalle säädetyn velvollisuuden huolehtia, että painelaitteelle tehdään muutostarkastus,

19) 65 §:n 1 momentissa omistajalle ja haltijalle säädetyn velvollisuuden tehdä kattilalaitokselle vaaran arviointi,

20) 70 §:n 1 momentissa omistajalle tai haltijalle säädetyn velvollisuuden nimetä painelaitteen käyttöä valvomaan käytön valvoja,

21) 70 §:n 2 momentissa omistajalle tai haltijalle säädetyn velvollisuuden huolehtia, että käytön valvoja saa tietoonsa kaikki painelaitteen käyttöön ja kuntoon liittyvät seikat ja että käytön valvojalle annetaan mahdollisuus hoitaa ja käyttää painelaitetta niin, ettei siitä aiheudu vaaraa ihmisille tai omaisuudelle tai

22) 81 §:n 5 momentissa tarkoitetun omistajalle tai haltijalle annetun määräyksen muuttaa vaatimustenvastainen painelaite paineenalaiseen käyttöön soveltumattomaksi,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *painelaiterikkomuksesta* sakkoon.

Joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä, uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, ei voida tuomita 1 momentin nojalla rangaistukseen samasta teosta.

105 §

Muutoksenhaku ministeriön ja valvontaviranomaisen päätökseen.

Tämän lain mukaiseen ministeriön ja valvontaviranomaisen tekemään hallintopäätökseen haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valvontaviranomaisen tämän lain nojalla tekemää päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista sekä teettämisen- tai keskeyttämisen asettamista ja täytäntöön pantavaksi määräämistä koskevaan päätökseen saa kuitenkin hakea muutosta siten kuin uhkasakkolaissa säädetään.

106 §

Muutoksenhaku vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen, hyväksytyin laitoksen ja omatarkastuslaitoksen päätökseen

HE 117/2016 vp

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen, hyväksytyyn laitoksen ja omatarkastuslaitoksen tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaisissa säädetään.

Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen, hyväksytyyn laitoksen ja omatarkastuslaitoksen tämän lain nojalla tekemää päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

107 §

Turvallisuustekniikan neuvottelukunta

Ministeriön ja valvontaviranomaisen apuna tämän lain säännösten kehittämistä ja seurantaan varten on valtioneuvoston kolmeksi vuodeksi kerrallaan asettama turvallisuustekniikan neuvottelukunta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin neuvottelukunnan kokoonpanosta ja tehtävistä.

108 §

Valvontaviranomaisen oikeus myöntää poikkeuksia

Valvontaviranomaisella on oikeus yksittäistapauksissa erityisten syiden perusteella myöntää poikkeuksia kattilalaitoksen käytön valvojan pätevyysvaatimuksesta ja kelpoisuudesta sekä painelaitteiden määräaikaistarkastusten aikaväleistä.

109 §

Painelaitteiden asettaminen näytteille

Painelaitteita tai laitekokonaisuuksia, jotka eivät ole tämän lain mukaisia, saadaan asettaa näytteille messuilla, näyttelyissä, esittelytilaisuuksissa ja muissa sellaisissa tilaisuuksissa, jos näkyvässä merkinnässä selvästi ilmoitetaan, että painelaite tai laitekokonaisuus ei ole vaatimustenmukainen eikä sitä ole saatavana ennen kuin se on saatettu vaatimustenmukaiseksi.

Esittelytilaisuuksissa on valvontaviranomaisen asettamien vaatimusten mukaisesti toteutettava asianmukaiset suoja-toimenpiteet ihmisten turvallisuuden varmistamiseksi.

16 luku

Voimaantulo

110 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan painelaitelaki (869/1999), jäljempänä *vanha laki*.

Vanhan lain nojalla annettu asetus kattilalaitosten käytön valvojien pätevyyskirjoista (891/1999) jää edelleen voimaan mainitun lain kumoutuessa.

HE 117/2016 vp

Ennen tämän lain voimaantuloa markkinoille saatetut painelaitteet, joiden vaatimustenmukaisuus on varmistettu tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti, saavat olla markkinoilla tämän lain voimaantulon jälkeen. Näihin tuotteisiin liittyvät todistukset vaatimustenmukaisuudesta jäävät edelleen voimaan.

Ennen tämän lain voimaantuloa hyväksytyt omatarkastuslaitos ja hyväksytyt laitokset saavat jatkaa toimintaansa nimeämispäätöksessään mainituilla ehdoilla.

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyt pätevyystodistukset ja poikkeusluvut jäävät voimaan annetussa laajuudessa.

Ennen tämän lain voimaantuloa asetettu turvallisuustekniikan neuvottelukunta jatkaa toimintansa loppuun.

Helsingissä 7 päivänä heinäkuuta 2016

Pääministerin estyneenä ollessa, opetus- ja kulttuuriministeri

Sanni Grahn-Laasonen

Oikeus- ja työministeri Jari Lindström